

ΔΗΜΟΣ ΑΝΩΓΕΙΩΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

2024-2028

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ανωγείων για την δημοτική περίοδο 2024-2028 εκπονήθηκε από Ομάδα Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ), η οποία συστάθηκε με την υπ. αριθμ. 1072/2024 απόφαση Δημάρχου και αποτελείται από τους:

A. Διεύθυνση Διοικητικών - Οικονομικών Υπηρεσιών, Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας και Κοινωνικής Προστασίας

1. **Νταγιαντά Ζαχαρένια**, Αναπληρώτρια προϊσταμένη Διεύθυνσης Διοικητικών - Οικονομικών Υπηρεσιών, Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας και Κοινωνικής Προστασίας
2. **Νταγιαντά Ειρήνη**, Αναπληρώτρια προϊσταμένη Τμήματος Οικονομικών Υπηρεσιών
3. **Κεφαλογιάννη Ελένη**, Αναπληρώτρια προϊσταμένη Τμήματος Διοικητικών Υπηρεσιών
4. **Κουνάλη Χαρά**, Προϊσταμένη Τμήματος Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας
5. **Θεοφανάκη Ειρήνη**, Προϊσταμένη Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού

B. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών

1. **Σκουλά Ζαχαρένια**, Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών

Γ. Συντονιστές επόπτες

1. **Φιολιτάκη Μαρία**, Αντιδήμαρχος
2. **Φασουλός Βασίλειος**, Αντιδήμαρχος
3. **Κοντογιάννης Εμμανουήλ**, Αντιδήμαρχος

Δ. Γενική εποπτεία

1. **Κεφαλογιάννης Σωκράτης**, Δήμαρχος

Τη συνολική ευθύνη στο συντονισμό της κατάρτισης και παρακολούθησης της εκτέλεσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος έχει η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου, η οποία το εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο (αρ. 63 του Ν. 3852/2010).

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ανωγείων για την δημοτική περίοδο 2024-2028 εκπονήθηκε με τη συμβολή της **MADE Consultants** η οποία υποστήριξε την Ομάδα Διοίκησης Έργου σε όλα τα στάδια εκπόνησής του.

MADE
consultants.

Λ. Δημοκρατίας & Γκάλι 1, 71306

Ηράκλειο Κρήτης

T 2810283252

E info@madeconsultants.gr

W www.madeconsultants.gr

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή	10
1.1	Σκοπός Επιχειρησιακού Προγράμματος	11
1.1.1	Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.....	11
1.1.2	Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού.....	12
1.1.3	Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου.....	12
1.2	Χαρακτηριστικά του Επιχειρησιακού Προγράμματος	12
1.3	Δομή του Επιχειρησιακού Προγράμματος	13
1.4	Μέσα και εργαλεία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος	17
2	Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης	19
2.1	Βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής	19
2.1.1	Θέση & ρόλος του Δήμου στην περιφερειακή ενότητα & στην περιφέρεια.....	19
2.1.2	Δημογραφικά χαρακτηριστικά.....	20
2.1.3	Επίπεδο εκπαίδευσης.....	25
2.1.4	Λοιπά δημογραφικά χαρακτηριστικά.....	27
2.2	Περιβάλλον και Ποιότητα ζωής	30
2.2.1	Φυσικοί πόροι.....	30
2.2.2	Προστατευόμενες περιοχές.....	38
2.2.3	Πολοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός.....	43
2.2.4	Υποδομές – δίκτυα.....	44
2.3	Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός	50
2.3.1	Κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη.....	50
2.3.2	Υγεία.....	54
2.3.3	Παιδεία.....	55
2.3.4	Πολιτισμός.....	56
2.3.5	Αθλητισμός.....	63
2.4	Τοπική οικονομία και απασχόληση	64
2.4.1	Διάρθρωση οικονομίας.....	64
2.4.2	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός.....	68
2.4.3	Απασχόληση.....	69
2.4.4	Ανεργία.....	71
2.5	Διοικητική ικανότητα του Δήμου	74
2.5.1	Όργανα διοίκησης.....	74
2.5.2	Στελέχωση υπηρεσιών και ανθρώπινο δυναμικό.....	92

2.5.3	Υλικοτεχνική υποδομή	96
2.5.4	Συστήματα ποιότητας	97
2.5.5	Οικονομικά στοιχεία	97
2.5.6	Πολιτική Προστασία	106
2.6	Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης	107
2.6.1	Κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης	107
2.6.2	SWOT Analysis	108
3	Αναπτυξιακό όραμα και στρατηγική	115
3.1	Πλαίσιο διαμόρφωσης στρατηγικής	115
3.1.1	Διεθνές επίπεδο	115
3.1.2	Εθνικό επίπεδο	119
3.1.3	Περιφερειακό επίπεδο	123
3.2	Αναπτυξιακό όραμα και κεντρικές κατευθύνσεις	126
3.3	Διαμόρφωση στρατηγικής	127
3.4	Συσχέτιση/Συμπληρωματικότητα με άλλες στρατηγικές	132

Λίστα πινάκων

Πίνακας 1: Κατανομή πληθυσμού ανά οικισμό	20
Πίνακας 2: Μεταβολή πληθυσμού Δήμου Ανωγείων 2011 – 2021	21
Πίνακας 3: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Ανωγείων σε σχέση με την Π.Ε. Ρεθύμνου και την Περιφέρεια Κρήτης	22
Πίνακας 4: Δημογραφικοί δείκτες Δήμου Ανωγείων	25
Πίνακας 5: Επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Ανωγείων (%) (ατόμων γεννηθέντων έως 31/12/2015)	26
Πίνακας 6: Πληθυσμός (%) του Δήμου Ανωγείων κατά οικογενειακή κατάσταση	27
Πίνακας 7: Πληθυσμός του Δήμου Ανωγείων κατά χώρες ιθαγένειας	28
Πίνακας 8: Πληθυσμός του Δήμου Ανωγείων κατά τόπο γέννησης	28
Πίνακας 9: Λεκάνες Απορροής Ποταμών ΥΔ Κρήτης (EL13)	36
Πίνακας 10: Υπόγεια Υδατικά Συστήματα που αφορούν τον Δήμο Ανωγείων	37
Πίνακας 11: Υγρότοποι του Δήμου Ανωγείων	37
Πίνακας 12: Περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Ανωγείων	38
Πίνακας 13: Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων Δ. Ανωγείων	46
Πίνακας 14: Γεωτρήσεις στον Δήμο Ανωγείων	49
Πίνακας 15: Πηγές στον Δήμο Ανωγείων	49
Πίνακας 16: Αρχαιολογικοί χώροι χαρακτηρισμένοι από το ΥΠΠΟ στον Δήμο Ανωγείων	56
Πίνακας 17: Μνημεία χαρακτηρισμένα από το ΥΠΠΟ στον Δήμο Ανωγείων	57
Πίνακας 18: Κατανομή απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης στον Δήμο Ανωγείων	64
Πίνακας 19: Απασχολούμενοι ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας	65
Πίνακας 20: Γεωργικές εκτάσεις Π.Ε. Ρεθύμνου	66
Πίνακας 21: Δενδρώδεις καλλιέργειες της Π.Ε. Ρεθύμνου	67
Πίνακας 22: Στοιχεία κτηνοτροφίας της Π.Ε. Ρεθύμνου	67
Πίνακας 23: Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός στον Δήμο Ανωγείων	68
Πίνακας 24: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Ανωγείων	69
Πίνακας 25: Απασχολούμενοι του Δήμου Ανωγείων	70
Πίνακας 26: Απασχολούμενοι κατά επάγγελμα του Δήμου Ανωγείων	70
Πίνακας 27: Απασχολούμενοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Ανωγείων	71
Πίνακας 28: Άνεργοι του Δήμου Ανωγείων	72
Πίνακας 29: Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Ανωγείων	72
Πίνακας 30: Στοιχεία ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης	73
Πίνακας 31: Στοιχεία ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης για τα έτη 2018-2024	73
Πίνακας 32: Κινητή και ακίνητη περιουσία Δήμου Ανωγείων	96

Πίνακας 33: Οχήματα Δήμου Ανωγείων	96
Πίνακας 34: Ταμειακοί απολογισμοί εσόδων για τα έτη 2021-2023	98
Πίνακας 35: Ταμειακός απολογισμός εξόδων για τα έτη 2021-2023	102
Πίνακας 36: Ποσοστιαία κατανομή εξόδων για τα έτη 2021-2023	105
Πίνακας 37: Προτεραιότητες της Πολιτικής Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την περίοδο 2021-2027	116
Πίνακας 38: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις κοινοτικές στρατηγικές	133
Πίνακας 39: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις λοιπές εθνικές στρατηγικές	133
Πίνακας 40: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις λοιπές περιφερειακές στρατηγικές	134

Λίστα γραφημάτων

Γράφημα 1: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Ανωγείων	22
Γράφημα 2: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Ανωγείων σε σχέση με την Π.Ε. Ρεθύμνου και την Περιφέρεια Κρήτης	23
Γράφημα 3: Κατανομή πληθυσμού του Δήμου Ανωγείων ανά ηλικία και φύλο	24
Γράφημα 4: Επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Ανωγείων ανά φύλο (ατόμων γεννηθέντων έως 31/12/2015)	27
Γράφημα 5: Ποσοστό περισσότερο αποστερημένων κλιμακίων ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης	52
Γράφημα 6: Πλήθος περισσότερο αποστερημένων κλιμακίων ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης	52
Γράφημα 7: Απασχόληση ανά παραγωγικό τομέα στον Δήμο Ανωγείων	65
Γράφημα 8: Στελέχωση Δήμου Ανωγείων ανά κατηγορία εκπαίδευσης	92
Γράφημα 9: Στελέχωση Δήμου Ανωγείων ανά εργασιακή σχέση	93
Γράφημα 10: Κατανομή εσόδων για το έτος 2023	99
Γράφημα 11: Μεταβολή εσόδων για τα έτη 2021-2023	100
Γράφημα 12: Ποσοστιαία κατανομή εξόδων έτους 2023	104
Γράφημα 13: Μεταβολή εξόδων για τα έτη 2021-2023	105

Λίστα εικόνων

Εικόνα 1: Χάρτης του Δήμου Ανωγείων	20
Εικόνα 2: Χρήσεις γης στον Δήμο Ανωγείων σύμφωνα με την κατανομή κατά CORINE 2018	33
Εικόνα 3: Οι ζώνες βλάστησης στην Κρήτη	35
Εικόνα 4: Οι Λεκάνες Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)	36
Εικόνα 5: Περιοχές Natura στον Δήμο Ανωγείων	39
Εικόνα 6: Σημαντικές περιοχές για πουλιά - GR185 - Όρος Ίδη Κρήτης	42
Εικόνα 7: Προτεινόμενα σημεία φόρτισης Η/Ο	48
Εικόνα 8: Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων στην Περιφέρεια Κρήτης	50
Εικόνα 9: Ποσοστό δικαιούχων ΕΕΕ στην Περιφέρεια Κρήτης	51
Εικόνα 10: Ιεράρχηση περιοχών της Περιφέρειας Κρήτης με βάση τον Δείκτη Συνολικής Πολλαπλής Αποστέρησης	51

1 Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού των λειτουργιών των Δήμων, της τοπικής ανάπτυξης και της βελτίωσης της οργανωτικής τους δομής, θεσπίστηκε η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α.

Σύμφωνα με την ΥΑ αριθμ. 5694/2011: Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 18183/2.4.2007 (ΦΕΚ 534 Β' / 13.4.2007) Υπουργικής Απόφασης με τίτλο «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού», προβλέπεται ότι οι μικροί πληθυσμιακά δήμοι που είναι υποστελεχωμένοι και στερούνται της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής, υποστηρίζονται και καταθέτουν επιχειρησιακό πρόγραμμα απλοποιημένης μορφής.

Το Επιχειρησιακό Σχέδιο επικεντρώνεται στη δημιουργία ενός προγραμματικού κειμένου, δίνοντας έμφαση στις διαδικασίες με τις οποίες αυτό συντάσσεται, παρακολουθείται και αξιολογείται. Με την ολοκλήρωσή του, είναι κρίσιμο το Ε.Π. να έχει προσεγγίσει ρεαλιστικά το όραμα της δημοτικής αρχής και να εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις του περιφερειακού και του εθνικού αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Θεσμικό Πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με το άρθρο 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006) και την επιβεβαίωσή του με το άρθρο 266 Ν.3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) αποφασίστηκε η θέσπιση της υποχρέωσης κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού.

Το Υπουργείο Εσωτερικών με σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους που εξέδωσε, έδωσε κατευθύνσεις στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού για την κατάρτιση των Ε.Π., όπως με:

- την αρ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
- την αρ. 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α' βαθμού
- το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
- το Προεδρικό Διάταγμα 89/2011, με το οποίο τροποποιείται το ΠΔ185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού».
- με το άρθρο 8 της Υ.Α. 41179, η υπ' αριθμό 18183/2-4-2007 (ΦΕΚ Β' 534/13.4.2007) Υπουργική Απόφαση όπως τροποποιήθηκε και ίσχυε με την υπ' αριθμό 5694/11-3-2011 (ΦΕΚ Β'382/11.3.2011) όμοια καταργείται
- τις κατευθύνσεις που έδωσε στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού το Υπουργείο Εσωτερικών για την κατάρτιση των Ε.Π., με την Υ.Α. 41179/2014 (ΦΕΚ 2970/Β) «Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής, όργανα

σύνταξης, ελέγχου και αξιολόγησης, διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) α΄ βαθμού για την περίοδο 2014–2019»

- τις διατάξεις του αρθ. 7 του ν. 4674/2020 (ΦΕΚ Α 53 - 11.03.2020) «Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», το οποίο προσθέτει το άρθρο 176Α, μετά το άρθρο 176 του ν. 4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α/2018) σύμφωνα με το οποίο οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού μπορούν να αναθέτουν σε εξωτερικούς συμβούλους κατά τις κείμενες διατάξεις, τη συμβουλευτική-επιστημονική υποστήριξη, για την εκπόνηση επιχειρησιακού προγράμματος, εφόσον οι υπηρεσίες αυτές κρίνονται απαραίτητες για την άρτια κατάρτισή του.

1.1 Σκοπός Επιχειρησιακού Προγράμματος

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των Δήμων αποσκοπούν στην προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, καθώς επίσης και στην εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου.

1.1.1 Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καθορίζει κυρίως τις νέες δράσεις που θα πρέπει να υλοποιήσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς:

Α) την προστασία και βελτίωση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- της προστασίας και της βιώσιμης διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
- της αναβάθμισης και διαχείρισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

Β) την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- της κοινωνικής πολιτικής και της κοινωνικής ενσωμάτωσης
- της υγείας
- της παιδείας/ δια βίου μάθησης/ πολιτισμού/ αθλητισμού
- της ισότητας των φύλων και των ευκαιριών

Γ) την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- των οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων
- της απασχόλησης

1.1.2 Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού

Πέραν των δράσεων που αποσκοπούν στην προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού, στοχεύοντας στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας της. Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν:

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και στην αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των υπηρεσιών, μέσω της ανάπτυξης του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων
- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της εποπτείας του κόστους των προσφερόμενων υπηρεσιών και της αποδοτικότερης οικονομικής διαχείρισης

1.1.3 Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου

Ο Δήμος, πέραν των οριοθετημένων από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων, έχει ως ρόλο να μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής ευθύνης του. Σε αυτή την κατεύθυνση το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου θα πρέπει να επισημαίνει τη συμβολή που δύνανται να έχουν στην ανάπτυξη του Δήμου οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις), οι γειτονικοί όμοροι Δήμοι, καθώς και οι λοιποί φορείς του πολιτικού και διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς και Περιφέρεια).

Επομένως, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι δυνατό να εντοπίζει δραστηριότητες που υπάγονται στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και να καθορίζει τις απαραίτητες ενέργειες συνεργασίας και συντονισμού με αυτούς. Το πρόγραμμα αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην ενίσχυση της συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, σε τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

1.2 Χαρακτηριστικά του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου για την περίοδο 2024-2028, λειτουργεί ως εργαλείο για την ανάπτυξη του Δήμου, το οποίο:

- Αποτελεί ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ
- Είναι το πενταετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ
- Είναι αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και εντάσσεται στον προγραμματικό του κύκλο
- Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ

- Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων
- Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης

1.3 Δομή του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Στάδιο 1: Προετοιμασία και οργάνωση

Στο στάδιο αυτό προετοιμάζεται και οργανώνεται η συνολική διαδικασία για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το στάδιο ολοκληρώνεται με τις παρακάτω ενέργειες :

- Οργάνωση του έργου από το Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας και δυναμική σύσταση ομάδας έργου ή επιμέρους θεματικών ομάδων εργασίας, μία ανά θεματική ενότητα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»)
- Καθορισμός των αρχικών κατευθύνσεων της Δημοτικής Αρχής
- Προγραμματισμός του έργου
- Ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών για τη διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Στάδιο 2: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Στόχος του εν λόγω σταδίου είναι η αποτύπωση και αξιολόγηση:

- της γενικής εικόνας της περιοχής του Δήμου και του Δήμου ως Οργανισμού
- της περιοχής του Δήμου και των κάθετων υπηρεσιών στον θεματικό τομέα «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής»
- της περιοχής του Δήμου και των κάθετων υπηρεσιών στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»
- της περιοχής του Δήμου και των κάθετων υπηρεσιών στο θεματικό τομέα «Τοπική οικονομία και απασχόληση»
- του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των οριζόντιων υπηρεσιών

Για το σκοπό αυτό, το Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας:

- περιγράφει συνοπτικά τη γενική, μακροσκοπική εικόνα της περιοχής του Δήμου, καθώς και τον Δήμο ως Οργανισμό
- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, όπου είναι απαραίτητο, καταγράφει τα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά του Δήμου, καθώς και τις σχέσεις και αλληλεπιδράσεις του με την ευρύτερη περιοχή. Σειρά από πίνακες διευκολύνει τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των απαιτούμενων στοιχείων

- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων περιγραφής και αξιολόγησης της κατάστασης από τις υπηρεσίες, προβαίνει σε εντοπισμό προβλημάτων σε κάθε θεματικό τομέα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»). Σειρά από πίνακες διευκολύνει τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των απαιτούμενων στοιχείων
- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων, αποτυπώνει και παρουσιάζει συνοπτικά:
 - την οργανωτική δομή και τα συστήματα λειτουργίας
 - το ανθρώπινο δυναμικό
 - τις συνεργασίες
 - διαδικασίες, συστήματα και πρότυπα που υποστηρίζουν την ηλεκτρονική διακυβέρνηση
 - την κτιριακή υποδομή και τον τεχνικό εξοπλισμό
 - οικονομικά στοιχεία και περιουσία

Σειρά από πίνακες διευκολύνει τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των απαιτούμενων στοιχείων

- σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων, προβαίνει σε εντοπισμό προβλημάτων για την εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου. Σειρά από πίνακες διευκολύνει τη συνοπτική και περιεκτική παρουσίαση των απαιτούμενων στοιχείων

Η αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου και της οργάνωσης και λειτουργίας του περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης (τοπικά και εσωτερικά), τα οποία είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από το Δήμο μεσοπρόθεσμα, ιεραρχημένα κατά σειρά προτεραιότητας
- τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα της περιοχής του Δήμου ως προς τα κρίσιμα ζητήματα, τις ανάγκες των πολιτών καθώς επίσης και την εκτιμώμενη ζήτηση για την παροχή υπηρεσιών σε επίπεδο Δήμου
- τις δυνατότητες και τις υφιστάμενες αδυναμίες των υπηρεσιών του Δήμου σε σχέση με τις λειτουργίες που επιτελούν, το ανθρώπινο δυναμικό, την υλικοτεχνική τους υποδομή, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και την οικονομική κατάσταση του Δήμου
- τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς από εξωτερικούς παράγοντες όπως το θεσμικό πλαίσιο, τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και τις χρηματοδοτήσεις

Στάδιο 3: Διαμόρφωση του Οράματος και της Στρατηγικής του Δήμου – Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου

Σκοποί αυτού του σταδίου είναι:

- η διατύπωση του οράματος
- η διατύπωση των κατευθυντηρίων πολιτικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής για την επόμενη περίοδο

- η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος
- ο προσδιορισμός των Μέτρων (Αναπτυξιακές Προτεραιότητες) και των Στόχων, σύμφωνα με τις οποίες θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές (τομεακές και περιφερειακές) αναπτυξιακές προτεραιότητες

Οι ενέργειες αυτές εκτελούνται από το Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας και την ομάδα έργου, εφόσον υφίσταται, σε συνεργασία με τη Δημοτική Επιτροπή.

Η στρατηγική του Δήμου οργανώνεται σε τέσσερις άξονες:

- Άξονας Προτεραιότητας 1: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
- Άξονας Προτεραιότητας 2: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός
- Άξονας Προτεραιότητας 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση
- Άξονας Προτεραιότητας 4: Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου

Αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου συνιστούν γενικές κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής, οι οποίες καθοδηγούν και προσανατολίζουν τις ειδικότερες αποφάσεις των υπηρεσιών κατά την επιλογή των δράσεων.

Στάδιο 4: Συνεργασία με όμορους Δήμους και την Περιφέρεια

Το στάδιο αποσκοπεί στη διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και η προώθηση πιθανών συνεργασιών μεταξύ δήμων και μεταξύ Περιφέρειας και Δήμου.

Το στάδιο στοχεύει, επίσης, στην ενίσχυση της συνεργασίας του Δήμου με όμορους και άλλους Δήμους προκειμένου να επιτευχθεί συντονισμένη προώθηση της υπερτοπικής ανάπτυξης και από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

Επιπλέον, στόχος του σταδίου είναι η συνεργασία του Δήμου με την Περιφέρεια, για τον συντονισμό ενεργειών που σχετίζονται με την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Στάδιο 5: Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου και Διαδικασίες Διαβούλευσης

Το στάδιο περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

- Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο κατόπιν εισήγησης της Δημοτικής Επιτροπής
- Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου στη Δημοτική Επιτροπή
- Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου μέσω των διαθέσιμων μέσων και διαδικασιών επικοινωνίας
- Διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων - Διαβούλευση
- Σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση της Δημοτικής Επιτροπής και των αρμόδιων υπηρεσιών

- Αναθεώρηση ορισμένων σημείων του Στρατηγικού Σχεδίου, εφόσον κριθεί απαραίτητο από τη Δημοτική Επιτροπή, με βάση τα συμπεράσματα της διαβούλευσης

Για τη διαδικασία διαβούλευσης προβλέπεται η έκδοση σχετικού οδηγού από την ΕΕΤΑΑ Α.Ε.

Στάδιο 6: Κατάρτιση Επιχειρησιακού Σχεδίου

Για την υλοποίηση της στρατηγικής του Δήμου, σε αυτό το στάδιο συντάσσεται το Επιχειρησιακό Σχέδιο με σκοπό την επίτευξη κάθε Στόχου του Στρατηγικού Σχεδίου.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει Άξονες, Μέτρα, Στόχους, όπως έχουν καταρτιστεί στη φάση κατάρτισης του Στρατηγικού Σχεδίου, καθώς και δράσεις που εξειδικεύουν τη στρατηγική του Δήμου. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καταρτίζεται από το Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας σε συνεργασία με το αρμόδιο τμήμα για κάθε μέτρο και στόχο, ενώ για την επίτευξη των Στόχων του κάθε Μέτρου σχεδιάζεται σειρά Δράσεων.

Για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου απαιτείται, αφενός η εξειδίκευση των μέτρων και στόχων σε επιμέρους δράσεις και, αφετέρου, η συνοπτική περιγραφή του σχεδίου δράσης για κάθε αρμόδιο τμήμα. Το Επιχειρησιακό Σχέδιο αναφέρεται τόσο σε δράσεις τοπικής ανάπτυξης όσο και σε δράσεις εσωτερικής ανάπτυξης.

Στάδιο 7: Πενταετής Προγραμματισμός των Δράσεων - Οικονομικός Προγραμματισμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το στάδιο αποσκοπεί σε:

- Ιεράρχηση & προγραμματισμό των δράσεων: διάρκεια και χρονοδιάγραμμα, αρμόδιο τμήμα, φορείς υλοποίησης και χωροθέτηση, προτεραιότητα, προσδιορισμός των αναγκών ανθρωπίνων και υλικών πόρων για την υλοποίησή τους, εκροές, κ.λπ.
- Εκτίμηση του προϋπολογισμού των δράσεων
- Εκτίμηση των εσόδων και των πηγών χρηματοδότησης
- Κατανομή των εσόδων στα έτη για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων

Ο πενταετής και ο οικονομικός προγραμματισμός πραγματοποιούνται από το Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας, σε συνεργασία με την αρμόδια για κάθε μέτρο και στόχο υπηρεσία.

Προκειμένου να αποκτηθεί μία συνολική εικόνα των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθώς και η εικόνα των επιμέρους κατανομών, το Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας δημιουργεί συγκεντρωτικούς πίνακες και τους ομαδοποιεί:

- ανάλογα με την υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για την υλοποίησή τους
- ανάλογα με το είδος τους (λειτουργία, ενέργεια, επένδυση/έργο, συνεχιζόμενη, νέα)
- ανάλογα με την προτεραιότητα
- ανάλογα με τη χωροθέτηση (στο σύνολο της επικράτειας του Δήμου)
- ανάλογα με το έτος

- ανάλογα με τη πηγή χρηματοδότησης και το έτος

Μέσω αυτών των ομαδοποιήσεων διενεργούνται διάφοροι έλεγχοι των δράσεων.

Τέλος συντάσσονται οι Χρηματοδοτικοί Πίνακες του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Στάδιο 8: Προσδιορισμός Δεικτών Παρακολούθησης και Αξιολόγησης

Στο στάδιο αυτό προσδιορίζονται οι δείκτες που θα χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Οι δείκτες παρακολούθησης κατηγοριοποιούνται σε δείκτες εισροών, εκροών και αποτελέσματος.

Στάδιο 9: Έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος & Τελικές Ενέργειες

Το στάδιο περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

- ολοκλήρωση του σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος από το Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας
- υποβολή του σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος από τη Δημοτική Επιτροπή στο Δημοτικό Συμβούλιο
- έγκριση του σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο
- έλεγχο για τη νομιμότητα της διαδικασίας κατάρτισης του προγράμματος από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση (Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ), με υποβολή σχετικής έκθεσης εγκεκριμένης από το Δημοτικό Συμβούλιο
- δημοσιοποίηση του προγράμματος από το Δήμο

1.4 Μέσα και εργαλεία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος γίνεται με βάση τη θεωρία του τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού και τη θεωρία προγραμματισμού της δράσης δημοσίων οργανισμών, καθώς και τη διενέργεια πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας, με τη χρήση και εφαρμογή των κατάλληλων εργαλείων και μεθοδολογιών.

Για την περιγραφή του εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής του Δήμου Ανωγείων έγινε αξιοποίηση των υφιστάμενων μελετών του Δήμου, συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν στατιστικά δεδομένα από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, καθώς και από μελέτες και έρευνες που έχουν εκπονηθεί για λογαριασμό της Περιφέρειας και της Περιφερειακής Ενότητας. Επίσης, συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν βιβλιογραφικά δεδομένα από ηλεκτρονικά δημοσιεύματα στο διαδίκτυο.

Για την περιγραφή του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Ανωγείων έγινε χρήση του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών (ΟΕΥ) και πραγματοποιήθηκαν επικοινωνίες και συναντήσεις με στελέχη του τμήματος Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας του

Δήμου. Επιπλέον, μοιράστηκαν ερωτηματολόγια αξιολόγησης στις Διευθύνσεις του Δήμου με στόχο την ποιοτικότερη δυνατή αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης.

Για την αξιολόγηση τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, έγινε χρήση της μεθόδου SWOT, η οποία θα αναλυθεί στη σχετική ενότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

2 Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

2.1 Βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής

2.1.1 Θέση & ρόλος του Δήμου στην περιφερειακή ενότητα & στην περιφέρεια

Ο Δήμος Ανωγείων βρίσκεται στα ανατολικά όρια της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου και έχει έκταση 104,861 τ.χλμ. Πρόκειται για ορεινό δήμο στους πρόποδες του Ψηλορείτη, ο οποίος συνορεύει βορειοδυτικά με τον Δήμο Μυλοποτάμου (ΠΕ Ρεθύμνου), βορειοανατολικά με τον Δήμο Μαλεβιζίου (ΠΕ Ηρακλείου) και νότια με τον Δήμο Φαιστού (ΠΕ Ηρακλείου), ενώ ένα μικρό τμήμα του στα νοτιοανατολικά συνορεύει με τον Δήμο Γόρτυνας (ΠΕ Ηρακλείου).

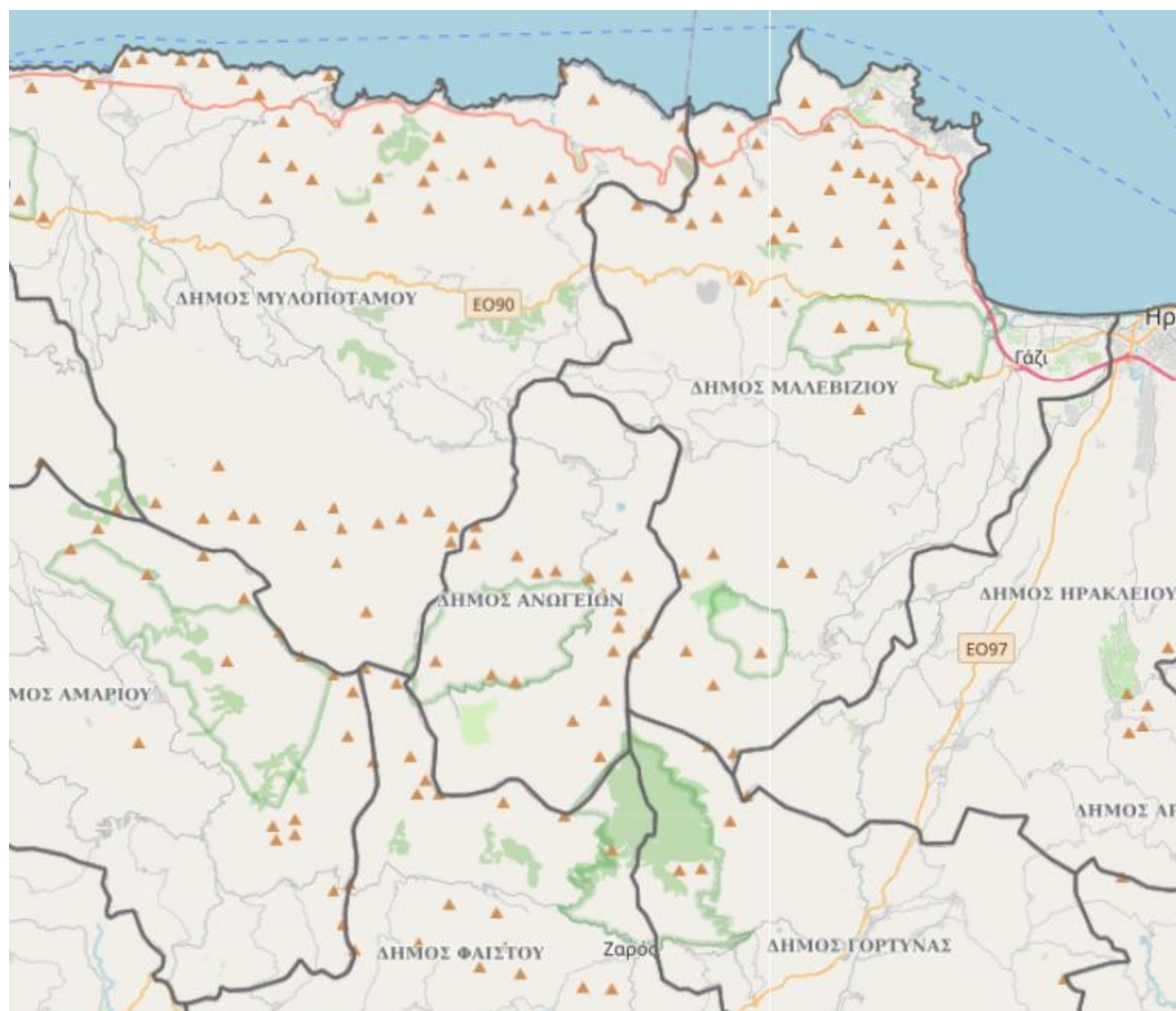
Ο Δήμος Ανωγείων συγκροτείται διοικητικά από την ομώνυμη Δημοτική Ενότητα και από δυο οικισμούς, τα Ανώγεια και τα Σίσαρχα. Έδρα του Δήμου είναι τα Ανώγεια, τα οποία απέχουν 54 χλμ. από το Ρέθυμνο και 40 χλμ. από το Ηράκλειο. Οι διοικητικές μεταβολές που έχουν επέλθει στον Δήμο είναι οι ακόλουθες:

- Το 1925 συστήνεται η Κοινότητα Ανωγείων, με έδρα τον οικισμό Ανώγεια, και ο οικισμός Σίσαρχα προσαρτάται σε αυτήν (ΦΕΚ 27Α-31/01/1925).
- Το 1947 η Κοινότητα Ανωγείων αναγνωρίζεται ως Δήμος Ανωγείων (ΦΕΚ 277Α-13/12/1947).
- Το 1997, με την εφαρμογή του Σχεδίου «Καποδίστριας», ορίζεται ο Δήμος Ανωγείων με το ΦΕΚ 244Α- 04/12/1997).
- Το 2010, εφαρμόζεται το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» και έκτοτε ο Δήμος διατηρεί τη διοικητική μορφή που έχει έως και σήμερα.

Παρά το μεγάλο υψόμετρο και τις αντίξοες καιρικές συνθήκες, στο Δήμο εντοπίζεται πλήθος θέσεων υψηλού αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και φιλοξενούνται ιδιαίτερης αξίας ιστορικά στοιχεία. Το Ιδαίον Άντρο, το Μινωικό Μέγαρο της Ζωμίνθου, αλλά και άλλες διάσπαρτες τοποθεσίες στο οροπέδιο της Νίδας και την ευρύτερη περιοχή, αποτελούν θέσεις στις οποίες τα ευρήματα αποδεικνύουν ότι η περιοχή κατά την αρχαιότητα είχε οικονομικό ενδιαφέρον, κτηνοτροφικής κυρίως σημασίας. Στο πέρασμα των χρόνων, ο κτηνοτροφικός χαρακτήρας της τοπικής κοινωνίας σε συνδυασμό με τις χειροτεχνικές βιοτεχνικές δραστηριότητες αποτέλεσαν το πλαίσιο διατήρησης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής.

Ιστορικά, τα Ανώγεια, βρίσκονταν στην πρώτη γραμμή των απελευθερωτικών αγώνων των Κρητικών απέναντι στους κατακτητές, ενώ λόγω της θέσης τους στις απόκρημνες πλαγιές του Ψηλορείτη, αποτέλεσαν καταφύγιο ανταρτών. Το Ολοκαύτωμα των Ανωγείων το 1944, από τις γερμανικές κατοχικές δυνάμεις κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ήταν η τρίτη ιστορικά καταστροφή του χωριού μετά από αυτές του Ιουλίου του 1822 κατά την Ελληνική Επανάσταση και του Νοεμβρίου του 1867 κατά την Κρητική Επανάσταση από τους Οθωμανούς Τούρκους.

Εικόνα 1: Χάρτης του Δήμου Ανωγείων

Πηγή: ΥΠΕΝ 2024, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://wfdgis.ypeka.gr/>

2.1.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά

2.1.2.1 Πληθυσμιακή μεταβολή και πυκνότητα

Ο συνολικός μόνιμος πληθυσμός στον Δήμο, σύμφωνα με την απογραφή του 2021, ανέρχεται σε 2.240 κατοίκους, εκ των οποίων το 98,26% διαμένει στα Ανώγεια και μόλις το 1,74% στα Σίσαρχα.

Πίνακας 1: Κατανομή πληθυσμού ανά οικισμό

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΛΣΤΑΤ 2021	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
Ανώγεια	2.201	98,26%
Σίσαρχα	39	1,74%
Δήμος Ανωγείων	2.240	100,00%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Πίνακας 2: Μεταβολή πληθυσμού Δήμου Ανωγείων 2011 – 2021

ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
	2011	2021	2011-2021
Ανώγεια	2.319	2.201	-5,09%
Σίσαρχα	60	39	-35%
Δήμος Ανωγείων	2.379	2.240	-5,84%
Π.Ε. Ρεθύμνου	85.609	84.866	-0,87%
Περιφέρεια Κρήτης	623.065	624.408	0,22%
Σύνολο Χώρας	10.816.286	10.482.487	-3,09%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία Απογραφών 2011, 2021 Ιδία Επεξεργασία

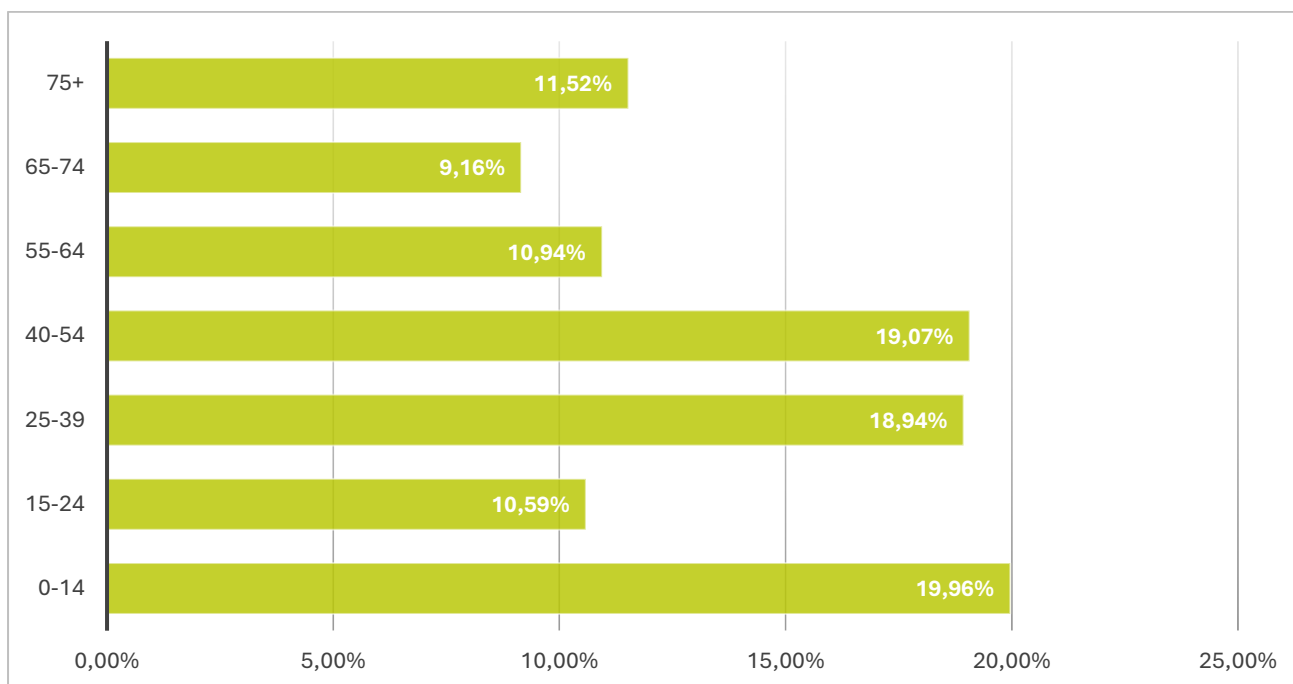
Η πληθυσμιακή πυκνότητα καθορίζεται από τον αριθμό των κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο και αντιπροσωπεύει το επίπεδο συγκέντρωσης του πληθυσμού σε μια συγκεκριμένη περιοχή, εκφράζοντας το πόσο πυκνοκατοικημένη είναι η περιοχή.

Στον Δήμο Ανωγείων η πυκνότητα του πληθυσμού είναι ιδιαίτερα χαμηλή, καθώς ανέρχεται σε περίπου 22 κατοίκους/τ. χλμ.

2.1.2.2 Σύνθεση πληθυσμού κατά ηλικία και φύλο

Στην παρούσα ενότητα γίνεται παρουσίαση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο, βάσει των στοιχείων της απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ του έτους 2021.

Γράφημα 1: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Ανωγείων

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, ίδια επεξεργασία στοιχείων

Αναλύοντας την ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού του Δήμου, η ηλικιακή ομάδα με το μεγαλύτερο ποσοστό είναι αυτή των 0-14 ετών που αποτελεί το 19,96% του συνολικού πληθυσμού και σε συνδυασμό με το ποσοστό του 10,59% το οποίο καταλαμβάνει η ηλικιακή ομάδα των 15-24 ετών, γίνεται εμφανές το υψηλό ποσοστό νεανικότητας στον Δήμο. Ακολουθούν με εξίσου υψηλά ποσοστά οι ηλικιακές ομάδες των 40-54 ετών με ποσοστό 19,07% επί του συνολικού πληθυσμού και των 25-39 ετών με ποσοστό 18,94% στο πληθυσμιακό σύνολο, ποσοστά ιδιαίτερα σημαντικά, καθώς υποδηλώνουν έναν νέο και δυναμικό πληθυσμό που βρίσκεται σε παραγωγική φάση και μπορεί να επηρεάσει θετικά την τοπική οικονομία.

Έπεται η ηλικιακή ομάδα των 75+ ετών με ποσοστό 11,52%, υποδεικνύοντας τον όχι ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό ατόμων που έχουν συνταξιοδοτηθεί, ενώ οι ηλικιακές ομάδες των 55-64 και 65-74 αντιπροσωπεύουν το 10,94% και το 9,16% του πληθυσμού αντίστοιχα, επισημαίνοντας την ύπαρξη σημαντικού ποσοστού ατόμων που πλησιάζουν τη συνταξιοδότηση.

Η ηλικιακή κατανομή δείχνει ότι ο Δήμος Ανωγείων διαθέτει μια σχετικά ισορροπημένη δημογραφική σύνθεση, με ένα μείγμα νέων, ενήλικων και ηλικιωμένων ατόμων.

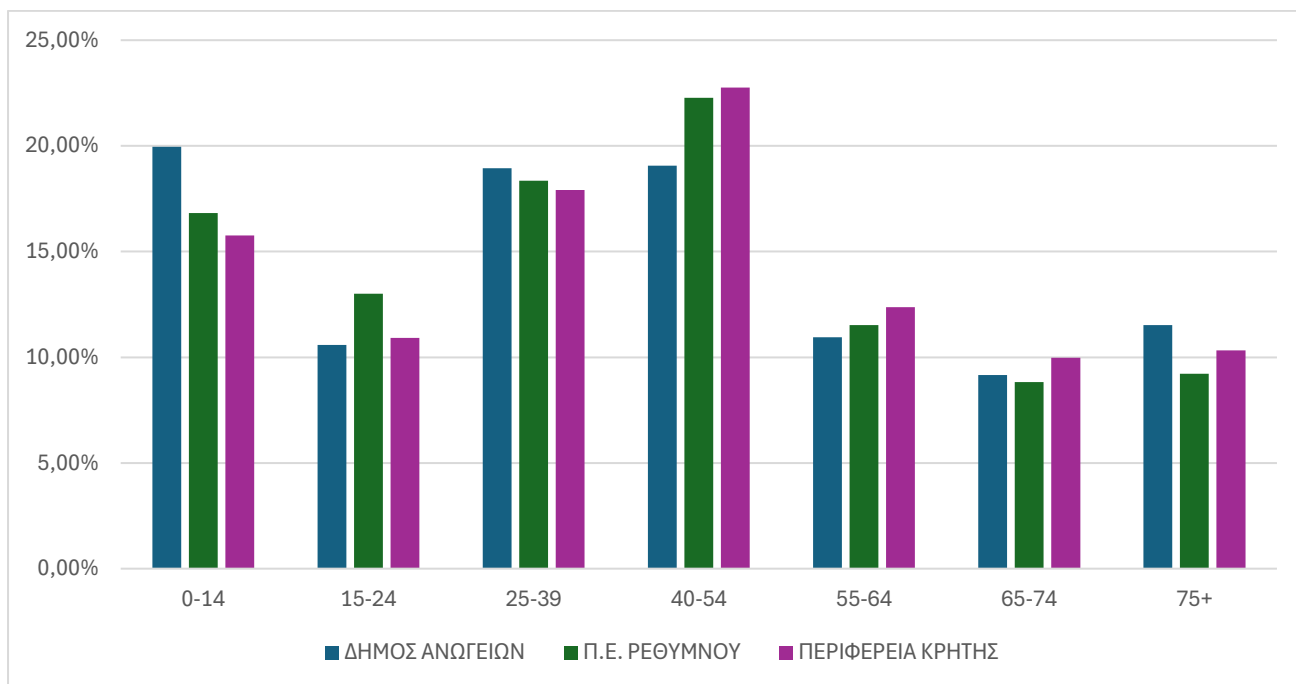
Πίνακας 3: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Ανωγείων σε σχέση με την Π.Ε. Ρεθύμνου και την Περιφέρεια Κρήτης

ΠΕΡΙΟΧΗ	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80+	ΣΥΝΟΛΟ
Δήμος Ανωγείων	447	237	424	427	245	205	258	2.239
Π.Ε. Ρεθύμνου	14.270	11.033	15.575	18.907	9.778	7.485	7.819	84.866

ΠΕΡΙΟΧΗ	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80+	ΣΥΝΟΛΟ
Περιφέρεια Κρήτης	98.380	68.121	111.837	142.071	77.219	62.295	64.474	624.410

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Γράφημα 2: Ηλικιακή κατανομή του Δήμου Ανωγείων σε σχέση με την Π.Ε. Ρεθύμνου και την Περιφέρεια Κρήτης

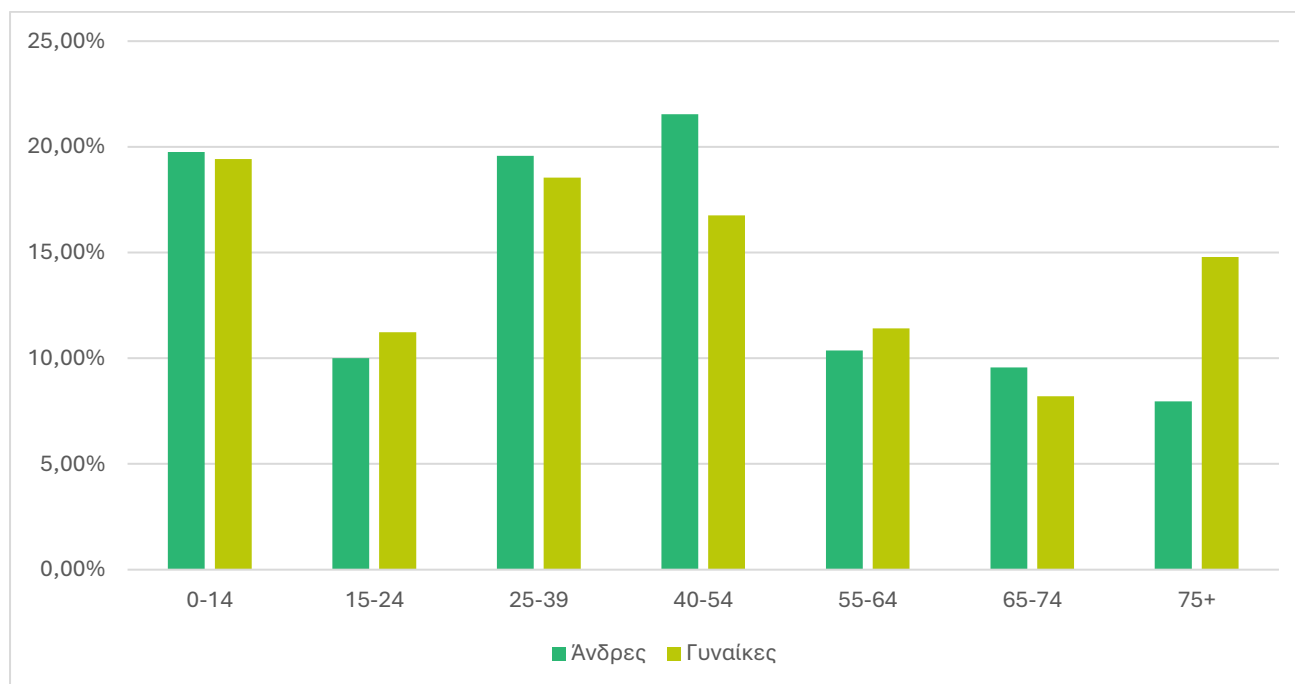

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Όσον αφορά στην κατανομή κατά φύλο, διαπιστώνεται ότι το 2021 υπάρχει ισοκατανομή των φύλων στον Δήμο, με τη γενική εικόνα να δείχνει ότι τα δύο φύλα είναι εξαιρετικά ισορροπημένα.

Αναφορικά με την κατανομή του πληθυσμού ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο, παρατηρείται ότι και οι δύο πληθυσμοί συγκεντρώνονται σχεδόν εξίσου στις περισσότερες ηλικιακές ομάδες. Διαφοροποίηση παρουσιάζει η ηλικιακή ομάδα των 40-54 ετών όπου ο ανδρικός πληθυσμός εμφανίζει μεγαλύτερη συγκέντρωση (21,54%) σε σχέση με τον γυναικείο (16,76%). Επιπλέον, στην ηλικιακή ομάδα «75+» οι γυναίκες συγκεντρώνουν σχεδόν το διπλάσιο πληθυσμό από τους άντρες, με ποσοστά 14,8% και 7,95% αντίστοιχα.

Γράφημα 3: Κατανομή πληθυσμού του Δήμου Ανωγείων ανά ηλικία και φύλο

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, ίδια επεξεργασία στοιχείων

2.1.2.3 Δημογραφικοί δείκτες

Οι δημογραφικοί δείκτες αποτελούν στατιστικά μέτρα που χρησιμοποιούνται για να απεικονίσουν τα κύρια χαρακτηριστικά του πληθυσμού μιας περιοχής. Οι εν λόγω δείκτες παρέχουν πληροφορίες για τη δομή, την εξέλιξη και τις τάσεις του πληθυσμού και είναι κρίσιμοι για τον σχεδιασμό πολιτικών και την κατανόηση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών. Ορισμένοι εκ των βασικών δημογραφικών δεικτών είναι οι εξής:

- 1. Δείκτης Γήρανσης (Ageing Index)** | Ο λόγος των γηραιών ατόμων που δεν βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία (65 ετών και άνω) προς τον πληθυσμό των νεανικών ατόμων που δεν βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία (κάτω των 15 ετών) αντικατοπτρίζει τον βαθμό γήρανσης του πληθυσμού και την ύπαρξη ή όχι προβλήματος ανανέωσής του. Υψηλότερες τιμές του δείκτη υποδεικνύουν μια κοινωνία με μεγαλύτερο ηλικιακό μέσο όρο, ενώ χαμηλότερες τιμές δηλώνουν μια πιο νεανική κοινωνία.
- 2. Δείκτης Εξάρτησης (Dependency Ratio)** | Ο λόγος των ατόμων που δεν βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία (κάτω των 15 και 65 ετών και άνω) προς τον πληθυσμό σε παραγωγική ηλικία (15-64). Ο εν λόγω δείκτης δίνει μια εικόνα του αριθμού των εξαρτώμενων ατόμων (π.χ. παιδιά και ηλικιωμένοι) σε σχέση με τον αριθμό των ατόμων που είναι σε ηλικία παραγωγικής δραστηριότητας. Υψηλότερες τιμές υποδεικνύουν υψηλότερο βάρος εξάρτησης στην οικονομία από τους μη παραγωγικούς πληθυσμούς, ενώ χαμηλότερες τιμές υποδεικνύουν μια πιο ισορροπημένη δομή του πληθυσμού.
- 3. Δείκτης Αντικατάστασης** | Ο λόγος μεταξύ των ατόμων που θα εισέλθουν στην αγορά εργασίας προς τα άτομα που θα συνταξιοδοτηθούν. Ο εν λόγω δείκτης εκφράζει την αναλογία μεταξύ των

εισερχόμενων στην εργασιακή διαδικασία και των εξερχόμενων από αυτή, που υποδεικνύει τη βιωσιμότητα του εργατικού δυναμικού. Μία χαμηλή τιμή αυτού του δείκτη είναι αρνητική για το παραγωγικό σύστημα.

4. **Δείκτης Νεανικότητας** | Ο λόγος του πληθυσμού έως και 14 ετών προς το σύνολο του μόνιμου πληθυσμού. Ένα υψηλό ποσοστό νεανικότητας μπορεί να υποδεικνύει μια νεανική και δυναμική κοινότητα, αλλά απαιτεί επίσης κατάλληλες πολιτικές και πόρους για την εκπαίδευση και την απασχόληση των νέων.

Πίνακας 4: Δημογραφικοί δείκτες Δήμου Ανωγείων

ΔΕΙΚΤΗΣ	Δ. ΑΝΩΓΕΙΩΝ	Π.Ε. ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Δείκτης Γήρανσης	103,58	107,25	128,86
Δείκτης Εξάρτησης	68,27	53,49	56,39
Δείκτης Αντικατάστασης	96,03	117,58	92,2
Δείκτης Νεανικότητας	19,96	16,81	15,76

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Από τον προηγούμενο πίνακα, γίνεται εμφανές ότι ο Δείκτης Γήρανσης στον Δήμο είναι σε χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με την περιφερειακή ενότητα Ρεθύμνου αλλά και με το σύνολο της Περιφέρειας, ενώ παράλληλα, ο Δείκτης Νεανικότητας είναι υψηλότερος από τους αντίστοιχους, υποδεικνύοντας τη νεανικότητα και δυναμικότητα στον Δήμο Ανωγείων. Το γεγονός αυτό μπορεί να αποβεί θετικό για τη μελλοντική ανάπτυξη και δυναμική της περιοχής.

Αντίθετα, ο Δείκτης Εξάρτησης στον Δήμο είναι υψηλότερος σε σύγκριση με τον αντίστοιχο της Περιφέρειας και της περιφερειακής ενότητας, οι οποίες έχουν πολύ κοντινούς δείκτες, υποδεικνύοντας ότι η δομή του πληθυσμού τους είναι παρόμοια.

Τέλος, ο Δείκτης Αντικατάστασης στον Δήμο Ανωγείων υποδηλώνει ότι κάθε 100 άτομα ηλικίας 60-64 ετών υπάρχουν περίπου 96,03 άτομα ηλικίας 15-19 ετών, που δείχνει ότι ο πληθυσμός που εισέρχεται στην αγορά εργασίας είναι ελαφρώς μικρότερος από αυτόν που πλησιάζει την ηλικία συνταξιοδότησης. Το γεγονός αυτό ενδεχομένως να αποτελεί ένδειξη μιας σταθερής ή ελαφρώς συρρικνούμενης αγοράς εργασίας. Αναφορικά με την Π.Ε. Ρεθύμνου ο δείκτης αντικατάστασης εμφανίζει δυναμική, πράγμα θετικό για τη μελλοντική οικονομική βιωσιμότητα της περιοχής, ενώ ο αντίστοιχος δείκτης στην Περιφέρεια είναι σε χαμηλότερο επίπεδο, με ενδεχόμενη αρνητική επίδραση στο παραγωγικό σύστημα και στην αγορά εργασίας στο σύνολο της Περιφέρειας Κρήτης.

2.1.3 Επίπεδο εκπαίδευσης

Σύμφωνα με την απογραφή του 2021, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού απαρτίζεται από απόφοιτους Δημοτικού (25,77%), ποσοστό μεγαλύτερο σε σχέση με το αντίστοιχο της Περιφέρειας (20,45%). Οι πτυχιούχοι ΑΕΙ και ισότιμων σχολών αποτελούν το 12,1%, με το αντίστοιχο ποσοστό στην Περιφέρεια

να κινείται στο 18,47%, ενώ το 14,52% ανήκει στην κατηγορία που εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, ποσοστό υψηλότερο σε σχέση με αυτό της Περιφέρειας (9,46%).

Πίνακας 5: Επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Ανωγείων (%) (ατόμων γεννηθέντων έως 31/12/2015)

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Δ. ΑΝΩΓΕΙΩΝ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	8,40%	175,51%	12,10%	18,47%
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κ.λπ.)	4,02%	6,33%	5,09%	5,26%
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	19,84%	20,68%	20,37%	26,89%
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	17,16%	11,23%	14,11%	13,79%
Απολυτήριο Δημοτικού	29,67%	22,10%	25,77%	20,45%
Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	12,96%	16,22%	14,52%	9,46%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, ίδια επεξεργασία στοιχείων

Αναφορικά με τα ποσοστά των δύο φύλων, παρατηρείται ότι οι γυναίκες καταγράφουν μεγαλύτερα ποσοστά στην τριτοβάθμια και μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς και στην κατηγορία «Απόφοιτοι Λυκείου», ωστόσο υψηλότερα είναι και τα ποσοστά των γυναικών σε σχέση με των αντρών που εγκατέλειψαν ή δε φοίτησαν στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση ή ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή ή δε γνωρίζει γραφή και ανάγνωση. Αντιθέτως, οι άνδρες συγκεντρώνουν μεγαλύτερα ποσοστά σε σχέση με τις γυναίκες στις κατηγορίες «Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών» και «Απόφοιτοι Δημοτικού».

Γράφημα 4: Επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Ανωγείων ανά φύλο (ατόμων γεννηθέντων έως 31/12/2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.1.4 Λοιπά δημογραφικά χαρακτηριστικά

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται ο πληθυσμός του Δήμου Ανωγείων κατά οικογενειακή κατάσταση. Συγκεκριμένα, το 46,90% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου είναι άγαμοι, το 43,19% είναι έγγαμοι, με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση, και το 1,97% αποτελείται από διαζευγμένους. Το υπόλοιπο 7,99% του πληθυσμού αποτελείται από χήρους, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι η συντριπτική πλειοψηφία αυτών είναι γυναίκες (91,62%).

Πίνακας 6: Πληθυσμός (%) του Δήμου Ανωγείων κατά οικογενειακή κατάσταση

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Άγαμοι	52,99%	41,00%	46,90%
Έγγαμοι ή με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση	43,70%	42,42%	43,19%
Χήροι	1,16%	14,62%	7,99%
Διαζευγμένοι	1,97%	1,78%	1,97%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Κατά την απογραφή του 2021, το ποσοστό των κατοίκων του Δήμου Ανωγείων που είχαν ελληνική ιθαγένεια ήταν εξαιρετικά υψηλό, καθώς ανήλθε σε 98,62%, ποσοστό υψηλότερο από το αντίστοιχο της Π.Ε. Ρεθύμνου (91,29%) και της Περιφέρειας Κρήτης (91,83%).

Πίνακας 7: Πληθυσμός του Δήμου Ανωγείων κατά χώρες ιθαγένειας

ΤΟΠΟΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ	ΕΛΛΑΔΑ ¹	ΧΩΡΕΣ ΕΕ	ΧΩΡΕΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΕΚΤΟΣ ΕΕ	ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ ²	ΣΥΝΟΛΟ
Δήμος Ανωγείων	2.208	14	10	10	2.239
Π.Ε. Ρεθύμνου	77.474	1.500	4.003	1.891	84.866
Περιφέρεια Κρήτης	573.423	12.131	28.495	10.350	624.410
ΠΟΣΟΣΤΑ					
Δήμος Ανωγείων	98,62%	0,63%	0,45%	0,45%	-
Π.Ε. Ρεθύμνου	91,29%	1,77%	4,72%	2,23%	-
Περιφέρεια Κρήτης	91,83%	1,94%	4,56%	1,66%	-

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, ίδια επεξεργασία στοιχείων

Ακολουθεί πίνακας στον οποίο αποτυπώνεται ο πληθυσμός του Δήμου Ανωγείων κατά τόπο γέννησης. Ο Δήμος παρουσιάζει σημαντική διαφοροποίηση στην παρούσα κατηγορία σε σχέση με την Π.Ε. Ρεθύμνου και την Περιφέρεια Κρήτης. Πιο συγκεκριμένα, από τον πληθυσμό του Δήμου Ανωγείων το 86,6% έχει γεννηθεί στον ίδιο τον Δήμο σε σύγκριση με την Π.Ε. Ρεθύμνου και την Περιφέρεια Κρήτης που τα αντίστοιχα ποσοστά ανέρχονται σε 64,7% και 65,82%. Επιπλέον, το ποσοστό των κατοίκων του Δήμου Ανωγείων που έχει γεννηθεί σε άλλο Δήμο (11,52%) είναι αισθητά μικρότερο από τα αντίστοιχα σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας (25,08%) και περιφέρειας (24,54%).

Πίνακας 8: Πληθυσμός του Δήμου Ανωγείων κατά τόπο γέννησης

ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	Δ. ΑΝΩΓΕΙΩΝ	Π.Ε. ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Στον Δήμο μόνιμης διαμονής	1.939	54.906	410.993
Σε άλλο Δήμο της ίδιας Περιφερειακής Ενότητας	35	5.959	65.953
Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα	219	15.321	87.285
Στο εξωτερικό	46	8.672	60.171
ΠΟΣΟΣΤΑ			

¹ Περιλαμβάνεται και ο πληθυσμός με διπλή ιθαγένεια (Ελληνική και άλλη)

² Περιλαμβάνεται και ο πληθυσμός χωρίς ιθαγένεια ή αδιευκρίνιστη ιθαγένεια ή χωρίς δηλωθείσα χώρα

ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	Δ. ΑΝΩΓΕΙΩΝ	Π.Ε. ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Στον Δήμο μόνιμης διαμονής	86,60%	64,70%	65,82%
Σε άλλο Δήμο της ίδιας Περιφερειακής Ενότητας	1,56%	7,02%	10,56%
Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα	9,78%	18,05%	13,98%
Στο εξωτερικό	2,05%	10,22%	9,64%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/> , ίδια επεξεργασία στοιχείων

2.2 Περιβάλλον και Ποιότητα ζωής

2.2.1 Φυσικοί πόροι

2.2.1.1 Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά^{3,4,5}

Ο Δήμος Ανωγείων βρίσκεται στους πρόποδες του Ψηλορείτη, καταλαμβάνοντας μεγάλο τμήμα της ορεινής του ζώνης. Αποτελώντας τμήμα του Φυσικού Πάρκου Ψηλορείτη, χαρακτηρίζεται από μοναδική γεωφυσική ποικιλομορφία. Οι τεκτονικές αλλαγές και οι πιέσεις που σχημάτισαν τα βουνά πριν από δισεκατομμύρια χρόνια αποτυπώνονται στις πτυχώσεις των πετρωμάτων, ενώ τα φαράγγια, τα σπήλαια και τα οροπέδια αποτελούν χαρακτηριστικά του αναγλύφου της περιοχής.

Οι νότιες πλαγιές του Ψηλορείτη είναι απότομες, με το μεγαλύτερο ποσοστό της περιοχής να είναι καρστικοποιημένο και να περιλαμβάνει φαράγγια, πόλγες, πολυάριθμες δολίνες και πολλές εκατοντάδες σπήλαια και βάραθρα. Ασβεστόλιθοι, δολομίτες και γνεύσιοι είναι τα κυρίαρχα πετρώματα.

Η γεωλογική δομή των ορεινών όγκων της ευρύτερης περιοχής, ευνόησε σημαντικά τη δημιουργία φαραγγίων, τα οποία συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός πλούσιου γεωμορφολογικά τοπίου. Ο Δήμος διαθέτει φαράγγια, τα οποία δημιουργήθηκαν πριν από περίπου 2 εκατομμύρια χρόνια, όταν η Κρήτη διαμορφώθηκε, αποκτώντας τη σημερινή της μορφή. Τα φαράγγια της περιοχής δημιουργήθηκαν κυρίως λόγω των τρομακτικών τεκτονικών αλλαγών που δημιούργησαν το νησί και στη συνέχεια διαμορφώθηκαν μέσω των περιβαλλοντικών αλλαγών και των διαβρώσεων.

Επιπροσθέτως, στην ευρύτερη ορεινή περιοχή του δήμου βρίσκονται σημαντικοί γεωλογικοί σχηματισμοί οι οποίοι συμβάλουν στην παρουσία καρστικών σχηματισμών. Εκτός από το Ιδαίον Άντρο, στην περιοχή των Ανωγείων αναπτύσσεται μεγάλος αριθμός σπηλαιοβαράθρων που αποτελούν αντικείμενο σπηλαιολογικού ενδιαφέροντος, ωστόσο πολλά από αυτά παραμένουν ανεξερεύνητα.

Το πολυσύνθετο φυσικό περιβάλλον έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μοναδικών θυλάκων διατήρησης ενδημικών μορφών χλωρίδας και πανίδας της Κρήτης. Παράλληλα με την ποικιλότητα της χλωρίδας, σημαντικές κοινωνίες σπανίων ειδών του ζωικού βασιλείου, όπως γυπαετών και γερακιών απαντώνται στις απόκρημνες πλαγιές των φαραγγίων.

2.2.1.1.1 Ορεινοί όγκοι

Το Όρος Ίδη ή Ψηλορείτης είναι το υψηλότερο βουνό της Κρήτης και ένα από τα υψηλότερα βουνά της Ελλάδας. Η υψηλότερη κορυφή του, ο Τίμιος Σταυρός, βρίσκεται σε υψόμετρο 2.456 μέτρων, όπου υπάρχει και το ομώνυμο εκκλησάκι.

Ο Ψηλορείτης χαρακτηρίζεται από εξαιρετική ποικιλομορφία τοπίων και συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό ενδημικών φυτών, ενώ ορισμένες φυτικές διαπλάσεις που απαντώνται είναι σπάνιες.

³ Δήμος Ανωγείων (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://anogeia.gr/>

⁴ Γεωπάρκο Ψηλορείτη (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.psiloritisgeopark.gr/>

⁵ Unesco sites in Crete (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από

Την άνοιξη και το καλοκαίρι, οι χαμηλές πλαγιές του Ψηλορείτη γεμίζουν από ασπάλαθους, θρούμπες, θυμάρια, αχινόποδια, φασκομηλιές, αστοιβίδες. Επίσης, συναντάμε ασφόδελους, κυκλάμινα, τουλίπες, δρακοντιές και ποικιλία από ορχιδέες. Στα μεγαλύτερα υψόμετρα, λόγω των ανέμων και του χιονιού, η φρυγανική βλάστηση είναι πιο χαμηλή, ενώ βρίσκουμε και μακκία βλάστηση όπως χαρουπιές, αγριελιές, σκίνους, θαμνοκυπάρισσα, δάφνες και κουμαριές.

Το χιόνι στον Ψηλορείτη διατηρείται συνήθως ως τον Ιούνιο, ενώ σε χαράδρες και σημεία που δεν τα βλέπει ο ήλιος, το χιόνι παραμένει και το καλοκαίρι. Η βόρεια και δυτική πλευρά του βουνού είναι γεμάτη καλλιέργειες και βοσκοτόπους, ενώ η νότια και ανατολική πλευρά είναι πιο άγρια, καθώς από τις βουνοκορφές ξεκινούν γκρεμοί. Ανάμεσα στις βουνοκορφές απλώνονται ρεματιές, φαράγγια και οροπέδια όπως το οροπέδιο της Νίδας αλλά και η Ξερολίμνη και τα Βρουλίδια στα Ανώγεια.

Το Οροπέδιο της Νίδας τοποθετείται στο κέντρο περίπου του ορεινού όγκου του Ψηλορείτη, έχει σχήμα τριγωνικό και καλύπτεται από ένα αγριόχορτο, τη νεβρίδα. Αποτελεί πλούσια κτηνοτροφική περιοχή με επίκεντρο τα μιτάτα, τα μικρά κυκλικά πέτρινα κτίσματα τα οποία χρησίμευαν ως εποχικές κατοικίες των κτηνοτρόφων, ενώ παράλληλα χρησιμοποιούνταν και για την τυροκόμηση.

2.2.1.1.2 Δασικές εκτάσεις

Η κυριότερη δασική έκταση του Δήμου Ανωγείων είναι το δάσος της Τρυγιόδω στη θέση «Βρουλίδια». Πρόκειται για το δεύτερο μεγαλύτερο πρινόδασος στον Ψηλορείτη, όπου μαζί με τους πρίνους απαντώνται πουρνάρια, κυπαρίσσια, πλάτανοι, ασφένταμοι κ.ά. Επιπλέον, στα Βρουλίδια συναντώνται και βελανιδιές, ενώ στις νότιες παρυφές του Ψηλορείτη υπάρχουν δάση με κυπαρίσσια και τραχεία πεύκη.

2.2.1.1.3 Φαράγγια και σπήλαια

Καθότι ορεινός, ο Δήμος Ανωγείων χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη φαραγγιών, τα οποία πέραν της ποικιλότητας της χλωρίδας τους, φιλοξενούν και σπάνια είδη του ζωικού βασιλείου, όπως γυπαετούς και γεράκια. Τα σημαντικότερα φαράγγια της περιοχής είναι:

Φαράγγι Μύγας (ή Μύγιας)

Πρόκειται για ένα μικρό, αλλά εντυπωσιακό φαράγγι που βρίσκεται ανατολικά των Ανωγείων. Πήρε το όνομά του από έναν λαϊκό μύθο, σύμφωνα με τον οποίο όταν ένας Ανωγειανός σκότωσε το θερίο της πηγής της Ζωμίνθου, απλώθηκαν σύννεφα μυγών για πολλές μέρες πάνω από το κουφάρι του θηρίου. Το φαράγγι δεν είναι ιδιαίτερα στενό, εκτός από κάποια τμήματά του στην αρχή και στο τέλος, είναι όμως αρκετά βαθύ και με απόκρημνα τοιχώματα σε αρκετά σημεία, ενώ σε πολλά τμήματα του φαραγγιού διακρίνονται έντονες πτυχώσεις των πετρωμάτων. Δεν υπάρχει μονοπάτι εντός του φαραγγιού, ωστόσο υπάρχει πεζοπορική διαδρομή που προχωρά παράλληλα με το φαράγγι και κάνει κυκλική πορεία, ο περίφημος «Δρόμος της Μύγας».

Ψακοφάραγγο

Βρίσκεται στα νοτιοανατολικά όρια των Ανωγείων και ορίζεται από τις κορυφές Σκίνακας και Μαύρος Κούμος. Παρά το μικρό του μέγεθος, πρόκειται για ένα οικοσύστημα με πλούσια χλωρίδα και πανίδα,

χαράδρες και ορθοπλαγιές ιδιαίτερης ομορφιάς, καθώς και ενδιαφέροντες γεωλογικούς σχηματισμούς. Το Ψακοφάραγγο συνεχίζει σε μορφή χειμάρρου, διασχίζοντας το δάσος του Ρούβα και μετασχηματίζεται στο φαράγγι του Αγίου Νικολάου Ζαρού, το σημαντικότερο φαράγγι του Ψηλορείτη.

Παράλληλα, στον Δήμο αναπτύσσεται μεγάλος αριθμός σπηλαίων, εκ των οποίων τα σημαντικότερα είναι:

Ιδαίον Άντρο

Το σπήλαιο Ιδαίον Άντρον βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του Ψηλορείτη, στο οροπέδιο της Νίδας και σε υψόμετρο 1.498 μέτρων. Η αξία του είναι περισσότερο πολιτισμική παρά σπηλαιολογική, καθώς αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα λατρευτικά σπήλαια της μινωικής Κρήτης, ενώ σύμφωνα με τη μυθολογία σε αυτό μεγάλωσε ο Δίας. Η σημασία του σπηλαίου αποδεικνύεται από τα πολλά και πολύτιμα αρχαιολογικά ευρήματα: αγγεία ποικίλων μεγεθών, περίτεχνα σκεύη, ειδώλια, σφραγίδες από ελεφαντόδοντο, κοσμήματα, μικρογραφικά χρυσά αγγεία και περιδέραια από ημιπολύτιμους λίθους. Το σπήλαιο εμφανίζει στη διαρρύθμισή του τη μορφή αρχαίου ναού. Στο εσωτερικό του διαχωρίζεται σε τρεις αίθουσες και το άδυτο, ενώ την είσοδό του κοσμούν τρεις επιβλητικοί σταλακτίτες.

Σπηλαιοβάραθρο Ταφκούρα

Βρίσκεται στη θέση «Πετραδολάκια» σε υψόμετρο 1.480 μέτρων και αναπτύσσεται αποκλειστικά στα πλακώδη μάρμαρα του Ψηλορείτη. Με βάθος να φθάνει τα 810 μέτρα, κατατάσσεται δεύτερο σε βάθος σπηλαιοβάραθρο στην Κρήτη, ενώ αποτελεί το βαθύτερο βάραθρο του Ψηλορείτη, καθώς και ένα από τα βαθύτερα των Βαλκανίων. Το συνολικό χαρτογραφημένο του μήκος είναι 6,5 χιλιόμετρα, αποτελώντας το μακρύτερο σπήλαιο της Κρήτης.

Σπήλαιο στο «Κορίτσι»

Βρίσκεται στη θέση Κορίτσι, σε απόσταση 3 χιλιομέτρων από τη Ζώμινθο και έχει βάθος 200 μέτρα. Αποτελεί σπήλαιο με σταλαγματικό ενδιαφέρον, καθώς διαθέτει μεγάλες γαλαρίες και υπόγεια ποτάμια.

Βάραθρο Σκίνακα

Είναι ένα από τα πιο εντυπωσιακά και εύκολα προσβάσιμα βάραθρα του Ψηλορείτη, το οποίο βρίσκεται στη διαδρομή από τα Πετραδολάκια προς την κορυφή του Σκίνακα. Το μικρό μονοπάτι που διασχίζει δολομίτες και ασβεστόλιθους της «Τρίπολης» σε ένα σχεδόν ερημικό τοπίο, οδηγεί σε ένα ρηχό ρέμα και στη συνέχεια στην είσοδο του βάραθρου. Το βάραθρο, το οποίο έχει βάθος 20 μέτρα και διάμετρο 10 μέτρα, εντυπωσιάζει με τα κατακόρυφα τοιχώματά του, την πλούσια βλάστηση και τα πολλά πουλιά που φιλοξενεί. Στον πυθμένα του, που καταλήγει σε ένα πολύ στενό σπήλαιο, το χιόνι μπορεί να διατηρηθεί μέχρι και τα μέσα του καλοκαιριού.

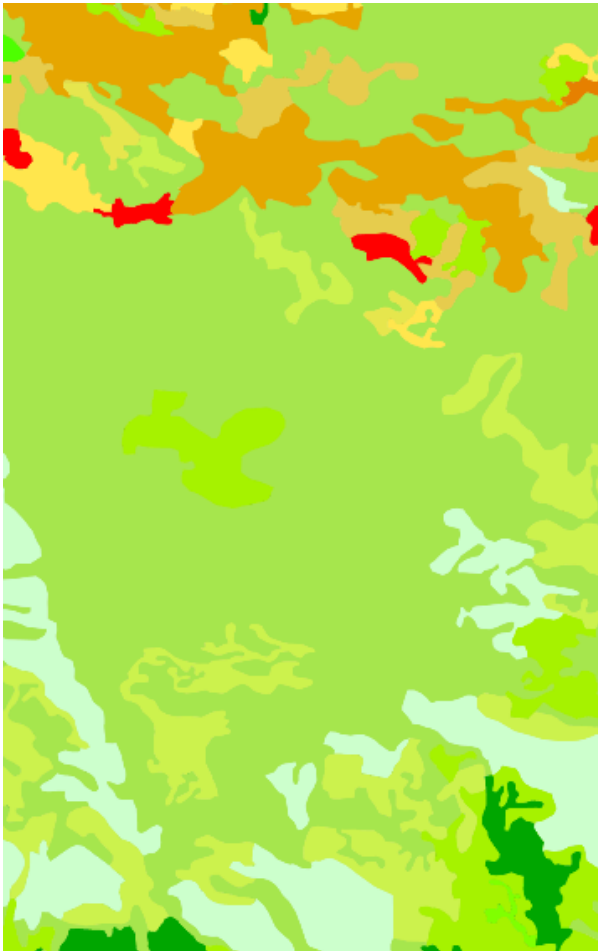
2.2.1.1.4 Χρήσεις γης

Οι χρήσεις γης στην περιοχή είναι κυρίως αγροτικές – κτηνοτροφικές. Σημαντικό τμήμα στα βόρεια του Δήμου καταλαμβάνεται από ελαιώνες αλλά και από γη που καλύπτεται κυρίως από τη γεωργία με σημαντικές εκτάσεις φυσικής βλάστησης, ενώ μικρή έκταση καλύπτεται από λιβάδια και σύνθετα συστήματα καλλιέργειας. Το μεγαλύτερο μέρος του Δήμου Ανωγείων καλύπτεται από σκληροφυλλική

βλάστηση, ενώ διακεκομμένη αστική δόμηση εμφανίζεται σε μικρή έκταση στα βόρεια του Δήμου. Εκτάσεις με αραιή βλάστηση εντοπίζονται κατά τόπους στα νοτιοανατολικά, νότια και νοτιοδυτικά τμήματα του Δήμου, ενώ μεταβατικές δασώδεις θαμνώδεις εκτάσεις εντοπίζονται μεμονωμένες στα βορειοανατολικά και νοτιοανατολικά αλλά και στο δυτικό τμήμα. Τέλος, φυσικοί βοσκότοποι απαντώνται κυρίως στα νότια αλλά εντοπίζονται και στα ανατολικά και βόρεια.

Στην εικόνα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι χρήσεις γης στον Δήμο Ανωγείων.

Εικόνα 2: Χρήσεις γης στον Δήμο Ανωγείων σύμφωνα με την κατανομή κατά CORINE 2018

- 112 Διακεκομμένη αστική δόμηση
- 223 Ελαιώνες
- 231 Λιβάδια
- 242 Σύνθετα συστήματα καλλιέργειας
- 243 Γη που καλύπτεται κυρίως από Γεωργία με σημαντικές εκτάσεις φυσικής βλάστησης
- 321 Φυσικοί βιότοποι
- 323 Σκληροφυλλική βλάστηση
- 324 Μεταβατικές δασώδεις θαμνώδεις εκτάσεις
- 333 Εκτάσεις με αραιή βλάστηση

Πηγή: WWF – Οικοσκόπιο (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <http://www.oikoskopio.gr/>

2.2.1.2 Βιοποικιλότητα^{6,7}

Το σύνολο της Κρήτης υπάγεται στην Ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης (Ζώνη αείφυλλων σκληρόφυλλων), η οποία χωρίζεται σε δύο υποζώνες:

- α. Υποζώνη Oleo-Ceratonion (ζώνη ελιάς – χαρουπιάς, Θερμο-μεσογειακή ζώνη), στην οποία ανήκει το μεγαλύτερο τμήμα των παραλιακών περιοχών της Κρήτης. Η υποζώνη αυτή διαιρείται σε δύο αυξητικούς χώρους ή φυτοκοινωνικές ενώσεις: την Oleo-ceratonietum και την Oleo-lentiscetum.

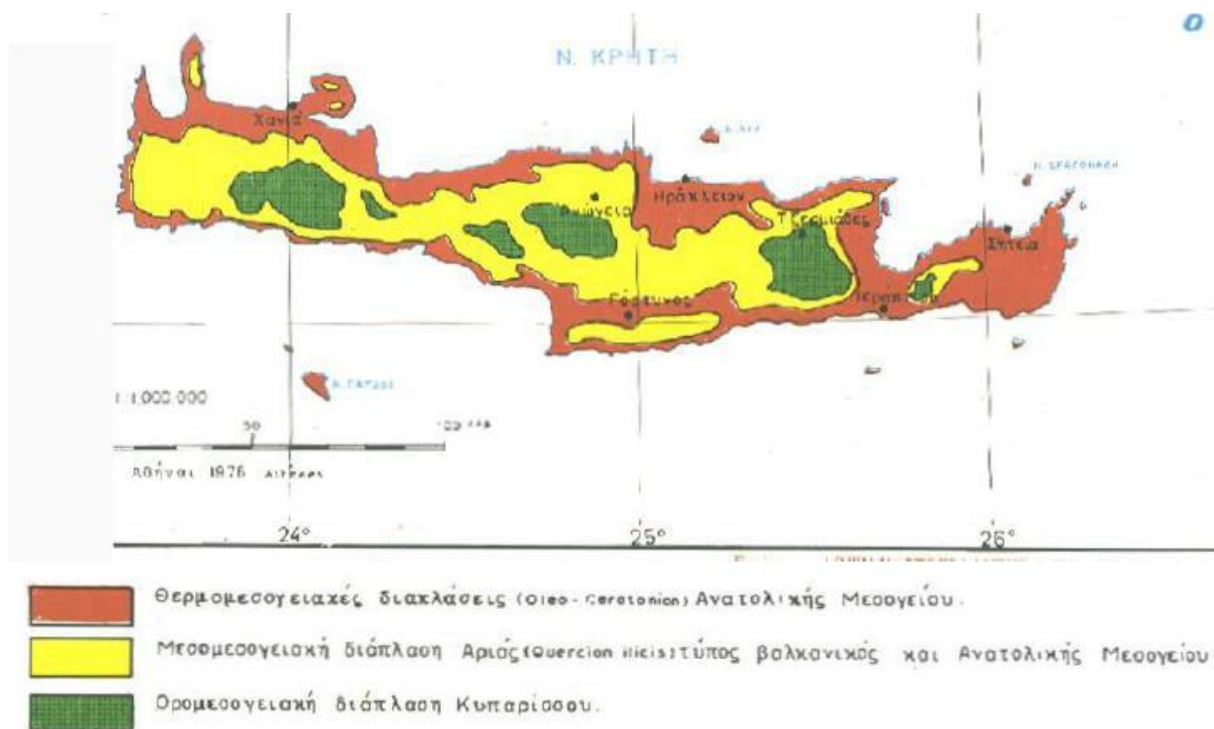
Στην Oleo-ceratonietum, η χαρακτηριστική φυσική βλάστηση αποτελείται κυρίως από θαμνώδη φρυγανικά είδη και ποώδη βλάστηση, ενώ κυρίαρχα φυτικά είδη είναι οι λαδανιές (*Cistus spp.*), η αστοιβή (*Sarcopoterium spinosum*), η γαλαστοιβή (*Euphorbia acanthothamnus*), το θυμάρι (*Thymbra capitata*), το θρούμπι (*Satureja thymbra*), η αφάνα (*Genista acanthoclada*), το ρείκι (*Erica manipuliflora*), η ασφάκα (*Phlomis fruticosa*), το φασκόμηλο (*Salvia fruticosa*), η μηλοφασκιά (*Salvia pomifera*), το λυχναράκι (*Ballota acetabulosa*), το ασποροθύμαρο (*Phagnalon graecum*), ο ενδημικός έβενος της Κρήτης (*Ebenus cretica*). κ.ά.. Η Oleo-lentiscetum Oleo-lentiscetum υποστηρίζει θαμνώδη βλάστηση, η οποία, όμως, αποτελείται σε μεγάλο βαθμό από αείφυλλα σκληρόφυλλα. Χαρακτηριστικά είδη είναι η αγριελιά (*Olea europaea*), ο σχίνος (*Pistacia lentiscus*), η κοκκορεβυθιά (*Pistacia terebinthus*), το πουρνάρι (*Quercus coccifera*), ο ασπάλαθος (*Calicotome villosa*), το θαμνοκυπάρισσο (*Juniperus phoenicea*), ο αρκουδόβατος (*Smilax aspera*), η ενδημική ασφάκα της Κρήτης (*Phlomis lanata*) κ.ά., ενώ άλλα είδη που εντοπίζονται είναι το φασκόμηλο (*Salvia fruticosa*), η χαρουπιά (*Ceratonia siliqua*), το ενδημικό κυκλάμινο της Κρήτης (*Cyclamen creticum*), ο ενδημικός δίκταμο (*Origanum dictamnus*) κ.ά.

- β. Υποζώνη Quercion ilicis (αριάς [δρυός], Μεσο-μεσογειακή ζώνη). Τα οικοσυστήματα που αναπτύσσονται στην υποζώνη αυτή είναι κυρίως αυτά των αείφυλλων σκληρόφυλλων θάμνων. Οι αυξητικοί χώροι που διακρίνονται σε αυτή την υποζώνη είναι: Adrachno-Quercetum ilicis, Orno-Quercetum ilicis και Lauro-Quercetum ilicis. Στην Κρήτη, η υποζώνη της Quercion ilicis εντοπίζεται κυρίως στην ημιορεινή ζώνη. Σε αυτήν επικρατούν εκτάσεις με αείφυλλη – σκληρόφυλλη βλάστηση (μακκία βλάστηση), όπου κυριαρχούν ο σχίνος, η αγριελιά, το πουρνάρι, η χαρουπιά, η κουμαριά (*Arbutus unedo*), ο ασπάλαθος (*Calicotome villosa*), το σφενδάμι (*Acer sempervirens*) κ.ά.

⁶ Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων - Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2021-2027

⁷ LIFE NATURA 2000, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <http://www.ecovalue-crete.eu>

Εικόνα 3: Οι ζώνες βλάστησης στην Κρήτη

Πηγή: Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων - Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2021-2027

Όπως φαίνεται και από τον παραπάνω χάρτη, ο Δήμος Ανωγείων εμφανίζει μεσομεσογειακή διάπλαση Αριάς, καθώς και ορομεσογειακή διάπλαση Κυπαρίσσου, ενώ στην ευρύτερη περιοχή συναντάται περίπου το 40% των ενδημικών φυτών της Κρήτης.

Στο οροπέδιο της Νίδας συναντάμε ένα ενδημικό φυτό της Κρήτης, τη νευρίδα, ενώ στα οροπέδια γύρω από τον Σκίνακα φυτρώνει το σπανιότερο φυτό της Κρήτης, η χοροστρισέα, το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως προστατευόμενο είδος.

Στην περιοχή του Ψηλορείτη, οι οικότοποι που συγκεντρώνουν τον μεγαλύτερο αριθμό ενδημικών φυτών είναι οι ασβεστολιθικές πλαγιές των ορεινών σχηματισμών, όπου κυριαρχούν η χασμοφυτική βλάστηση, τα φρύγανα και οι χερσότοποι με τη χαμηλή και αραιή βλάστηση της ορομεσογειακής ζώνης. Όσον αφορά στη χλωρίδα, κυριαρχούν τα δάση πεύκων (*Pinus brutia*), κυπαρισσιών (*Cupressus sempervirens*) και σφενδαμιών (*Acer sempervirens*), ενώ αραιές συστάδες πρίνων (*Quercus coccifera*) εντοπίζονται διάσπαρτες σε ολόκληρο τον ορεινό όγκο. Φρύγανα και μακκία βλάστηση καλύπτουν επίσης ένα μεγάλο τμήμα, ενώ στα μεγαλύτερα υψόμετρα η βλάστηση αποτελείται από χαμηλούς θάμνους αγκαθωτών φυτών και οροφρύγανα στις γυμνές κορυφές. Πολλά φυτικά είδη είναι ενδημικά της Κρήτης (*Asperula idaea*, *Centaurea idaea*, κ.ά.) και κάποια από αυτά είναι ιδιαίτερα σπάνια, όπως το κρητικό κεφαλάνθηρο (*Cephalanthera cucullata*). Επίσης, ο δίκταμος (*Origanum dictamnus*), η αμπελιτσά (*Zelkova abelicea*) και η ορχιδέα *Cephalanthera cucullata* είναι από τα σημαντικότερα ενδημικά της περιοχής.

Μοναδικά οικοσυστήματα της περιοχής είναι τα φαράγγια, τα οποία αποτελούν σημαντικό καταφύγιο για πολλά είδη ζώων που τα χρησιμοποιούν ως τόπο φωλιάσματος, σίτισης και ανάπαυσης. Επίσης, οι

σπηλιές είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα οικοσυστήματα που φιλοξενούν πολλά ενδημικά είδη, όπως το σκαθάρι *Duvalius mixanigi* και το είδος *Serradium sbordoni*, καθώς επίσης και τη νυχτερίδα *Rhinolophus ferrumequinum creticum*. Στην ευρύτερη περιοχή των Ανωγείων, τα ζώα που εμφανίζονται πιο συχνά είναι ο Άρκαλος, ο Λαγός, ο Αγκαθοπόντικας, το Κρητικό κουνάβι, η Νυφίτσα και η Ζουρίδα.

2.2.1.3 Υδατικά συστήματα⁸

Το Υδατικό διαμέρισμα της Κρήτης έχει Κωδικό EL13 και αποτελείται από τρεις (3) Λεκάνες Απορροής Ποταμών (ΛΑΠ), τα φυσικά χαρακτηριστικά των οποίων παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 9: Λεκάνες Απορροής Ποταμών ΥΔ Κρήτης (EL13)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΛΕΚΑΝΗΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΛΕΚΑΝΗΣ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)
EL1339	Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου	3.643,75
EL1340	Ρεμάτων Νότιου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου	2.798,03
EL1341	Ρεμάτων Ανατολικής Κρήτης	1.885,36
EL13	Σύνολο ΥΔ Κρήτης	8.327,10

Πηγή: ΥΠΕΝ - 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

Οι Λεκάνες Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης απεικονίζονται στον παρακάτω χάρτη. Ο Δήμος Ανωγείων εντάσσεται στη Λεκάνη Απορροής Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (EL1339) και στη Λεκάνη Απορροής Ρεμάτων Νότιου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (EL1340).

Εικόνα 4: Οι Λεκάνες Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

Πηγή: ΥΠΕΝ - 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

⁸ ΥΠΕΝ - 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Κρήτης (EL 13)

2.2.1.3.1 Συστήματα Υπόγειων Υδάτων

Τα Υπόγεια Υδατικά Συστήματα του ΥΔ Κρήτης (EL13) που αφορούν τον Δήμο Ανωγείων παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 10: Υπόγεια Υδατικά Συστήματα που αφορούν τον Δήμο Ανωγείων

ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΥΣ	ΟΝΟΜΑ ΥΥΣ
ΛΑΠ Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (EL1339)	
EL1300063	ΚΑΡΣΤΙΚΟ ΒΑ. ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ
EL1300250	ΡΩΓΜΩΔΕΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ
ΛΑΠ Ρεμάτων Νότιου Τμήματος Χανίων – Ρεθύμνου – Ηρακλείου (EL1340)	
L1300065	ΚΑΡΣΤΙΚΟ ΝΑ. ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ

Πηγή: ΥΠΕΝ (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://wfdgis.ypeka.gr/>

2.2.1.3.2 Υγρότοποι⁹

Οι υγρότοποι αναγνωρίζονται διεθνώς ως οικότοποι ξεχωριστής οικολογικής αξίας, καθώς σε αυτούς δημιουργούνται πλούσια οικοσυστήματα που συμβάλλουν στη διατήρηση της άγριας ζωής. Πέρα, όμως, από την τεράστια σημασία που έχουν για τη βιοποικιλότητα, έχουν μεγάλη αξία για μια σειρά παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως οι καλλιέργειες, η βόσκηση κ.λπ., ενώ παράλληλα προσφέρουν προστασία απέναντι στις συνέπειες της κλιματικής κρίσης (πλημμύρες, ανομβρία, διάβρωση ακτών).

Οι υγρότοποι που απαντώνται στον Δήμο Ανωγείων, οι οποίοι βρίσκονται στο σύνολό τους εντός των ορίων Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (GR4330005) και εντός της περιοχής χαρακτηρισμένης ως Σημαντική για τα Πουλιά (GR185), αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 11: Υγρότοποι του Δήμου Ανωγείων

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ
Λιμνοδεξαμενή Γωνομιού Ανωγείων	GR433KRI128	Τεχνητός
Λιμνοδεξαμενή στα Πάνω Αμπέλια	GR433KRI299	Τεχνητός

Η Λιμνοδεξαμενή Γωνομιού εντοπίζεται νοτιοανατολικά από τα Ανώγεια. Πρόκειται για μια εξωποτάμια λιμνοδεξαμενή που τροφοδοτείται από υδροληψίες στις πηγές της Αγ. Μαρίνας και της Ζωμίνθου. Κατασκευάστηκε προκειμένου να καλύψει αρδευτικές/ υδρευτικές ανάγκες της περιοχής και έχει ωφέλιμο όγκο νερού 750.000 κυβικά μέτρα. Υγροτοπική βλάστηση δεν απαντάται, ωστόσο αναφέρεται η παρουσία του φρύνου *Pseudepidalea viridis*. Λόγω της μεμβράνης που υπάρχει, η λιμνοδεξαμενή

⁹ WWF (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.ygrotopio.gr>

λειτουργεί ως παγίδα για την άγρια πανίδα και συνεπώς αξιολογείται αρνητικά η βιολογικής της σημασία.

Η λιμνοδεξαμενή στα Πάνω Αμπέλια βρίσκεται εντός ιδιωτικής έκτασης, νότια – νοτιοανατολικά από τα Ανώγεια και κατασκευάστηκε για λόγους αναψυχής. Η βιολογική της αξία κρίνεται ως ουδέτερη.

Πέρα από τους παραπάνω υγροτόπους, στον Δήμο εντοπίζονται και αρκετές μικρότερες λιμνοδεξαμενές, ωστόσο η οικολογική αξία τους δεν είναι γνωστή.

2.2.1.4 Περιβαλλοντικές πιέσεις¹⁰

Σύμφωνα με την Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες και τα Σχέδια Διαχείρισης για τις περιοχές Natura 2000 της Κεντρικής και Ανατολικής Κρήτης που εκπονήθηκαν από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, οι περισσότερες περιβαλλοντικές πιέσεις που ασκούνται στην περιοχή Natura με κωδικό GR4330005, εντός της οποίας βρίσκεται το μεγαλύτερο μέρος του Δήμου, προέρχονται κυρίως από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες.

Δεδομένου ότι η κτηνοτροφία αποτελεί τη βασικότερη δραστηριότητα στον Δήμο, η πλειοψηφία των οικοτόπων δέχεται πιέσεις εξαιτίας της εκτατικής μετακινούμενης αιγοπροβατοτροφίας και της εντατικής βόσκησης.

Όσον αφορά τα είδη πανίδας που διαβιούν στην ΕΖΔ, τα χειρόπτερα και τα ασπόνδυλα δέχονται περιορισμένες πιέσεις από τις επισκέψεις που δέχονται τα σπήλαια στα οποία ενδιαιτούν.

2.2.2 Προστατευόμενες περιοχές^{11, 12, 13, 14}

Προκειμένου να διαφυλαχθεί το φυσικό περιβάλλον, έχει διαμορφωθεί ένα ισχυρό θεσμικό πλαίσιο περιβαλλοντικής προστασίας και διατήρησης της φύσης μέσα από διεθνείς συμβάσεις και οδηγίες της Ε.Ε., καθώς και μέσω εθνικών διατάξεων. Το νομικό πλαίσιο καλύπτει ένα ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών ζητημάτων, ενώ ένα σημαντικό μέρος αυτού αφορά την ίδρυση και τη νομική θωράκιση των προστατευόμενων περιοχών της χώρας. Το Εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών περιλαμβάνει όλες τις περιοχές που υπάγονται σε καθεστώς προστασίας, στοχεύοντας στην αποτελεσματική διαφύλαξη της βιοποικιλότητας και των λοιπών οικολογικών αξιών τους.

2.2.2.1 Περιοχές Natura – Οικότοποι

Οι περιοχές του Δικτύου Natura 2000 που μέρος της έκτασής τους χωροθετείται εντός των γεωγραφικών ορίων του Δήμου Ανωγείων, απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 12: Περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Ανωγείων

¹⁰ Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Κεντρικής και Ανατολικής Κρήτης

¹¹ Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.(2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://necca.gov.gr/>

¹² Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Κεντρικής και Ανατολικής Κρήτης

¹³ LIFE NATURA 2000, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <http://www.ecovalue-crete.eu>

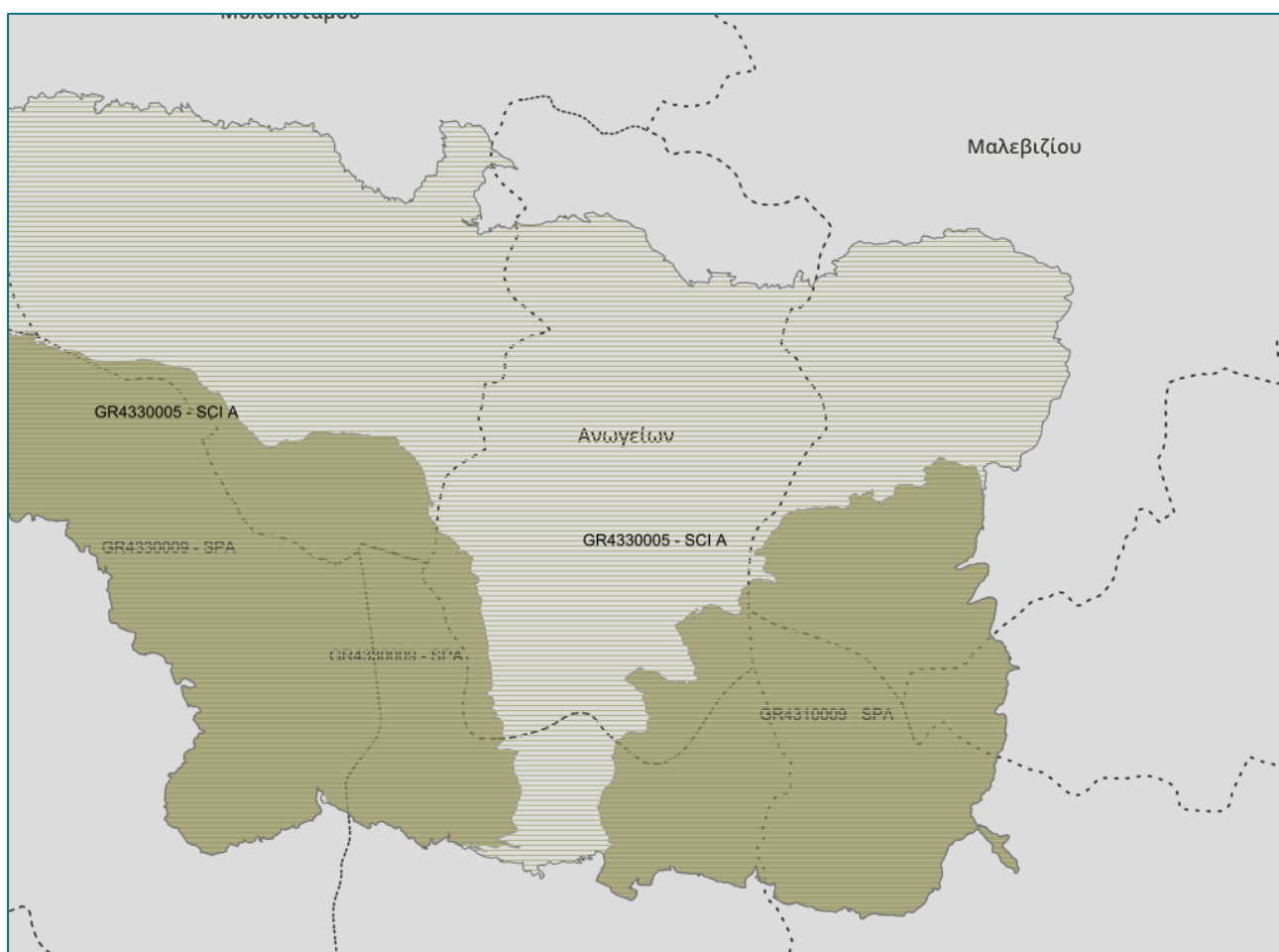
¹⁴ Περιφέρεια Κρήτης - Natura 2000 Προστατευόμενες περιοχές της Κρήτης

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΚΤΑΣΗ (ha)
GR4310009	ΖΕΠ	Κρουσώνας - Βρωμονερό Ίδης	7.927,93
GR4330005	ΕΖΔ	Όρος Ίδη (Βορίζια, Γερανοί, Καλή Μαδάρα)	40.822,39
GR4330009	ΖΕΠ	Όρος Ψηλορείτης (νοτιοδυτικό τμήμα)	10.874,31

Πηγή: Περιφερειακό σχέδιο για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) Περιφέρεια Κρήτης 2022

Όπως είναι εμφανές και από την παρακάτω εικόνα, το μεγαλύτερο ποσοστό της έκτασης του Δήμου Ανωγείων βρίσκεται εντός της περιοχής NATURA 2000 με ονομασία GR4330005 - Όρος Ίδη (Βορίζια, Γερανοί, Καλή Μαδάρα).

Εικόνα 5: Περιοχές Natura στον Δήμο Ανωγείων

Πηγή: WWF – Οικοσκόπιο (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <http://www.oikoskopio.gr/>

GR4330005 - Όρος Ίδη (Βορίζια, Γερανοί, Καλή Μαδάρα)

Η εν λόγω προστατευόμενη περιοχή είναι η δεύτερη σε έκταση στην Κρήτη. Οι ανατολικές, νότιες και δυτικές πλαγιές του Ψηλορείτη είναι απότομες. Τα πετρώματα που επικρατούν είναι οι ασβεστόλιθοι, οι δολομίτες και οι γνεύσιοι. Οι καρστικές μορφές που αναπτύσσονται στους ασβεστόλιθους

περιλαμβάνουν φαράγγια, πόλγες, δολίνες, και πλήθος από σπήλαια και βάραθρα. Ο Ψηλορείτης χαρακτηρίζεται από ποικιλία τοπίων, υψηλή βιοποικιλότητα και παρουσία πολλών κρητικών και ελληνικών ενδημικών ειδών χλωρίδας και πανίδας. Τα ασπόνδυλα παρουσιάζουν αρκετό ενδιαφέρον, με πολλά κρητικά ενδημικά είδη χερσαίων σαλιγκαριών, *Albinaria idaea*, *Poiretia dilatata dilatata* και *Deroceras minoicum*. Επίσης, η σπηλαιοπανίδα περιλαμβάνει πολλά ενδημικά είδη που περιορίζονται σε ένα (ή λίγα) σπήλαια (π.χ. το σκαθάρι *Duvalius mixanigi* και το είδος *Serradium sbordoni*). Επίσης, η νυχτερίδα *Rhinolophus ferrumequinum creticum* είναι ενδημικό της Κρήτης.

GR4330009 - Όρος Ψηλορείτης (νοτιοδυτικό τμήμα)

Το νοτιοδυτικό τμήμα του Ψηλορείτη χαρακτηρίζεται από έντονες κλίσεις με απότομες κάθετες πλαγιές τόσο στα νότια όσο και στα δυτικά. Οι απότομες γεωλογικές ανυψώσεις στην περιοχή έχουν δημιουργήσει έναν ικανό αριθμό, μικρών σε μήκος αλλά μεγάλων σε υψομετρικές διαφορές, φαράγγιων που θεωρούνται μεγάλης σημασίας για την παρουσία αναπαραγόμενων αλλά και μεταναστευτικών αρπακτικών. Σημαντικότερα είδη της περιοχής είναι ο γυπαετός (*Gypaetus barbatus*), το όρνιο (*Gyps fulvus*), ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*) και η κοκκινοκαλιακούδα (*Pyrrhocorax pyrrhocorax*). Μέχρι το υψόμετρο των 1.600 μέτρων κυριαρχούν φρύγανα και μακκί, ενώ δάση κυπαρισσιών (*Cupressus sempervirens*) και σφενταμιών (*Acer sempervirens*) φύονται διάσπαρτα. Κατά τόπους εμφανίζονται διαπλάσεις πρίνων (*Quercus coccifera*), ενώ δάση πεύκου (*Pinus brutia*) εντοπίζονται στις δυτικές πλαγιές. Πάνω από τα 1.700μ. η βλάστηση είναι αραιή με χαμηλούς θαμνώνες από αγκαθωτά φυτά.

GR4310009 - Κρουσώνας - Βρωμονερό Ίδης

Είναι ορεινή περιοχή έντονα καρστική, βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα του Ψηλορείτη και χαρακτηρίζεται από την παρουσία κυρίως ανθρακικών πετρωμάτων, με κυριότερα τους ασβεστόλιθους, τους δολομίτες και τα μάρμαρα. Χαρακτηρίζεται από ποικιλομορφία τοπίων και μεγάλη βιοποικιλότητα. Απαντώνται πρινοδάση (*Quercus coccifera*), δάση σφενταμιού (*Acer sempervirens*), καθώς και εκτάσεις που καλύπτονται από φρύγανα, με κυρίαρχα τα *Berberis cretica*, *Euphorbia acanthamnus* και *Astragalus angustifolius*. Περισσότερα από 100 φυτικά είδη της περιοχής είναι ενδημικά της Κρήτης, ορισμένα μάλιστα από αυτά ιδιαίτερα σπάνια, όπως το κρητικό κεφαλάνθηρο (*Cephalanthera cucullata*) και η *Horstrissea dolinicola* (στενοενδημικό της περιοχής). Λόγω του έντονα καρστικοποιημένου τοπίου, στην περιοχή υπάρχει πλήθος σπηλαίων και βάραθρων που φιλοξενούν ενδημικά σπηλαιόβια ασπόνδυλα. Κάποια από αυτά, όπως το σκαθάρι *Duvalius mixanigi* και το μυριάποδο *Serradium sbordoni*, είναι στενοενδημικά και απαντώνται σε ένα ή δύο μόνο έγκοιλα του βουνού. Η περιοχή είναι σημαντική για αναπαραγόμενα αρπακτικά πτηνά, όπως το όρνιο (*Gyps fulvus*), τον γυπαετό (*Gypaetus barbatus*) και τον χρυσαετό (*Aquila chrysaetos*), αλλά και για μεταναστευτικά είδη.

2.2.2.2 Καταφύγια Άγριας Ζωής^{15, 16}

Ως καταφύγια άγριας ζωής ορίζονται φυσικές περιοχές που έχουν ξεχωριστή σημασία ως σημαντικοί τόποι ανάπτυξης της άγριας χλωρίδας ή ως ενδιαίτηματα αναπαραγωγής, τροφοληψίας, διαχείμασης

¹⁵ ΥΠΕΝ (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://ypen.gov.gr/>

¹⁶ Περιφερειακό σχέδιο για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) Περιφέρεια Κρήτης 2022

ειδών της άγριας πανίδας, ή ως περιοχές αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου, ή, τέλος, ως σημαντικοί θαλάσσιοι οικοτόποι.

Στον Δήμο Ανωγείων υπάρχει το καταφύγιο άγριας ζωής Τριγιάδω Δήμου Ανωγείων με κωδικό K760 και έκταση 2.059,37 εκταρίων, το οποίο βρίσκεται εντός των περιοχών Natura 2000 με κωδικό GR4330005 και GR4330009 (ΦΕΚ 1119/Β/28-08-02 | Ίδρυση).

2.2.2.3 Σημαντικές Περιοχές για Πουλιά¹⁷

Οι Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ) αποτελούν ένα διεθνές δίκτυο περιοχών που είναι ζωτικές για την διατήρηση παγκοσμίως απειλούμενων ειδών, ενδημικών ειδών ή ειδών πουλιών που εξαρτώνται από τους συγκεκριμένους βιοτόπους για την επιβίωσή τους.

Ο Ψηλορείτης, με κωδικό GR185 - Όρος Ίδη Κρήτης αποτελεί σημαντική περιοχή για αναπαραγόμενα και διαβατικά αρπακτικά και είδη των ανοικτών ορεινών οικοτόπων.

¹⁷ Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://ornithologiki.gr>

Εικόνα 6: Σημαντικές περιοχές για πουλιά - GR185 - Όρος Ίδη Κρήτης

Πηγή: Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://ornithologiki.gr>

2.2.2.4 Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους¹⁸

Τα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) είναι περιοχές που περιλαμβάνουν σημαντικό κομμάτι φυσικού περιβάλλοντος με αξιόλογη αισθητική αξία, η οποία απαιτεί προστασία και διατήρηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων. Σε αυτές τις περιοχές επιβάλλονται περιορισμοί και απαγορεύσεις στις ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως ο έλεγχος και ο περιορισμός της δόμησης, η καθιέρωση ειδικών μορφολογικών στοιχείων στα κτίρια και στις διάφορες κατασκευές κ.λπ.

Σύμφωνα με τον Ν.1465/1950, ο οποίος συμπληρώνει τον Ν.5351/1932 «Περί αρχαιοτήτων», η περιοχή του Δήμου Ανωγείων που έχει κηρυχθεί ως «Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους» είναι η περιοχή Ιδαίου Άντρου (ΦΕΚ 1242/Β/16-10-1973).

¹⁸ Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων - Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2021-2027

2.2.3 Πολεοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός

2.2.3.1 Σχέδιο πόλης Ανωγείων

Το 1946 εκπονήθηκε σχέδιο πόλης για τον οικισμό των Ανωγείων, το οποίο αφορούσε τον συνεκτικό ιστό των Ανωγείων. Πέραν των Ανωγείων, το σχέδιο διέκρινε τον οικισμό του Περαχωρίου. Στα μέσα της δεκαετίας του 1980 ξεκίνησε η αναθεώρηση του σχεδίου πόλης κατά την οποία το Περαχώρι θεωρήθηκε ενιαίος οικισμός με τα Ανώγεια, ωστόσο η εν λόγω αναθεώρηση δεν έχει οριστικοποιηθεί έως και σήμερα.

2.2.3.2 ΤΠΣ Δήμου Ανωγείων – Δήμου Μυλοποτάμου

Τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ) αποτελούν σύγχρονα εργαλεία για τη χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση των περιοχών, με στόχο την ισορροπημένη ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα. Μέσα από την εφαρμογή τους ρυθμίζεται η εκτός σχεδίου δόμηση, ενώ παράλληλα καθορίζονται χρήσεις γης και όροι δόμησης στον εξωοικιστικό χώρο, αποτρέποντας την άναρχη δόμηση. Έμφαση δίνεται στην αναζωογόνηση των υφιστάμενων οικισμών, με αξιοποίηση του κτιριακού αποθέματος και αναβάθμιση των υπαίθριων δημόσιων χώρων, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή και την πολιτιστική ταυτότητα.

Τα ΤΠΣ αξιοποιούν τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών και της έννοιας της «έξυπνης πόλης» για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και τη διαχείριση των πόρων. Παράλληλα, διαχειρίζονται τη γη ως φυσικό πόρο με φειδώ, περιορίζοντας τις επεκτάσεις των σχεδίων πόλης μόνο όπου αυτό είναι απολύτως αναγκαίο και τεκμηριωμένο από την υφιστάμενη χωρητικότητα και τις διαθέσιμες υποδομές. Επιπλέον, υποστηρίζουν τη δημιουργία μιας ισχυρής και ισορροπημένης παραγωγικής βάσης μέσα από την ορθολογική χωροθέτηση των οικονομικών δραστηριοτήτων.

Στο πλαίσιο αυτό, τα ΤΠΣ προστατεύουν και αξιοποιούν τους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα προωθούν τη βιώσιμη κινητικότητα και την προσβασιμότητα. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την πρόληψη των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε φυσικές καταστροφές και κινδύνους, με στόχο τη δημιουργία ενός βιώσιμου και ασφαλούς περιβάλλοντος.

Το ΤΠΣ του Δήμου Ανωγείων και του Δήμου Μυλοποτάμου βρίσκεται στην Α' φάση και συγκεκριμένα στην φάση ενσωμάτωσης των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε με αρμόδιους φορείς και πολίτες και περιλαμβάνει τις περιοχές των Δημοτικών Ενοτήτων Ανωγείων, Κουλούκωνα και Γεροποτάμου.

2.2.4 Υποδομές – δίκτυα

2.2.4.1 Μεταφορικές υποδομές

2.2.4.1.1 Οδικό Δίκτυο¹⁹

Στον Δήμο Ανωγείων υπάρχει εκτεταμένο επαρχιακό και κοινοτικό οδικό δίκτυο, το οποίο δίνει πρόσβαση στις οικιστικές και τις αγροτικές περιοχές. Στο οδικό δίκτυο που διέρχεται από τον Δήμο περιλαμβάνονται:

- Η Παλαιά Εθνική οδός, Γαράζο – Ανώγεια – (Νομού Ηρακλείου)
- Ο Βόρειος άξονας Εθνικής – Ανώγεια – Νότιος Άξονας, για τη διασύνδεση των τουριστικών κέντρων Φαιστού – Ματάλων με τον Βόρειο οδικό άξονα μέσω Ιδαίου Άνδρου – Ανωγείων – Αξού.
- Ο επαρχιακός δρόμος με αριθμό 29: Μουρτζανά (από χ.θ. 33000 Παλαιά Εθνική Οδό Ρεθύμνου – Ηρακλείου) – Γαράζο – Αξός - διακλάδωση προς Λιβάδα – Ανώγεια – Σείσαρχα προς Γωνιές (όρια Νομού), ο οποίος σύμφωνα με το ΦΕΚ-293/Β/17-4-95, κατατάσσεται στο Πρωτεύον Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο της Π.Ε. Ρεθύμνου.

Επιπλέον, το 2022 παραδόθηκε από την Περιφέρεια Κρήτης το νέο οδικό τμήμα από την Π.Ε.Ο. Ηρακλείου - Ρεθύμνου στο ύψους του Οροπεδίου του Στρούμπουλα έως το Αστυράκι, το οποίο υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου: «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ – ΤΥΛΙΣΣΟΣ – ΑΝΩΓΕΙΑ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΣΤΡΟΥΜΠΟΥΛΑ ΕΩΣ ΚΟΜΒΟ ΑΣΤΥΡΑΚΙΟΥ». Ο νέος επαρχιακός δρόμος έχει μήκος 7,8 χλμ. και πλάτος 11.5 μ., ενώ λειτουργεί με μία λωρίδα ανά κατεύθυνση και έχει τεχνικά κάτω διαβάσεων για την αποκατάσταση των αγροτικών οδών, τάφρους και τεχνικά απορροής ομβρίων, στηθαία ασφαλείας και συστήματα αναχαίτισης βραχοπτώσεων. Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, επί διαδοχικών κυβερνήσεων, υπό την ενιαία εποπτεία της Περιφέρειας Κρήτης. Έως την υλοποίηση της παράκαμψης της Δ.Κ Αστυρακίου – στο πέρας της οδού – εντός του χωριού, έχουν προβλεφθεί κυκλοφοριακές ρυθμίσεις που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων και φανάρι ρύθμισης αμφίδρομης πορείας καθώς και σήμανση (οριζόντια και κατακόρυφη) για την ασφαλή διέλευση των οχημάτων, σύμφωνα με τον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας. Η συγκεκριμένη οδική αρτηρία βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων του Δήμου Ανωγείων αλλά διευκολύνει σημαντικά την πρόσβαση από το Ηράκλειο προς τον Δήμο καθώς δημιουργείται εναλλακτική πορεία που αποφεύγει τον παλαιό, δυσχερή και επικίνδυνο, σε αρκετά σημεία δρόμο.

Το επόμενο τμήμα του έργου το οποίο περιλαμβάνει τη διαδρομή από τον κόμβο Σισάρχων έως την ανατολική είσοδο των Ανωγείων είναι υπό κατασκευή και χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Υποδομών με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης τα δύο χρόνια.

Σε φάση εκπόνησης από την Περιφέρεια Κρήτης βρίσκονται οι μελέτες που αφορούν τα τμήματα «Αστυράκι – Κυλιστός» και «Αρόλιθος – Στρούμπουλας».

¹⁹ Περιφερειακό σχέδιο για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2022

Σημειώνεται ότι αναφορικά με τη διασύνδεση του Δήμου με το Ρέθυμνο, έχει ολοκληρωθεί η μελέτη που αφορά το τμήμα Γαράζο – Ανώγεια, η οποία έχει λάβει έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Πιο ώριμο προς υλοποίηση είναι το τμήμα που αφορά την παράκαμψη της Αξού, το οποίο αναμένεται να χρηματοδοτηθεί από το ΕΠ Κρήτη 2021-2027.

Τα κυριότερα προβλήματα του οδικού δικτύου του Δήμου και ειδικότερα του αγροτικού εμφανίζονται λόγω των έντονων καιρικών φαινομένων. Οι χιονοπτώσεις και οι έντονες βροχοπτώσεις οδηγούν συχνά σε κατολισθήσεις και καθιζήσεις δρόμων, ενώ τα όμβρια ύδατα παρασύρουν το οδόστρωμα με αποτέλεσμα να απαιτούνται σε πολλά σημεία εργασίες συντήρησης για τη βελτίωση τη βατότητας του δικτύου, αλλά και για την ομαλή απορροή των ομβρίων.

Σε εξέλιξη βρίσκεται το έργο «Βελτιωτικές Παρεμβάσεις Αγροκτηνοτροφικής οδοποιίας Δήμου Ανωγείων», που χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης», μέσω του οποίου αναμένεται η αναβάθμιση του αγροτικού δικτύου της περιοχής. Το εν λόγω έργο αφορά τη βελτίωση των υφιστάμενων δρόμων πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ασφαλής και συντομότερη πρόσβαση των αγροτών και κτηνοτρόφων στις εκμεταλλεύσεις τους, καθώς και η ασφαλής και συντομότερη μεταφορά των ευπαθών προϊόντων τους.

2.2.4.1.2 Συγκοινωνίες

Ο Δήμος συνδέεται οδικά με το Ρέθυμνο και τις υπόλοιπες περιοχές της περιφερειακής ενότητας Ρεθύμνου μέσω των υπεραστικών λεωφορείων του ΚΤΕΛ Χανίων – Ρεθύμνου, αλλά και με το Ηράκλειο μέσω του ΚΤΕΛ Ηρακλείου-Λασιθίου.

Οι θαλάσσιες μεταφορές εξυπηρετούνται μέσω του Λιμένα Ηρακλείου και του Λιμένα Χανίων, ενώ οι εναέρια μετακινήσεις πραγματοποιούνται μέσω του Διεθνή Αερολιμένα Ηρακλείου «Ν. Καζαντζάκης» και του Διεθνή Αερολιμένα Χανίων «Ιωάννης Δασκαλογιάννης».

2.2.4.2 Υποδομές δικτύων νέων τεχνολογιών & τηλεπικοινωνιών

Ο Δήμος Ανωγείων, μέσω της ευρωπαϊκής δράσης WiFi4EU, εγκατέστησε συστήματα Wi-Fi σε δημόσιους χώρους, εξασφαλίζοντας δωρεάν συνδεσιμότητα σε δημότες και επισκέπτες, ενώ μέσω της δράσης WiFi4GR η οποία είναι σε εξέλιξη, θα τεθούν σε λειτουργία επιπλέον σημεία δωρεάν ασύρματης πρόσβασης - WiFi (Hotspots) στο διαδίκτυο σε περιοχές πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος, παρέχοντας πλήρη κάλυψη WiFi σε όλο το εύρος του Δήμου. Παράλληλα, στον οικισμό των Ανωγείων έχει εγκατασταθεί δίκτυο οπτικών ινών, το οποίο εκτείνεται μέχρι τον Σκίνακα. Επιπλέον, στο πλαίσιο της ψηφιοποίησης των υποδομών του σε χάρτες, ο Δήμος προμηθεύτηκε γεωραντάρ για τον εντοπισμό και τη χαρτογράφηση των υπόγειων δομών και δικτύων.

2.2.4.3 Υποδομές διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων^{20,21}**2.2.4.3.1 Διαχείριση στερεών αποβλήτων**

Τα Αστικά Στερεά Απόβλητα αποτελούνται από τα δημοτικά και τα παρεμφερή σε αυτά αστικά απορρίμματα και περιλαμβάνουν τα απόβλητα που παράγονται κυρίως από οικίες, αλλά και τα απόβλητα άλλων δραστηριοτήτων που προσομοιάζουν με αυτά, καθώς και τα απόβλητα συσκευασιών. Οι κυριότερες πηγές παραγωγής οικιακών και παρεμφερών απορριμμάτων στερεών αποβλήτων είναι οι κατοικίες, τα εμπορικά καταστήματα και άλλες αστικές δραστηριότητες (π.χ. εστιατόρια, καφετέριες, ξενοδοχεία κ.λπ.).

Η διάθεση των αστικών στερεών αποβλήτων του Δήμου Ανωγείων γίνεται στον ΧΥΤΑ Αμαρίου, ο οποίος εξυπηρετεί το σύνολο των Δήμων της περιφερειακής ενότητας Ρεθύμνου.

Για τη συγκομιδή των αποβλήτων, ο Δήμος Ανωγείων προχώρησε πρόσφατα στην προμήθεια νέου δορυφορικού οχήματος περισυλλογής απορριμμάτων και συνοδευτικού εξοπλισμού. Το εν λόγω όχημα, το οποίο είναι κατάλληλο για τη φόρτωση απορριμμάτων με μεγάλη περιεκτικότητα σε νερό καθώς και απορριμμάτων μεσαίου όγκου, είναι ιδιαίτερα μικρών διαστάσεων, ώστε να μπορεί να κινηθεί με ευκολία σε πολύ στενούς δρόμους. Πέραν του παραπάνω οχήματος, ο Δήμος διαθέτει τρία επιπλέον απορριματοφόρα.

Επιπροσθέτως, στον Δήμο υπάρχουν εγκατεστημένοι κάδοι ανακύκλωσης και τα ανακυκλώσιμα υλικά συλλέγονται και μεταφέρονται στον Σταθμό Μεταφόρτωσης Ανακυκλώσιμων στο Ρέθυμνο. Σημειώνεται ότι στον σχεδιασμό του Δήμου είναι η ανάπτυξη υποδομών για τη συλλογή και διαχείριση βιοαποβλήτων.

2.2.4.3.2 Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων του Δήμου, καθώς και τα χαρακτηριστικά αυτών.

Πίνακας 13: Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων Δ. Ανωγείων

Α/Α	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΕΛ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ (Ι.Κ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΙΧΜΗΣ	ΔΙΑΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
1	Ανωγείων	4.000	7000	Ανώγεια	Υπό ανακατασκευή - αναβάθμιση
2	Σισάρχων	50	200	Σίσαρχα	Σε λειτουργία

Η αναβάθμιση της ΕΕΛ Ανωγείων πραγματοποιείται μέσω χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης», προκειμένου να επιτευχθεί ο εκσυγχρονισμός του συνόλου των εγκαταστάσεων σε όλη την έκταση του Δήμου. Ανάμεσα στις ενέργειες που περιλαμβάνονται στο έργο είναι η προσθήκη

²⁰ Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Δήμου Ανωγείων 2016

²¹ Περιφερειακό σχέδιο για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) Περιφέρειας Κρήτης 2022

τριτοβάθμιας επεξεργασίας, η προμήθεια και εγκατάσταση ηλεκτρολογικού και μηχανολογικού εξοπλισμού και η εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος, ώστε να μηδενιστεί το κόστος ενέργειας για τη λειτουργία της ΕΕΛ.

2.2.4.4 Προγράμματα/ δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας

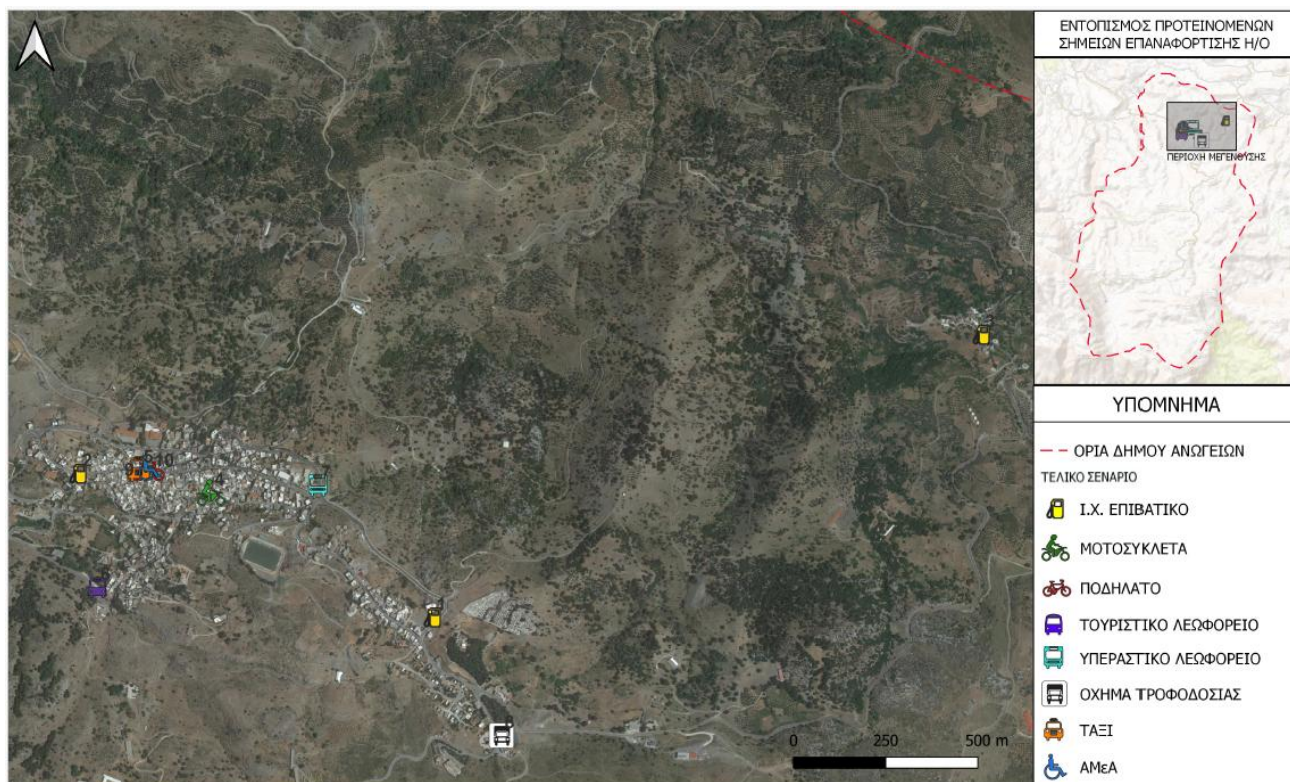
Με πρωτοβουλία του Δήμου Ανωγείων ιδρύθηκε η Ενεργειακή Κοινότητα Ανωγείων, με στόχο την εξεύρεση τρόπων για την κάλυψη των ενεργειακών του αναγκών μέσα από τη χρήση ΑΠΕ. Πέραν του Δήμου, μέλη της ενεργειακής κοινότητας είναι το Αναπτυξιακό Κέντρο Ορεινού Μυλοποτάμου και Μαλεβιζίου «ΑΚΟΜΜ-ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ Α.Α.Ε. ΟΤΑ», η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας Ανωγείων «Ν-Ιδαία Συνεργασία», ο Γαλακτοκομικός Κτηνοτροφικός Αγροτικός Συνεταιρισμός Ανωγείων και ο Αγροτικός Ελαιουργικός Συνεταιρισμός Ανωγείων. Με τη σύσταση της Ενεργειακής Κοινότητας, ο Δήμος Ανωγείων αποσκοπεί στην ενεργειακή μετάβαση της περιοχής μέσω της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (βιομάζα, φωτοβολταϊκά συστήματα κ.ά.), προάγοντας ταυτόχρονα την αειφορία και την κοινωνική οικονομία.

Επιπλέον, το τρέχον έτος υπεγράφη σύμβαση για την εκτέλεση του έργου «Παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στο κτίριο του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. – ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. Ο.Τ.Α», με χρηματοδότηση από το Τοπικό Πρόγραμμα CLLD – LEADER, με στόχο την ενεργειακή αναβάθμιση του εν λόγω κτιρίου, το οποίο είναι ιδιαίτερα ενεργοβόρο. Παράλληλα, παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης πραγματοποιήθηκαν στις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου ενώ αναμένεται να υλοποιηθούν και στο Γυμνάσιο και Λύκειο Ανωγείων και το Κέντρο Υγείας Ανωγείων.

Παράλληλα, με το έργο «Προμήθεια και εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία φ/β συστημάτων για την μονάδα επεξεργασίας νερού και τα αντλιοστάσια του Δήμου Ανωγείων», ο Δήμος αποσκοπεί στον ενεργειακό συμψηφισμό των καταναλώσεών του μέσω της χρήσης φωτοβολταϊκών συστημάτων.

Με το Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (Σ.Φ.Η.Ο.) του Δήμου Ανωγείων, υλοποιήθηκε η βέλτιστη χωροθέτηση δημοσίως προσβάσιμων σημείων επαναφόρτισης Η/Ο στον Δήμο, με βάση τις υφιστάμενες και μελλοντικές αναμενόμενες ανάγκες φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων. Η εν λόγω χωροθέτηση αποτυπώνεται στην παρακάτω εικόνα.

Εικόνα 7: Προτεινόμενα σημεία φόρτισης Η/Ο

Πηγή: Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (Σ.Φ.Η.Ο.) Δήμου Ανωγείων

2.2.4.5 Υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων

Αρμόδιος φορέας για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων στον Δήμο Ανωγείων είναι ο ίδιος ο Δήμος.

Η ύδρευση και η άρδευση πραγματοποιούνται μέσω της Λιμνοδεξαμενής Γωνομιού, η οποία αποτελεί τεχνητό ταμιευτήρα νοτιοανατολικά των Ανωγείων, έχει έκταση 100.000 τ.μ, ωφέλιμο όγκο 768.000 m³ και τροφοδοτείται από τις πηγές της Αγ. Μαρίας και της Ζωμίνθου. Μέσω του διυλιστηρίου που υπάρχει δίπλα στη λιμνοδεξαμενή, το νερό μετατρέπεται σε πόσιμο, εξυπηρετώντας και τις υδρευτικές ανάγκες της περιοχής.

Σε εξέλιξη βρίσκεται η υλοποίηση έργων για τη βελτίωση των δικτύων ύδρευσης του Δήμου, μέσω των οποίων προβλέπεται η προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων ελέγχου διαρροών (τηλεέλεγχος – τηλεχειρισμός) στα υφιστάμενα δίκτυα μεταφοράς και διανομής νερού του Δήμου. Στόχος των εν λόγω παρεμβάσεων είναι η αναβάθμιση των δικτύων που σχετίζονται με την υδροδότηση της περιοχής, καθώς και η διασφάλιση των κατάλληλων συνθηκών για τη βελτιστοποίηση της λειτουργίας του συνολικού συστήματος μεταφοράς νερού στην ευρύτερη περιοχή των Ανωγείων.

Επιπλέον, στον Δήμο Ανωγείων λειτουργούν τρεις γεωτρήσεις, όπως καταγράφονται στον πίνακα που ακολουθεί, ενώ στον σχεδιασμό του Δήμου είναι η λειτουργία μίας επιπλέον γεώτρησης στη θέση «Σπαστήρας».

Πίνακας 14: Γεωτρήσεις στον Δήμο Ανωγείων

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΒΑΘΟΣ	ΑΝΤΛΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ (m ³ /ημέρα)	ΑΝΤΛΟΥΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ (m ³ /ημέρα)	ΧΡΗΣΗ	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΝΕΡΟΥ
Γεώτρηση Κορίτσι	200	300	200	Ύδρευση	Καλή
Γεώτρηση Ξυλογιάννη Δέτη	450	800	400	Ύδρευση	Καλή
Γεώτρηση Αγρίδια	285	800	400	Άρδευση	Μέτρια

Πέραν των γεωτρήσεων, ο Δήμος Ανωγείων αντλεί νερό από διάφορες πηγές, καθώς και από το φράγμα στη θέση «Κορίτσι», ιδιαίτερα κατά τους χειμερινούς μήνες και για χρονική περίοδο 6-8 μηνών κάθε έτος. Όσον αφορά το φράγμα, η διαδικασία υδροδότησης περιλαμβάνει τη μεταφορά του νερού στη λιμνοδεξαμενή. Από εκεί κατευθύνεται στο διυλιστήριο, όπου υφίσταται επεξεργασία προτού χρησιμοποιηθεί για την εξυπηρέτηση των απαιτήσεων ύδρευσης και άρδευσης.

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται οι πηγές που αξιοποιούνται από τον Δήμο Ανωγείων για την κάλυψη των αναγκών υδροδότησης.

Πίνακας 15: Πηγές στον Δήμο Ανωγείων

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΑΝΤΛΟΥΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ (m ³ /ημέρα)	ΧΡΗΣΗ	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΝΕΡΟΥ
Πηγή Αγ. Μαρίνα	100	Ύδρευση	Καλή
Πηγή Ασφεντάμι	10	Ύδρευση	Καλή
Πηγή Γιαπολούστες	90	Ύδρευση	Καλή
Πηγή Ζώμυνθος	100	Ύδρευση	Καλή
Πηγή Μύθια	200	Ύδρευση	Καλή

2.2.4.6 Παιδικές χαρές

Στον Δήμο Ανωγείων λειτουργούν πέντε (5) παιδικές χαρές: στη θέση Μετόχι, στο Δημοτικό Στάδιο Ανωγείων, στο Περαχώρι, στον προαύλιο χώρο του Βρεφονηπιακού Σταθμού και στον προαύλιο χώρο του 1^{ου} και 2^{ου} Νηπιαγωγείου. Η κατάσταση των ανωτέρω παιδικών χαρών χαρακτηρίζεται ως καλή, ωστόσο δε διαθέτουν πιστοποίηση σε ισχύ.

2.2.4.7 Λοιπές υποδομές

Παρά το μικρό μέγεθος του Δήμου Ανωγείων, στην περιοχή του βρίσκονται Αστυνομικό Τμήμα της Ελληνικής Αστυνομίας, Πυροσβεστικό κλιμάκιο στη θέση «Μετόχι» σε κτίριο παραχωρημένο από τον Δήμο Ανωγείων, υποκατάστημα των ΕΛΤΑ, υποκατάστημα τράπεζας, καθώς και Δασοφυλακείο υπαγόμενο στη Δ/ση Δασών Ρεθύμνου το οποίο εδρεύει στο κτίριο του Δήμου Ανωγείων.

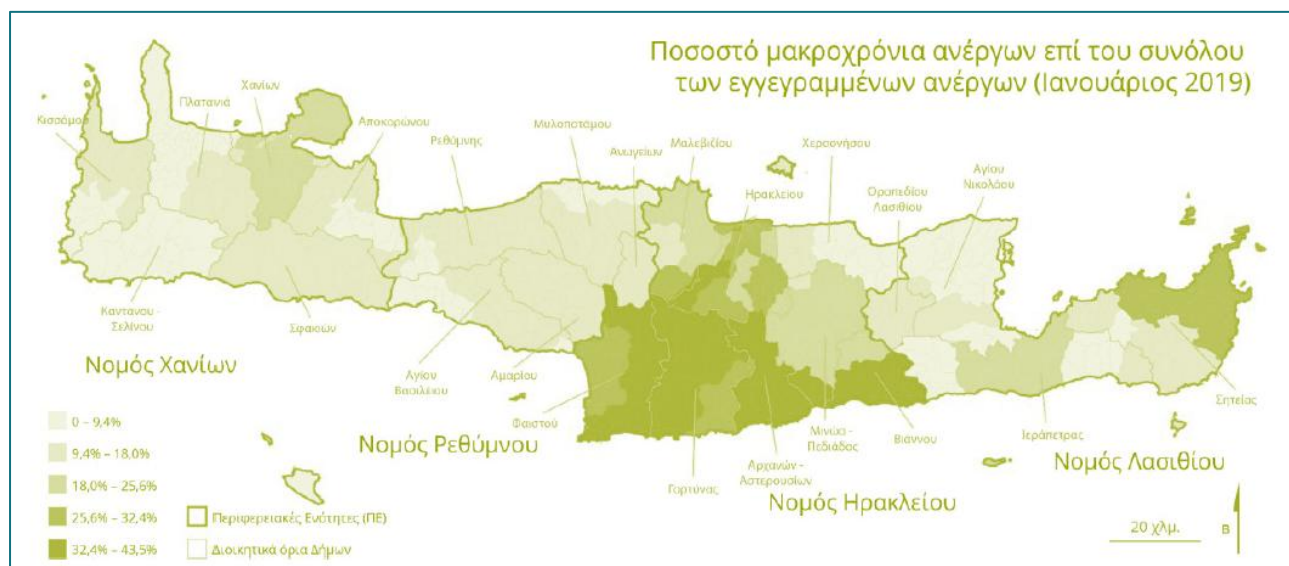
2.3 Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

2.3.1 Κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη²²

2.3.1.1 Φτώχεια

Σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη από το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης σχετικά με τον Εντοπισμό & Ανάλυση Θυλάκων Τοπικής Αποστέρησης & Φτώχειας (2021), το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων στον Δήμο Ανωγειών για το 2019 ανήλθε σε 9,4% - 18%, όπως φαίνεται και στην παρακάτω εικόνα.

Εικόνα 8: Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων στην Περιφέρεια Κρήτης

Πηγή: Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

Επιπλέον, το ποσοστό των δικαιούχων του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος (ΕΕΕ) στον Δήμο διατηρήθηκε στα κατώτερα επίπεδα, της τάξεως 0 – 5,1%. Στον χάρτη που ακολουθεί εμφανίζεται η κατανομή του ποσοστού δικαιούχων ΕΕΕ επί των φορολογικών δηλώσεων στην Περιφέρεια Κρήτης για το 2019.

²² Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης | Εντοπισμός & Ανάλυση Θυλάκων Τοπικής Αποστέρησης & Φτώχειας (2021)

Εικόνα 9: Ποσοστό δικαιούχων ΕΕΕ στην Περιφέρεια Κρήτης

Πηγή: Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

Ο δείκτης Συνολικής Πολλαπλής Αποστέρησης (ΣΠΑ) δείχνει το βαθμό αποστέρησης μιας περιοχής σε σχέση με τις υπόλοιπες για το σύνολο των μεταβλητών, με την πιο αποστερημένη περιοχή να παίρνει την τιμή 100 και τη λιγότερο αποστερημένη την τιμή 0. Από τον παρακάτω χάρτη, ο οποίος εμφανίζει την κατανομή των περιοχών της Κρήτης σε 5 κλιμάκια του Δείκτη Συνολικής Πολλαπλής Αποστέρησης, είναι εμφανές ότι ο Δήμος Ανωγείων βρίσκεται στο χαμηλότερο κλιμάκιο.

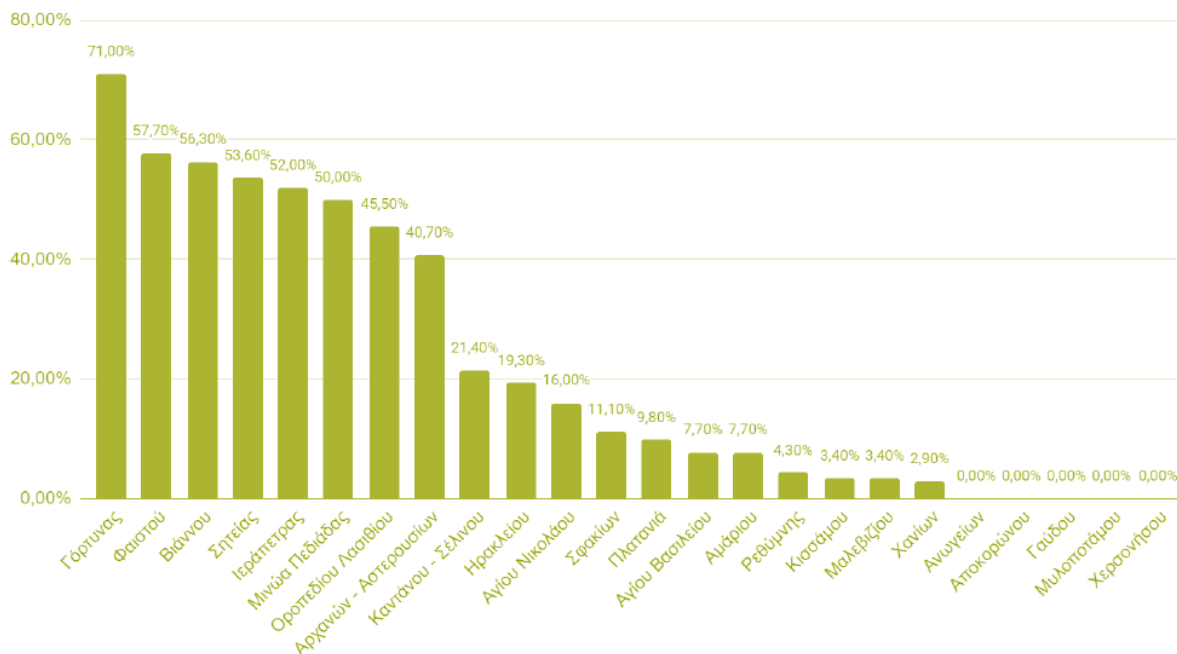
Εικόνα 10: Ιεράρχηση περιοχών της Περιφέρειας Κρήτης με βάση τον Δείκτη Συνολικής Πολλαπλής Αποστέρησης

Πηγή: Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

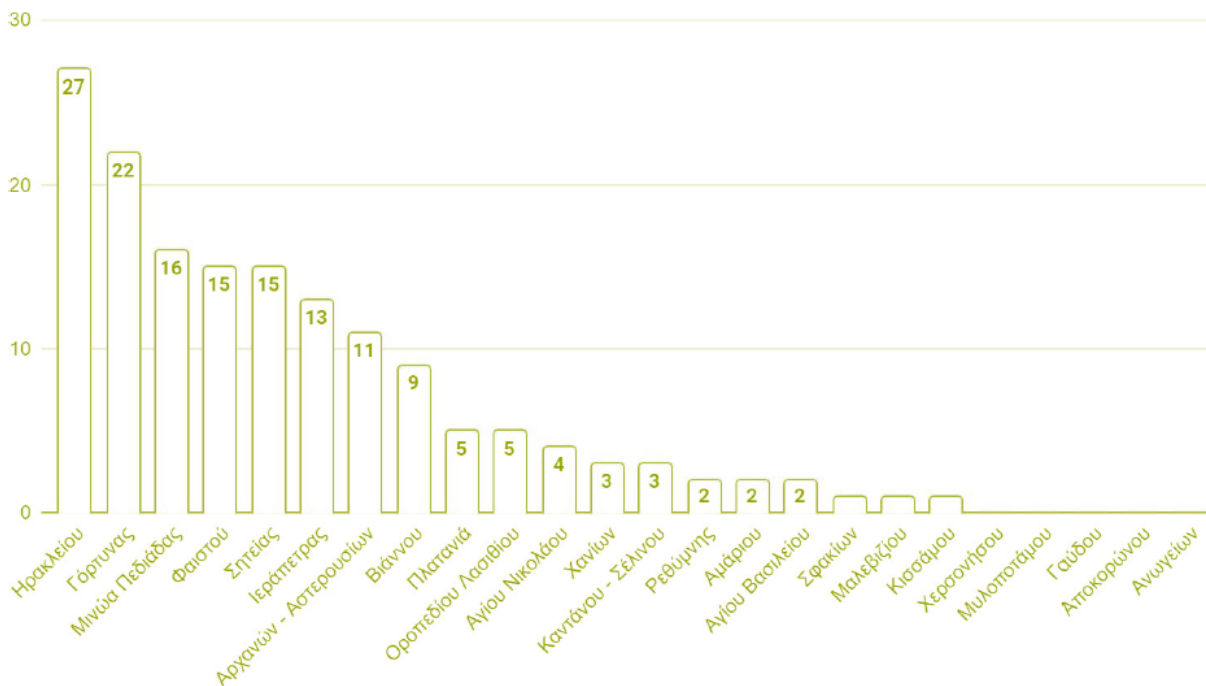
Αξίζει να σημειωθεί ότι στο σύνολο της Περιφέρειας Κρήτης, ο Δήμος Ανωγείων συγκαταλέγεται στους δήμους με μηδενικό ποσοστό (0,00%) περισσότερο αποστερημένων κλιμακίων, όπως αποτυπώνεται στα παρακάτω γραφήματα.

Γράφημα 5: Ποσοστό περισσότερο αποστερημένων κλιμακίων ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης

Πηγή: Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

Γράφημα 6: Πλήθος περισσότερο αποστερημένων κλιμακίων ανά Δήμο της Περιφέρειας Κρήτης

Πηγή: Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Κρήτης

2.3.1.2 Κοινωνική μέριμνα

2.3.1.2.1 Δομές υποστήριξης ηλικιωμένων

Η Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου Ανωγείων ενσωματώνει τις δράσεις του πρώην ΚΑΠΗ και της Κοινωνικής Μέριμνας που αφορούν την φροντίδα της Τρίτης ηλικίας. Ανάμεσα στις δράσεις της είναι η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, ψυχολογικής και συναισθηματικής υποστήριξης και φροντίδας σε ηλικιωμένα άτομα και στις οικογένειές τους, καθώς και η νοσηλευτική περίθαλψη, η φυσιοθεραπευτική αποκατάσταση, προγραμματισμένες δραστηριότητες ψυχαγωγίας και κατ' οίκον βοήθεια.

Επιπλέον, στον Δήμο λειτουργούν το Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η) Ανωγείων και το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι προκειμένου να προσφέρουν υποστήριξη στους ηλικιωμένους.

Το Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) προσφέρει καθημερινή φροντίδα και φιλοξενία σε ηλικιωμένους που δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν πλήρως (δυσκολίες κίνησης, άνοια κ.λπ.), καθώς το οικογενειακό περιβάλλον που τους φροντίζει αδυνατεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες τους. Στόχος είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων και η παραμονή τους στο οικείο τους περιβάλλον, όπως επίσης και η διατήρηση μιας φυσιολογικής κοινωνικής και επαγγελματικής ζωής των μελών του οικογενειακού περιβάλλοντος που αναλαμβάνουν την φροντίδα των ηλικιωμένων. Το Κ.Η.Φ.Η προσφέρει νοσηλευτική φροντίδα, κάλυψη των βασικών αναγκών των ηλικιωμένων, ατομική υγιεινή, συντροφιά, δυνατότητα ανάπαυσης σε κρεβάτια κατά τη διάρκεια της παραμονής τους, προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης και ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων.

Το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» απευθύνεται σε άτομα τρίτης ηλικίας που δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως, με κινητικά προβλήματα ή άλλες δυσλειτουργίες, δίνοντας προτεραιότητα σε όσους ζουν μόνοι τους ή δεν έχουν πλήρη οικογενειακή φροντίδα ή των οποίων το εισόδημα δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαραίτητες υπηρεσίες για την βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Παρέχει συμβουλευτική και ψυχολογική στήριξη, κατ' οίκον νοσηλευτική φροντίδα, βοήθεια στο σπίτι και συντροφιά. Επίσης, προσφέρει διεκπεραίωση εξωτερικών εργασιών (π.χ. πληρωμή λογαριασμών), προμήθεια ειδών πρώτης ανάγκης στην κατοικία των ωφελούμενων, καθαρισμό του σπιτιού κ.λπ. Το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» λειτουργεί στο πλαίσιο της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Δήμου.

2.3.1.2.2 Κέντρο Κοινότητας Ανωγείων

Τα Κέντρα Κοινότητας επιδιώκουν την ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα προγράμματα και υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας. Βασικές αρμοδιότητες των Κέντρων Κοινότητας είναι η υποδοχή – ενημέρωση – υποστήριξη των πολιτών, η συνεργασία με Υπηρεσίες και Δομές και η παροχή υπηρεσιών που βελτιώνουν το βιοτικό επίπεδο και διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη των ωφελούμενων.

Το επόμενο διάστημα αναμένεται η έγκριση της πρότασης που έχει υποβάλει ο Δήμος στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κρήτη» προκειμένου να δημιουργηθεί το Κέντρο Κοινότητας στα Ανώγεια.

Το Κέντρο Κοινότητας προβλέπεται να παρέχει διευρυμένες υπηρεσίες σύμφωνα με τις βασικές αρχές του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων [Εγγύηση για το Παιδί, Στρατηγική Αποϊδρυματοποίησης, Μακροχρόνια Φροντίδα κ.λπ.], ενώ δύναται να λειτουργούν και κινητές μονάδες για την εξυπηρέτηση ατόμων απομακρυσμένων περιοχών.

2.3.1.2.3 Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) Ανωγείων

Πρόκειται για παιδαγωγικό χώρο δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά 5-12 ετών. Σκοπός του είναι να προσφέρει εκπαιδευτικές δραστηριότητες, ατομικές ή ομαδικές, να καλύψει τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών και παράλληλα να υποστηρίξει τους εργαζόμενους γονείς. Στο Κ.Δ.Α.Π. τα παιδιά κοινωνικοποιούνται και αναπτύσσουν τα ταλέντα και τις ικανότητές τους, μέσα από τις δραστηριότητες στις οποίες παίρνουν μέρος.

2.3.1.2.4 Προσχολική αγωγή

Όσον αφορά την προσχολική αγωγή, στα Ανώγεια λειτουργεί ο Βρεφονηπιακός Σταθμός Δήμου Ανωγείων, ο οποίος είναι δυναμικότητας 48 νηπίων, ηλικίας 2,5 ετών. Ο Σταθμός, ιδιοκτησιακά, ανήκει στον Δήμο και η κατάσταση του κτιρίου στο οποίο στεγάζεται χαρακτηρίζεται ως καλή, καθώς έχει ανακατασκευαστεί.

2.3.1.2.5 Κοινωνικό μαγειρείο και κοινωνικό παντοπωλείο Δήμου Ανωγείων

Και οι δύο δομές κοινωνικής υποστήριξης βρίσκονται στα Ανώγεια. Το κοινωνικό μαγειρείο Ανωγείων λειτουργεί προσφέροντας φαγητό σε ηλικιωμένα, μοναχικά, μη δυνάμενα να μαγειρέψουν άτομα, ενώ το κοινωνικό παντοπωλείο παρέχει τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης.

2.3.1.2.6 Κέντρο Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο Ανωγείων

Πρόκειται για πρότυπο κέντρο φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων και μονογονεϊκών οικογενειών, νεαρών γυναικών και ανήλικων κοριτσιών που αιτούνται άσυλο. Είναι το πρώτο κέντρο που δημιουργήθηκε το 2000 από το Ίδρυμα Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης (Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) και δύναται να φιλοξενήσει 25 άτομα. Παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες όπως διαμονή, νομική συνδρομή, κοινωνική και ψυχολογική στήριξη, διερμηνεία, εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας κ.λπ. Το Κέντρο σήμερα βρίσκεται σε αναστολή λειτουργίας.

2.3.2 Υγεία^{23,24}

Στα Ανώγεια λειτουργεί το Κέντρο Υγείας Ανωγείων, το οποίο είναι ένα από τα νεότερα κέντρα υγείας της Ελλάδας. Στο Κέντρο λειτουργούν τρία ιατρεία Γενικής Ιατρικής, Παιδιατρικό Ιατρείο, Οδοντιατρείο, Εργαστήριο Αιματολογικών εξετάσεων, Βιοχημικών εξετάσεων και Καλλιεργειών, Ακτινολογικό εργαστήριο, Εργαστήριο Υπερήχων, θάλαμοι βραχείας νοσηλείας και ασθενοφόρο για τη διακομιδή ασθενών. Σε αυτό υπάγονται τα περιφερειακά ιατρεία Λιβαδίων, Ζωνιανών και Γωνιών, ενώ ο πληθυσμός

²³ 7^η ΥΠΕ, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.hc-crete.gr/>

²⁴ Δήμος Ανωγείων 2024, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://anogeia.gr>

της περιοχής ευθύνης του ξεπερνά τους 9.000 κατοίκους. Σε περιπτώσεις σοβαρών περιστατικών υγείας ή εξειδικευμένων αναγκών, οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τα Νοσοκομειακά Ιδρύματα του Ηρακλείου και το Γενικό Νοσοκομείο Ρεθύμνου. Παράλληλα, στον Δήμο λειτουργεί ο τομέας Ανωγείων του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ) Ηρακλείου, προκειμένου, σε έκτακτες περιπτώσεις, να διασφαλίζεται η παροχή άμεσης βοήθειας και επείγουσας ιατρικής φροντίδας στους πολίτες, καθώς και η μεταφορά αυτών σε μονάδες παροχής υπηρεσιών υγείας.

Επιπλέον, η Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας Ρεθύμνου, η οποία λειτουργεί από το Κέντρο Ψυχικής Υγείας Ρεθύμνου, πραγματοποιεί προγραμματισμένες επισκέψεις στο Κέντρο Υγείας Ανωγείων, παρέχοντας υπηρεσίες πρόληψης, νοσηλείας και ειδικής φροντίδας κατ' οίκον, ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και αγωγής κοινότητας.

2.3.3 Παιδεία

2.3.3.1 Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Όσον αφορά την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στον Δήμο Ανωγείων, στα Ανώγεια λειτουργούν τρεις (3) εκπαιδευτικές δομές: το 1^ο και 2^ο Νηπιαγωγείο Ανωγείων και το 1ο Δημοτικό Σχολείο Ανωγείων. Η κατάσταση των εν λόγω δομών χαρακτηρίζεται ως καλή.

2.3.3.2 Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Αναφορικά με τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στον Δήμο λειτουργούν το Σταυράκειο Ημερήσιο Γυμνάσιο και Γενικό Λύκειο Ανωγείων. Το τελευταίο διάστημα οι εν λόγω δομές έχουν μεταστεγαστεί σε προσωρινούς οικίσκους, καθώς οι κτιριακές εγκαταστάσεις βρίσκονται σε διαδικασία στατικής αποκατάστασης.

Επιπλέον, το Εσπερινό Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ.) Ανωγείων αναμένεται να λειτουργήσει τη σχολική περίοδο 2024-2025, προσωρινά στο σχολικό συγκρότημα του Σταυράκειου ΓΕ.Λ. Ανωγείων, ενώ επίκειται η οικοδόμηση σύγχρονου διδακτηρίου με τη χρηματοδότηση του προγράμματος «Αντ. Τρίτσης». Στο Εσπερινό ΕΠΑ.Λ. Ανωγείων, για το σχολικό έτος 2024-2025, θα λειτουργήσουν: Η Α' Τάξη ΕΠΑ.Λ. και η Β' Τάξη ΕΠΑ.Λ. με τους τομείς: α) Γεωπονίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος και β) Διοίκησης και Οικονομίας.

2.3.3.3 Τριτοβάθμια εκπαίδευση, επιμόρφωση & Δια Βίου Μάθηση

Κέντρο Διά Βίου Μάθησης Ανωγείων

Το ΚΔΒΜ Ανωγείων απευθύνεται σε ενήλικες ανεξαρτήτως φύλου, μορφωτικού επιπέδου, χώρας καταγωγής, θρησκείας, κ.λπ. Οι εκπαιδευτικές υπηρεσίες παρέχονται δια ζώσης ή/και διαδικτυακά. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα αφορούν θεματικά πεδία που σχετίζονται με Οικονομία – Επιχειρηματικότητα, Ποιότητα ζωής – Περιβάλλον, Νέες Τεχνολογίες, Γλώσσα και Επικοινωνία, Κοινωνικές Δεξιότητες και Δράσεις, Πολιτισμό και Τέχνη, Συμβουλευτική Γονέων κ.ά., ενώ υλοποιούνται και προγράμματα εκμάθησης ελληνικών για μετανάστες, καθώς και προγράμματα που προκύπτουν μέσω της διερεύνησης των εκπαιδευτικών αναγκών των εκπαιδευόμενων.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ανωγείων

Το Κ.Π.Ε. Ανωγείων λειτουργεί από το Φεβρουάριο του 2006 στο κτίριο της μαθητικής εστίας Ανωγείων. Σκοπός του Κέντρου είναι η εκπαίδευση, η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση μαθητών, εκπαιδευτικών και κοινωνικών ομάδων για την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής. Ανάμεσα στις δράσεις του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ανωγείων είναι η εκπόνηση περιβαλλοντικών προγραμμάτων για μαθητές, η οργάνωση σεμιναρίων για εκπαιδευτικούς, η διοργάνωση ημερίδων ενημέρωσης για την τοπική κοινωνία, η συνεργασία με τοπικούς φορείς, επιστημονικά ιδρύματα, κυβερνητικές και μη οργανώσεις κ.λπ.

Αστεροσκοπείο Σκίνακα

Το Αστεροσκοπείο βρίσκεται 20 περίπου χιλιόμετρα από τα Ανώγεια, επάνω στον Ψηλορείτη και σε υψόμετρο 1750 μέτρων. Αποτελεί κοινή ερευνητική υποδομή του Πανεπιστημίου Κρήτης και του Ιδρύματος Τεχνολογίας & Έρευνας (ΙΤΕ) στην οποία είναι εγκατεστημένα και λειτουργούν τρία τηλεσκόπια. Σε μία προσπάθεια εξοικείωσης του κοινού με την επιστήμη και την τεχνολογία, το Αστεροσκοπείο προσφέρει κάθε χρόνο μέρες ελεύθερης επίσκεψης του κοινού στους χώρους του. Εκεί, δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να γνωρίσουν τη λειτουργία του Αστεροσκοπείου, να πληροφορηθούν για τα τελευταία επιτεύγματα στην Αστροφυσική και να παρατηρήσουν από το τηλεσκόπιο.

2.3.4 Πολιτισμός

2.3.4.1 Αρχαιολογικοί χώροι – μνημεία

Οι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία του Δήμου Ανωγείων, που έχουν χαρακτηριστεί από το Υπουργείο Πολιτισμού, αποτυπώνονται στους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας 16: Αρχαιολογικοί χώροι χαρακτηρισμένοι από το ΥΠΠΟ στον Δήμο Ανωγείων

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΗΡΥΞΗ
Ζώμινθος Ανωγείων	ΦΕΚ: 53/Β/1985-01-31, ΦΕΚ: 201/ΑΑΠ/2007-05-21, ΦΕΚ: 342/ΑΑΠ/2007-08-03
Ιδαίο Άντρο	ΦΕΚ: 605/Β/1965-09-16, ΦΕΚ: 666/Β/1970-09-23, ΦΕΚ: 1242/Β/1973-10-16, ΦΕΚ: 54/Β/1985-01-31, ΦΕΚ: 493/ΑΑΠ/2009-10-02, ΦΕΚ: 77/ΑΑΠ/2014-03-17

Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού – Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>

Πίνακας 17: Μνημεία χαρακτηρισμένα από το ΥΠΠΟ στον Δήμο Ανωγείων

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΗΡΥΞΗ
Κτίριο Οικίας Ν. Ξυλούρη	ΦΕΚ: 312/Β/1999-04-05
Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Σίσαρχα	ΦΕΚ: 960/Β/1995-11-22
Κτίριο Παλαιού δημοτικού σχολείου, Σίσαρχα	ΦΕΚ: 854/Β/2002-07-09
Μιτάτο (1) Νίδας, Μεριακό, δοχή Βασ. Κουνάλη	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (2) Νίδας	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (3) Νίδας, Διάκου, δοχή Μ. Κουνάλη	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (4) Νίδας, Ρουσιά, δοχή Γ. Βρέντζου	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (5) Νίδας, Βαθύ Λακί, δοχή Β. Βρέντζου	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (6) Νίδας, Νουρί, δοχή Στ. και Β. Κουνάλη Ι.	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (7) Νίδας, Σφακιανό, δοχή Στ. και Β. Κουνάλη ΙΙ	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (8) Νίδας, Αρκαλού, δοχή Σ. Κουνάλη και Κουτεντάκη	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (9) Νίδας, Αστριώτικο, δοχή Β. Σταυρακάκη	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (10) Νίδας, Αστριωτικό, δοχή Μιχ. Σταυρακάκη	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (11) Νίδας, Κόκκινες Πλάκες, δοχή Σ. Σμπώκου	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (12) Νίδας, Πανιά, δοχή Χ. Σταυρακάκη	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (13) Νίδας, Τρικοκιά, Ρέθυμνο, δοχή Αντ. Κουνάλη	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31
Μιτάτο (14) Νίδας, Σπυριδομανωλάκη (Κάμπος)	ΦΕΚ: 837/Β/1985-12-31

Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού – Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>

Επιπλέον μνημεία ιστορικού ενδιαφέροντος στην περιοχή είναι σε διάσπαρτα σημεία του οικισμού.

2.3.4.2 Χώροι πολιτισμού & αξιοθέατα^{25, 26, 27,28,29}**Παγκόσμιο Γεωπάρκο UNESCO Ψηλορείτη**

Το Γεωπάρκο του Ψηλορείτη περιλαμβάνει την οροσειρά του Ψηλορείτη από τις νότιες παρυφές της στην περιοχή της Μεσαράς και τη λεκάνη του Αμαρίου μέχρι τη βόρεια προέκτασή της στην οροσειρά του Κουλούκωνα και το κρητικό πέλαγος. Έχει έκταση 1.272 τετραγωνικά χιλιόμετρα και διοικητικά εντάσσεται στις περιφερειακές ενότητες Ηρακλείου και Ρεθύμνου. Το Γεωπάρκο Ψηλορείτη, λόγω της πλούσιας γεωποικιλότητας, του πανέμορφου τοπίου και της αναμφισβήτητης ιστορίας και παράδοσής του, έχει ενταχθεί στο Δίκτυο των Παγκόσμιων Γεωπάρκων της Unesco. Το Γεωπάρκο του Ψηλορείτη συμμετέχει ενεργά στις παγκόσμιες προσπάθειες για την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος, της φυσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και της βιώσιμης, τοπικής ανάπτυξης μέσω του γεωτουρισμού και άλλων μορφών εναλλακτικών τουρισμού.

Κέντρο Ενημέρωσης – Πληροφόρησης Φυσικού Πάρκου Ψηλορείτη

Λειτουργεί στις κτιριακές εγκαταστάσεις του «ΑΚΟΜΜ-ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ» στα Ανώγεια, σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο. Το κύριο έργο του Κέντρου είναι η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση των επισκεπτών για την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων του Γεωπάρκου, μέσα από ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα επίσκεψης και ξενάγησης. Επιπλέον, μέσω μόνιμων εκθέσεων που φιλοξενούνται και εκδηλώσεων που διοργανώνονται, αναδεικνύονται και προβάλλονται οι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι της περιοχής.

Κράταιγος της Ζωμίνθου

Στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου της Ζωμίνθου βρίσκεται ο αιωνόβιος κράταιγος ο οποίος, βάσει του ΦΕΚ 128/24.04.2024, χαρακτηρίστηκε ως Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (προστατευόμενος φυσικός σχηματισμός). Ο κράταιγος της Ζωμίνθου βρίσκεται εντός του ομώνυμου αρχαιολογικού χώρου, σε μικρό υψίπεδο (1187 μ. υψόμετρο) στις βόρειες παρυφές της οροσειράς του Ψηλορείτη. Το εντυπωσιακότερο τμήμα του κράταιγου είναι η κόμη του, η οποία είναι ιδιαίτερα πυκνή και φτάνει σε διάμετρο τα 12 μέτρα, ενώ το ύψος του φτάνει τα 11, 40 μ., καθιστώντας τον το επιβλητικότερο φυσικό στοιχείο του αρχαιολογικού χώρου.

Κέντρο αρχαιολογικής πληροφόρησης Ανωγείων

Το κέντρο πληροφόρησης «Γιάννης Σακελλαράκης και Έφη Σαπουνά-Σακελλαράκη» βρίσκεται εντός του οικισμού των Ανωγείων και είναι αφιερωμένο στους ομώνυμους διακεκριμένους αρχαιολόγους. Ο επισκέπτης πληροφορείται μέσα από διοράματα, διαδραστικές ψηφιακές εφαρμογές, τρισδιάστατες εικόνες και προβολές για την ιστορική εξέλιξη των ανασκαφών του Ιδαίου Άντρου και της Ζωμίνθου, ενώ

²⁵ Παγκόσμιο Γεωπάρκο UNESCO Ψηλορείτη (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.psiloritisgeopark.gr>

²⁶ N-ΙΔΑΙΑ Κοιν.Σ.Επ. (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.n-idea.gr/>

²⁷ Αστεροσκοπείο Σκίνακα (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://skinakas.physics.uoc.gr/>

²⁸ UNESCO sites in Crete (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.unescositesincrete.gr/>

²⁹ Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη για την κήρυξη του αιωνόβιου Κράταιγου του Αρχαιολογικού χώρου της Ζωμίνθου ως διατηρητέου μνημείου της φύσης

παρουσιάζονται σε ενότητες τα κυριότερα ευρήματα από την μακρόχρονη ανασκαφική δραστηριότητα στους δύο αυτούς χώρους.

Ο Τόπος του Βοσκού

Βρίσκεται σε απόσταση περίπου 1 χλμ. νοτιοανατολικά του οικισμού των Ανωγείων, σε υψόμετρο 850 μέτρων. Είναι ένα θεματικό πάρκο που στοχεύει στην ανάδειξη και προβολή της κτηνοτροφικής παράδοσης του Ψηλορείτη, καθώς και όλων των παραγώγων ή των σχετιζόμενων με αυτήν προϊόντων (τυροκομικά προϊόντα, υφαντά, χειροποίητες κατασκευές από μαλλί κ.λπ.). Ο Τόπος του Βοσκού αποτελεί μια αναπαράσταση των κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων της περιοχής και των καταλυμάτων των βοσκών. Ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να περιηγηθεί στους χώρους του πάρκου, να συμμετάσχει σε βιωματικές διαδικασίες και εργαστήρια που αφορούν την παραδοσιακή ποιμενική ζωή (κουρές, τυροκόμηση κ.λπ.), να γευτεί τοπικά προϊόντα, να απολαύσει την τοπική μουσική, αλλά και να φιλοξενηθεί βραχυπρόθεσμα στα καταλύματα των βοσκών (μιτάτα).

Κέντρο Μουσικής Μελέτης Ανωγείων

Ο χώρος μουσικής μελέτης δημιουργήθηκε προκειμένου να υπάρχει μία υποδομή η οποία θα δίνει τη δυνατότητα στους κατοίκους αλλά και στους επισκέπτες της περιοχής να γνωρίσουν την μουσικοχορευτική παράδοση των Ανωγείων, αλλά και της Κρήτης. Η προβολή της μουσικοχορευτικής τέχνης και παράδοσης γίνεται μέσω συγγραμμάτων, καθώς και ηχητικού και φωτογραφικού υλικού, διασώζοντας με αυτόν τον τρόπο τον πολιτιστικό πλούτο του τόπου.

Αστεροσχολείο Ανωγείων

Πρόκειται για ένα κτίριο πολλαπλών χρήσεων στον ευρύτερο χώρο των εγκαταστάσεων του Αστεροσκοπείου «Σκίνακα», με στόχο την ενίσχυση δράσεων εκπαίδευσης, προβολής, πολιτισμού, και θεματικού τουρισμού (αστροτουρισμός) στο Δήμο Ανωγείων και σε όλη την Κρήτη. Το κτίριο, το οποίο έχει κάλυψη περίπου 315 m² και αναπτύσσεται σε δύο επίπεδα, διαθέτει κατάλληλα εξοπλισμένους χώρους στους οποίους οι επισκέπτες ενημερώνονται για τις δραστηριότητες του Αστεροσκοπείου, μέσα από την προβολή εικόνων που έχουν ληφθεί από τα υπάρχοντα παρατηρητήρια, την επίδειξη τεχνικών παρατήρησης, την επί τόπου παρατήρηση και τη διάθεση πληροφοριακού, βιβλιογραφικού και αναμνηστικού υλικού.

Οικεία Νίκου Ξυλούρη

Βρίσκεται στα Ανώγεια και πρόκειται για το σπίτι του διάσημου μουσικού, ο οποίος συνέβαλε στη διάδοση της κρητικής παραδοσιακής μουσική. Ουσιαστικά είναι ένα μικρό δωμάτιο όπου υπάρχουν κειμήλια, φωτογραφίες, δημοσιεύματα, καθώς και υλικό που αφορά στη ζωή και το έργο του.

Μουσείο Αλκιβιάδη Σκουλά

Βρίσκεται στο Περαχώρι και φιλοξενεί τις ξυλόγλυπτες δημιουργίες του Αλκιβιάδη Σκουλά, του επονομαζόμενου Γρυλιού. Ο εν λόγω καλλιτέχνης ξεκίνησε να ζωγραφίζει και να λαξεύει την πέτρα και το ξύλο σε πολύ μεγάλη ηλικία, φτιάχνοντας έργα με θέματα από τον πολιτισμικό και το φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα κατάφερε να δημιουργήσει μια τεράστια

συλλογή έργων, πολλά εκ των οποίων εκτίθενται στο μουσείο, το οποίο δημιούργησε ο ίδιος δίπλα στο σπίτι του.

Σχολή Υφαντικής

Η Σχολή Υφαντικής είναι μία εκ των 19 δομών κατάρτισης του Υπουργείου Πολιτισμού που δημιουργήθηκαν με σκοπό την αναβίωση, τη μετεξέλιξη και την ανάδειξη της ελληνικής χειροτεχνίας, καθώς και την ενίσχυση των τοπικών κοινωνιών και οικονομιών μέσω της χειροτεχνίας αλλά και την ανάδειξη μιας νέας γενιάς χειροτεχνών σε περιοχές με μεγάλη χειροτεχνική παράδοση. Συγκεκριμένα, η Σχολή Υφαντικής στα Ανώγεια είναι μία εκ των 3 δομών που δημιουργήθηκαν στην Κρήτη και η μοναδική που ασχολείται με την υφαντική. Εδρεύει στον Πολυχώρο «Μ. Κεφαλογιάννης», στο πρώην κτίριο Υφαντουργικού Συνεταιρισμού των Ανωγείων και τα προγράμματα κατάρτισής της γίνονται σε συνεργασία με το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Βασικός σκοπός του προγράμματος κατάρτισης είναι να εφοδιαστούν οι εκπαιδευόμενοι με παραγωγικές δεξιότητες και γνώσεις υψηλού επιπέδου υφαντικής, οι οποίες θα τους βοηθήσουν να αξιοποιήσουν ευκαιρίες άμεσης απασχόλησης στον κλάδο της χειροτεχνίας ή/και να ξεκινήσουν τη δική τους δραστηριότητα ως αυτοαπασχολούμενες/οι ή ως επιχείρηση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η προβλεπόμενη κατασκευή του **Πολιτιστικού Πάρκου Ανωγείων** στη θέση Μετόχι, η οποία θα χρηματοδοτηθεί από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, αναμένεται να συντελέσει στην προβολή του πολιτιστικού, ιστορικού αλλά και λαογραφικού πλούτου των Ανωγείων. Το Πάρκο, το οποίο θα απαρτίζεται από χώρους πολιτιστικών δραστηριοτήτων, τέχνης, ψυχαγωγίας και βιβλιοθήκης/αναγνωστηρίου, θα αποτελέσει χώρο ιστορικής μνήμης, καθώς εκεί θα προβάλλονται τα γεγονότα των τριών Ολοκαυτωμάτων του χωριού, αλλά και μια αναδρομή από τη Μινωική περίοδο μέχρι σήμερα, παράλληλα με σημαντικά γεγονότα του πολιτισμού των Ανωγείων.

2.3.4.3 Ναοί & Μονές

Οι κυριότεροι θρησκευτικοί χώροι των Ανωγείων είναι οι εξής:

- Ναός Αγίου Ιωάννη
- Εκκλησία Άγιου Υάκινθου
- Εκκλησία Αγίου Νικήτα
- Εκκλησία Αγίου Παντελεήμονα
- Εκκλησία Αγίου Γεωργίου
- Εκκλησία Παναγία - Εισόδια της Θεοτόκου
- Εκκλησία Νεκταρίου
- Εκκλησία Αγίας Άννας
- Εκκλησία Αγίας Ευφροσύνης
- Εκκλησία Αγίου Δημητρίου
- Εκκλησία Αγίας Τριάδας

- Εκκλησία Αγίου Αντωνίου
- Εκκλησία Άγιοι Πάντες
- Εκκλησία Παναγίας της Ρουσαλίμνης
- Εκκλησία Προφήτη Ηλία & Αγίας Αναστασίας Φαρμακολύτρας
- Εκκλησία Αγίας Μαρίνας
- Εκκλησία Αγίου Γεωργίου Εθελοντή
- Εκκλησία Αγίου Αριστείδη
- Εκκλησία Αγίου Μάμαντος
- Εκκλησία Αγίου Φανουρίου
- Εκκλησία Άγιος Γεώργιος ο Ιδαίος
- Εκκλησία της Αναλήψεως του Χριστού
- Ιερά Μονή Αγίου Νεκταρίου
- Εκκλησία Κοίμηση της Θεοτόκου
- Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής

2.3.4.4 Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Στα Ανώγεια δραστηριοποιούνται ο πολιτιστικός σύλλογος Ανωγείων και ο πολιτιστικός σύλλογος Σισάρχων και πολλοί άλλοι φορείς.

Επιπλέον, ενεργό είναι και το Σωματείο Φίλων Υακινθίων Εκδηλώσεων, το οποίο ιδρύθηκε για να υποστηρίξει τα Υακίνθια που λαμβάνουν χώρα τα τελευταία 25 χρόνια. Τα Υακίνθια είναι εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στα τέλη Ιουλίου στα Ανώγεια, στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο γύρω από το εκκλησάκι του Αγίου Υακίνθου. Πρόκειται για ένα σημαντικό θεσμό στα πολιτιστικά δρώμενα των Ανωγείων και της Κρήτης γενικότερα. Στο πέτρινο θεατράκι διεξάγονται διαλέξεις, συναυλίες και μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις από καλλιτέχνες και στοχαστές τόσο από την Κρήτη και την Ελλάδα όσο και από κάθε γωνιά του κόσμου.

Επιπλέον, τους καλοκαιρινούς μήνες διεξάγεται πλήθος μουσικών και θεατρικών εκδηλώσεων στους πολιτιστικούς χώρους του Δήμου, όπως στο Δημοτικό θέατρο Ανωγείων «Νίκος Ξυλούρης», το οποίο είναι ένα αμφιθεατρικά κτισμένο ανοικτό θέατρο, αφιερωμένο στον μεγάλο τραγουδιστή.

Στην επικράτεια του Δήμου βρίσκονται διάσπαρτα ξωκλήσια στα οποία κατά τους θερινούς μήνες λαμβάνουν χώρα πολυάριθμα πανηγύρια.

Επίσης, στα τέλη Μαΐου, στα μιτάτα πραγματοποιούνται οι κουρές, κατά τις οποίες ο κτηνοτρόφος – οικοδεσπότης προσκαλεί φίλους και συγγενείς να τον βοηθήσουν στην κουρά των προβάτων, ενώ συγχρόνως διασκεδάζουν. Επιπλέον, κατά τους φθινοπωρινούς μήνες, στα «καζανέματα», οι κάτοικοι της περιοχής συγκεντρώνονται στα ρακοκάζανα για την απόσταξη της ρακής.

2.3.4.5 Άυλη πολιτιστική κληρονομιά³⁰

Η Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά³¹ περιλαμβάνει ζωντανές εκφράσεις και παραδόσεις ομάδων και κοινοτήτων από όλο τον κόσμο, τις οποίες έχουν κληρονομήσει από τους προγόνους τους, μεταξύ των οποίων ήθη, έθιμα, μουσικές, χορούς τις οποίες μεταδίδουν στους απογόνους τους, στις περισσότερες περιπτώσεις από στόμα σε στόμα.

Οι τέχνες και τα παραδοσιακά επαγγέλματα που άνθισαν στην περιοχή αποτελούν ουσιώδη στοιχεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς έχουν βαθιές ρίζες σε παραδόσεις που μεταφέρονται από γενιά σε γενιά.

Η «Βοσκική και ο κόσμος του βοσκού στον Ψηλορείτη» αποτελεί στοιχείο εγγεγραμμένο στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, καθώς πρόκειται για μια βαθύτατα ριζωμένη στον χώρο και στον χρόνο παράδοση, που διαμόρφωσε το σύστημα αξιών, την οικονομική δομή, την κοινωνική οργάνωση, τη συνοχή καθώς και τον πολιτισμικό χαρακτήρα των ορεινών κοινοτήτων του Ψηλορείτη. Η ποιμενική ζωή στον Ψηλορείτη αποτελεί τον συνδυασμό στοιχείων που συνθέτουν τόσο την κτηνοτροφική δραστηριότητα, όσο και την κουλτούρα που αναπτύσσεται στις ποιμενικές κοινότητες της Ίδης.

Παράλληλα με τη βοσκική, στην περιοχή αναπτύχθηκε και η τέχνη της τυροκόμησης, με τα γαλακτοκομικά προϊόντα να διακατέχουν σημαντική θέση στο καλάθι των παραγόμενων προϊόντων της περιοχής.

Ο πολιτισμικός πλούτος των Ανωγείων αποτυπώνεται κυρίως μέσω της χειροτεχνικής και οικοτεχνικής δραστηριότητας, δεδομένου ότι η περιοχή διαθέτει μακρόχρονη παράδοση στις τέχνες. Η υφαντική αποτέλεσε μια από τις βασικές παραγωγικές δραστηριότητες στον Δήμο. Τα ξομπλιαστά και πλουμιστά υφαντά στους παραδοσιακούς αργαλειούς, τα μάλλινα κιλίμια, οι πατανίες και οι «βούργιες» – τα πολύχρωμα σακίδια που χρησιμοποιούνταν στις κοινωνικές εκδηλώσεις αλλά και από τους κτηνοτρόφους για τη μεταφορά των τροφίμων – είναι από τα συνηθέστερα προϊόντα της υφαντικής τέχνης της περιοχής. Τα Ανωγειανά κεντητά φημίζονται για τις πολύχρωμες παραστάσεις τους με θέματα τόσο από τη φύση και την καθημερινή ζωή όσο και από μοτίβα δανεισμένα από την μινωική και βυζαντινή παράδοση του νησιού.

Επίσης, η στιβανοποιία υπήρχε από πολύ παλιά στα Ανώγεια, μια που τα στιβάνια ήταν ένα από τα πιο χαρακτηριστικά στοιχεία της παραδοσιακής τοπικής ενδυμασίας, αλλά και υπόδημα των βοσκών. Τσαγκάρηδες δεξιοτέχνες στην κατασκευή των χειροποίητων κρητικών μποτών απαντώνται ακόμα και σήμερα στην περιοχή.

Εξίσου σημαντική είναι η μουσικοχορευτική κληρονομιά της περιοχής, καθώς τα Ανώγεια έχουν μια μακρά και πλούσια μουσική παράδοση που ξεκινά από την ελληνική αρχαιότητα και τη βυζαντινή μουσική, ενώ παράλληλα εμπλουτίζεται από το πολιτιστικό πλαίσιο της ευρύτερης ανατολικής Μεσογείου. Ο ανωγειανός πηδηχτός, με τη ζωηράδα και τον ρυθμό του, φανερώνει την προέλευσή του,

³⁰ Υπουργείο Πολιτισμού - Άυλη Πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://ayla.culture.gr/>

³¹ UNESCO Hellenic National Commission (2024), ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://unescogreece.gr/>

καθώς έχει τις ρίζες του στον αρχαίο πυρίχιο. Επιπλέον, οι κάτοικοι των Ανωγείων διαθέτουν αξιοσημείωτη ευχέρεια να δημιουργούν μαντινάδες, τα διαδεδομένα δίστιχα δεκαπεντασύλλαβα, για να συνοδεύουν τη μουσική στις παραδοσιακές γιορτές, ενώ οι καντάδες και τα μοιρολόγια καταγράφονται από παλιά στην περιοχή. Παράλληλα με τη μουσικοχορευτική παράδοση αναπτύχθηκε και η παραδοσιακή οργανοποιία, με τα κρητικά παραδοσιακά μουσικά όργανα τα κατασκευάζονται από τους ίδιους τους οργανοπαίχτες. Τα Ανώγεια έχουν να επιδείξουν μεγάλο αριθμό καλλιτεχνών και μάλιστα πολλοί οργανοπαίχτες της περιοχής χαίρουν αναγνώρισης και εκτός Κρήτης.

2.3.4.6 Αρχιτεκτονική

Ο οικισμός των Ανωγείων αποτελεί ένα εξαιρετικό δείγμα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, καθώς πολλά από τα κτίρια είναι κατασκευασμένα από πέτρα και διαθέτουν μοναδικά σχεδιαστικά στοιχεία, όπως τοξωτές πόρτες και διακοσμητικά μπαλκόνια από σφυρήλατο σίδηρο. Αρχικά η συνηθέστερη μορφή κατοικίας ήταν το μονόχωρο ισόγειο, με ένα ενιαίο χώρο που στέγαζε όλες τις καθημερινές λειτουργίες. Αργότερα, προστέθηκαν επιπλέον χώροι, δημιουργώντας έναν πιο σύνθετο τύπο σπιτιού που υπήρξε και ο πιο διαδεδομένος στα Ανώγεια αλλά και σε ολόκληρο το νησί.

Η δόμηση του παλιού οικισμού ήταν πυκνή με στενά δρομάκια και σπίτια ενωμένα, ώστε να μπορούν να επικοινωνούν εύκολα μέσω των δωματίων. Το κέντρο του χωριού ήταν η εκκλησία, γύρω από την οποία αναπτυσσόταν η κοινωνική ζωή του οικισμού.

Πέρα από τις κατοικίες, στον Δήμο υπάρχουν κτίσματα αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος, τα μιτάτα, τα οποία είναι κατάλοιπα κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων παλαιότερων εποχών και αποτελούν σημαντικό στοιχείο της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής. Τα μιτάτα, τα οποία βρίσκονται γύρω από το οροπέδιο της Νίδας, συνιστούν κτίσματα που φαίνεται να είναι αποτέλεσμα μιας πανάρχαιας κατασκευαστικής παράδοσης. Κατασκευαστικά, η μέθοδος ήταν η ίδια με αυτή των θολωτών μινωικών τάφων, με χρήση μόνο μεγάλων πετρών που προέρχονταν από τον περιβάλλοντα χώρο του μιτάτου, γι' αυτό και η επιλογή του χώρου σχετιζόταν με την παρουσία ή μη, κατάλληλης πέτρας. Έχουν σχήμα κυκλικό, με θόλο και χρησιμοποιούνταν από τους βοσκούς για κατοικία και για αποθήκευση τυριών.

2.3.5 Αθλητισμός

Στον Δήμο λειτουργεί το Δημοτικό Στάδιο Ανωγείων, το οποίο περιλαμβάνει ένα γυμναστήριο, ένα γήπεδο ποδοσφαίρου που αποτελεί την έδρα της τοπικής ομάδας ποδοσφαίρου «Αετός Ανωγείων», ένα γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5 καθώς και ένα γήπεδο μπάσκετ και βόλεϊ. Το Στάδιο βρίσκεται υπό ανακατασκευή, καθώς εκτελούνται διαδικασίες διαμόρφωσης, συντήρησης και ανακαίνισης των υποδομών του.

Αναφορικά με τους αθλητικούς συλλόγους της περιοχής, πέραν του Αθλητικού ομίλου «Αετός Ανωγείων», στα Ανώγεια δραστηριοποιείται ο Αθλητικός Πολιτιστικός Σύλλογος ΙΔΑΙΟΙ, αλλά και ο Σκακιστικός Όμιλος Ανωγείων.

Σχετικά με τις αθλητικές εκδηλώσεις που διεξάγονται στην ευρύτερη περιοχή, αξίζει να αναφερθεί το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια διοργανώνονται με μεγάλη επιτυχία οι αγώνες ορειβατικού σκι «Pierra Creta», προσελκύοντας αθλητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

2.4 Τοπική οικονομία και απασχόληση

2.4.1 Διάρθρωση οικονομίας

Σύμφωνα με την απογραφή του 2021, ο αριθμός των απασχολούμενων στον Δήμο Ανωγείων ανέρχεται σε 924 άτομα. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή των απασχολούμενων ανά τομέα οικονομίας (Πρωτογενής, Δευτερογενής, Τριτογενής), όπως προκύπτει από την επεξεργασία των στοιχείων της απογραφής.

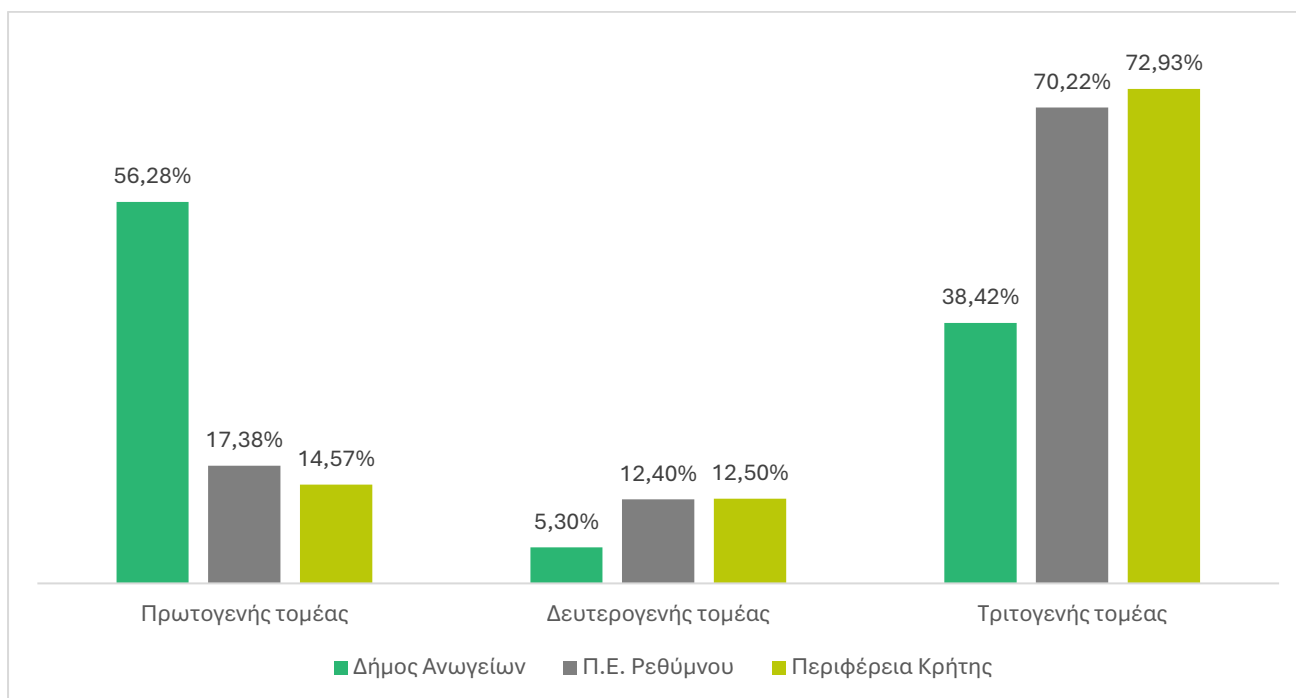
Πίνακας 18: Κατανομή απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης στον Δήμο Ανωγείων

ΠΕΡΙΟΧΗ	1-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	2-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	3-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΑΠΑΣΧ/ΝΟΙ
Δήμος Ανωγείων	520	49	355	924
Π.Ε. Ρεθύμνου	14.660	6.265	4.468	36.046
Περιφέρεια Κρήτης	33.258	37.446	32.115	256.982
ΠΟΣΟΣΤΑ				
Δήμος Ανωγείων	56,28%	5,30%	38,42%	-
Π.Ε. Ρεθύμνου	17,38%	12,40%	70,22%	-
Περιφέρεια Κρήτης	14,57%	12,50%	72,93%	-

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η οικονομία του Δήμου στηρίζεται κατά βάση στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία) καθώς σε αυτόν απασχολείται η πλειονότητα των απασχολούμενων. Δεύτερος σε σπουδαιότητα είναι ο τριτογενής τομέας (εμπόριο, υπηρεσίες, τουρισμός), ενώ τελευταίος, με τον μικρότερο αριθμό εργαζομένων, είναι ο δευτερογενής τομέας (μεταποίηση – κατασκευές).

Γράφημα 7: Απασχόληση ανά παραγωγικό τομέα στον Δήμο Ανωγείων

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Συγκρίνοντας την απασχόληση ανά παραγωγικό τομέα στον Δήμο Ανωγείων, την Π.Ε. Ρεθύμνου και την Περιφέρεια Κρήτης, διαπιστώνεται ότι το ποσοστό των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα είναι εξαιρετικά υψηλότερο στον Δήμο (56,28%) από το αντίστοιχο της Περιφερειακής Ενότητας (17,38%) και της Περιφέρειας (14,57%). Αντίθετα, τα ποσοστά απασχόλησης στον δευτερογενή και στον τριτογενή τομέα υπολείπονται σημαντικά των αντίστοιχων σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας και περιφέρειας.

Οι περισσότεροι από τους μισούς απασχολούμενους (56,28%) δραστηριοποιούνται στη γεωργία, δασοκομία και αλιεία και με μεγάλη απόκλιση έπονται οι απασχολούμενοι στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο – επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών (6,71%), στις δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης (6,6%) και στις δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα (5,30%).

Πίνακας 19: Απασχολούμενοι ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	%
Α. Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	520	56,28
Ζ. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο - επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	62	6,71
Θ. Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	61	6,60

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	%
Π. Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα	54	5,84
Ξ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα - υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	49	5,30
Ο. Εκπαίδευση	44	4,76
ΣΤ. Κατασκευές	29	3,14
Μ. Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	28	3,03
Γ. Μεταποίηση	17	1,84
Λοιποί κλάδοι	57	6,17
Σύνολο	924	100,00

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.4.1.1 Ο πρωτογενής τομέας

Ο πρωτογενής τομέας και ιδιαίτερα η κτηνοτροφία αποτελούν για την περιοχή έναν από τους σημαντικότερους πυλώνες της τοπικής οικονομίας.

Η αναλυτική καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του πρωτογενή τομέα βασίστηκε στα στατιστικά δεδομένα της Π.Ε. Ρεθύμνου, δεδομένου ότι τα αντίστοιχα στοιχεία σε επίπεδο Δήμου δεν δημοσιεύονται από την ΕΛΣΤΑΤ.

Πίνακας 20: Γεωργικές εκτάσεις Π.Ε. Ρεθύμνου

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)
Αροτραίες	78,04
Κηπευτική γη	4,78
Δενδρώδεις	322,57
Αμπέλια και σταφιδάμπελα	9,43
Αγρανάπαυση (1 - 5) ετών	10,17

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)
Σύνολο καλλιεργούμενης γεωργικής γης και αγρανάπαυσης	424,99

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εκτάσεις και Παραγωγή 2022, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/> , ίδια επεξεργασία στοιχείων

Το μεγαλύτερο μέρος των εκτάσεων στην Π.Ε. Ρεθύμνου, σε ποσοστό 75,9%, καλύπτεται από δενδρώδεις καλλιέργειες, κύρια μορφή των οποίων είναι οι ελαιώνες, οι οποίοι καταλαμβάνουν το 96,34% της συνολικής έκτασης. Το υπόλοιπο 3,66% απαρτίζεται από οπωροφόρα δέντρα, εσπεριδοειδή, πυρηνόκαρπα, ακρόδρυα και λοιπά δένδρα.

Πίνακας 21: Δενδρώδεις καλλιέργειες της Π.Ε. Ρεθύμνου

ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)	Ποσοστό (%)
Ελαιώνες	310,756	96,34
Εσπεριδοειδή	1,632	0,51
Οπωροφόρα δένδρα	0,929	0,29
Πυρηνόκαρπα	0,468	0,15
Ακρόδρυα	1,637	0,51
Λοιπά δένδρα σύνολο	7,149	2,22
Σύνολο	322,571	100,00

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εκτάσεις και Παραγωγή 2022, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/> , ίδια επεξεργασία στοιχείων

Στην Π.Ε. Ρεθύμνου, το 61,90 % των κτηνοτροφικών ζώων είναι πρόβατα, 18,06% είναι όρνιθες, 11,81% αίγες, 3,61% κυψέλες μελισσών και 2,31% κουνέλια. Τα υπόλοιπα ζώα συγκεντρώνουν το 2,61% του συνολικού αριθμού κτηνοτροφικών ζώων.

Πίνακας 22: Στοιχεία κτηνοτροφίας της Π.Ε. Ρεθύμνου

ΕΙΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ
Πρόβατα	988.921
Αίγες	189.670
Όρνιθες	290.030

ΕΙΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ
Χήνες	5.582
Πάπιες	1.736
Γαλοπούλες	2.697
Κουνέλια	37.267
Κυψέλες μελισσών	57.992
Χοίροι	29.785
Μοσχάρια	180
Βοοειδή	1.890
Σύνολο	1.605.750

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Κτηνοτροφία και κτηνοτροφικά προϊόντα 2022, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.4.2 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός

Στον Δήμο Ανωγείων ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά την απογραφή του 2021 ανερχόταν σε 1.008 άτομα που αντιστοιχούν στο 45,02% του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου. Το εν λόγω ποσοστό είναι ελαφρώς μειωμένο σε σχέση με τα αντίστοιχα σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας (46,84%) και περιφερειακό επίπεδο (46,36%).

Πίνακας 23: Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός στον Δήμο Ανωγείων

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	% ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΩΝ
Δήμος Ανωγείων	2.239	1.008	1.233	45,02
Π.Ε. Ρεθύμνου	84.866	39.752	45.117	46,84
Περιφέρεια Κρήτης	624.410	289.466	334.948	46,36

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα, το 29% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου αποτελείται από απόφοιτους Λυκείου, ενώ ακολουθούν οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με ποσοστό 22%, γεγονός που καθιστά το επίπεδο εκπαίδευσης του ενεργού πληθυσμού ικανοποιητικό.

Πίνακας 24: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Ανωγείων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	
	ΠΛΗΘΟΣ	%	ΠΛΗΘΟΣ	%
Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	220	22%	48	4%
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κ.λπ.)	93	9%	24	2%
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	295	29%	165	13%
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	178	18%	140	11%
Απολυτήριο Δημοτικού	212	21%	362	29%
Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	14	1%	313	25%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>, ίδια επεξεργασία στοιχείων

2.4.3 Απασχόληση

Στον Δήμο Ανωγείων, οι απασχολούμενοι στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ανέρχονται σε 1.008 άτομα, που αντιστοιχούν σε ποσοστό 91,67%. Το εν λόγω ποσοστό είναι υψηλότερο από τα αντίστοιχα της Π.Ε. Ρεθύμνου (90,687%) και της Περιφέρειας Κρήτης (88,78%).

Πίνακας 25: Απασχολούμενοι του Δήμου Ανωγείων

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΩΝ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
Δήμος Ανωγείων	1.008	924	91,67%
Π.Ε. Ρεθύμνου	39.752	36.046	90,68%
Περιφέρεια Κρήτης	289.466	256.982	88,78%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>. Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Από την ανάλυση της απασχόλησης κατά επάγγελμα προκύπτει ότι στον Δήμο Ανωγείων ένα εξαιρετικά υψηλό ποσοστό απασχολείται στον πρωτογενή τομέα (55,30%) και ακολουθούν με απόκλιση οι επαγγελματίες (11,04%) και οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (10,39%).

Πίνακας 26: Απασχολούμενοι κατά επάγγελμα του Δήμου Ανωγείων

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΔΗΜΟΣ ΑΝΩΓΕΙΩΝ	%
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	18	1,95%
Επαγγελματίες	102	11,04%
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	54	5,84%
Υπάλληλοι γραφείου	40	4,33%
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	96	10,39%
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	511	55,30%
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	39	4,22%
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	21	2,27%
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνάκτες και μικροεπαγγελματίες	44	4,76%
Σύνολο	924	100,00

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>. Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η πλειοψηφία των απασχολούμενων του Δήμου Ανωγείων αποτελείται από απόφοιτους Λυκείου (27,71%). Ακολουθούν οι κάτοχοι απολυτηρίου Δημοτικού (22,40%) και οι πτυχιούχοι ΑΕΙ και ισότιμων σχολών (21,43%). Το μικρότερο ποσοστό απασχολούμενων απαρτίζεται από όσους εγκατέλειψαν ή δε φοίτησαν στο Δημοτικό ή ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή (1,52%).

Πίνακας 27: Απασχολούμενοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Ανωγείων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΑΝΩΓΕΙΩΝ	%
Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	198	21,43
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κ.λπ.)	81	8,77
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	256	27,71
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	167	18,07
Απολυτήριο Δημοτικού	207	22,4
Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	14	1,52
Σύνολο	924	100,00

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>. Ιδία επεξεργασία στοιχείων

2.4.4 Ανεργία

Κατά την απογραφή του 2021, το ποσοστό της ανεργίας στον Δήμο Ανωγείων ανήλθε σε 7,94% στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, ποσοστό μειωμένο σε σχέση με τα αντίστοιχα της Π.Ε. Ρεθύμνου (9,32%) και της Περιφέρειας Κρήτης (11,22%).

Πίνακας 28: Άνεργοι του Δήμου Ανωγείων

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	% ΑΝΕΡΓΩΝ
Δήμος Ανωγείων	1.008	80	7,94
Π.Ε. Ρεθύμνου	39.752	3.704	9,32
Περιφέρεια Κρήτης	289.466	32.482	11,22

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>. Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η πλειοψηφία των ανέργων του Δήμου Ανωγείων αποτελείται από αποφοίτους Λυκείου (43,75%). Έπονται οι πτυχιούχοι ΑΕΙ και ισότιμων σχολών με ποσοστό 25%, ενώ οι κατηγορίες των πτυχιούχων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και Επαγγελματικών Σχολών καταλαμβάνουν ποσοστό 11,25 % έκαστη.

Πίνακας 29: Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης του Δήμου Ανωγείων

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΑΝΩΓΕΙΩΝ	%
Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου- Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	20	25
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κ.λπ.)	9	11,25
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	35	43,75
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	9	11,25
Απολυτήριο Δημοτικού	3	3,75
Σύνολο	80	100,00

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2021, ανακτήθηκε 16/12/2024 από <https://www.statistics.gr/>. Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Βάσει των επικαιροποιημένων στοιχείων ανεργίας της ΔΥΠΑ για το 2024, στην Περιφέρεια Κρήτης εντοπίζονται σοβαρά προβλήματα όσον αφορά την εύρεση εργασίας, με τις γυναίκες να επηρεάζονται εντονότερα από τις κοινωνικοοικονομικές μεταβολές σε σχέση με τους άντρες, με αποτέλεσμα να πλήττονται περισσότερο από την ανεργία.

Συγκεκριμένα, την τελευταία τετραετία οι άνεργοι στην Περιφέρεια Κρήτης έχουν αυξηθεί κατά 8,29%. Ωστόσο, οι άνεργοι των ηλικιακών ομάδων έως 29 ετών και άνω των 55 ετών έχουν μειωθεί τουλάχιστον κατά το ήμισυ, καθώς επίσης έχουν μειωθεί και οι άνεργοι που λαμβάνουν επίδομα κατά 14,78%.

Πίνακας 30: Στοιχεία ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΙΑΝ-2020	ΙΑΝ-2024	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΑΝΕΡΓΟΙ	75.066	81.286	8,29%
Εκ των οποίων λαμβάνουν επίδομα	39.433	33.604	-14,78%
Εκ των οποίων μακροχρόνια άνεργοι	17.705	19.632	10,88%
Εκ των οποίων γυναίκες	48.602	49.869	2,61%
Εκ των οποίων έως 29 ετών	15.218	6.892	-54,71%
Εκ των οποίων άνω των 55 ετών	11.391	5.644	-50,45%
Εκ των οποίων απόφοιτοι το πολύ Β/θμίας	67.558	69.424	2,76%

Πηγή: ΔΥΠΑ, Στοιχεία ανέργων και επιδοτούμενων, Ιανουάριος 2020 & Ιανουάριος 2024

Αναφορικά με την εξέλιξη της ανεργίας, τα τελευταία έτη παρατηρείται μια συνεχής αύξηση στον αριθμό των ανέργων στην Περιφέρεια Κρήτης, με αξιοσημείωτη την αύξηση των ανέργων το 2020 κατά 47% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

Πίνακας 31: Στοιχεία ανεργίας της Περιφέρειας Κρήτης για τα έτη 2018-2024

ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ
Ιανουάριος 2024	81.286
Ιανουάριος 2023	82.555
Ιανουάριος 2022	82.177
Ιανουάριος 2021	82.657
Ιανουάριος 2020	75.066
Ιανουάριος 2019	51.032
Ιανουάριος 2018	36.286

Πηγή: ΔΥΠΑ, Στοιχεία ανέργων και επιδοτούμενων

2.5 Διοικητική ικανότητα του Δήμου

2.5.1 Όργανα διοίκησης

2.5.1.1 Διοικητική Δομή Δήμου Ανωγείων

Η διοικητική δομή του Δήμου Ανωγείων, ως οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού, διέπεται από τις διατάξεις του Νόμου 3852/2010 (ΦΕΚ 87Α' - Πρόγραμμα Καλλικράτης), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (σημαντικότερες τροποποιητικές διατάξεις: ν.4555/2018 «Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι», ν.4804/2021, ν.5056/2023).

Ο Δήμος διοικείται από το Δημοτικό Συμβούλιο, τη Δημοτική Επιτροπή και τον Δήμαρχο. Ο Δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι εκλέγονται κάθε πέντε (5) έτη με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία. Η δημοτική αρχή του Δήμου Ανωγείων, που αναδείχτηκε στις δημοτικές εκλογές της 8^{ης} Οκτωβρίου 2023, ανέλαβε τα καθήκοντά της την 01/01/2024 και η θητεία της ολοκληρώνεται την 31/12/2028.

2.5.1.1.1 Δημοτικό Συμβούλιο

Βάσει του άρθρου 65 του ν. 3852/2010, το δημοτικό συμβούλιο λαμβάνει αποφάσεις για όλα τα θέματα που αφορούν τον δήμο με εξαίρεση εκείνα που ο νόμος ορίζει ως αρμοδιότητα του δημάρχου ή άλλου οργάνου του δήμου ή που το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο μεταβίβασε σε επιτροπή του.

- ❖ Το δημοτικό συμβούλιο εκφράζει τις θέσεις του σε ζητήματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε δημόσιες Αρχές ή αρμόδια όργανα ζητούν τη γνώμη του.
- ❖ Καθορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές.
- ❖ Με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας του, σύμφωνα με τον πρότυπο κανονισμό του άρθρου 67 του ν. 3852/2010. Αν δεν έχει θεσπισθεί κανονισμός λειτουργίας από το δημοτικό συμβούλιο, τότε ισχύει ο εν λόγω πρότυπος κανονισμός.
- ❖ Ένα (1) μήνα πριν από τη διενέργεια των εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει μόνο για θέματα που αναφέρονται σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, καθώς και για θέματα που αφορούν στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων.
- ❖ Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει στην Δημοτική Επιτροπή αρμοδιότητές του που σχετίζονται με το αντικείμενό της.

2.5.1.1.2 Δήμαρχος

Βάσει του άρθρου 58 του ν. 3852/2010, ο Δήμαρχος υπηρετεί τα τοπικά συμφέροντα, καθοδηγεί τις ενέργειες του Δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας.

- ❖ Εκπροσωπεί τον δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.
- ❖ Εκτελεί τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, της Δημοτικής Επιτροπής. Η μη εκτέλεση των αποφάσεων αυτών συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.
- ❖ Ορίζει τους αντιδημάρχους, συγκαλεί και προεδρεύει της Δημοτικής Επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών της.
- ❖ Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου. Ως προϊστάμενος όλου του προσωπικού του Δήμου εκδίδει τις αποφάσεις που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις για τον διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.
- ❖ Αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση όλων των εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό πιστώσεων, συμπεριλαμβανομένων των πιστώσεων που εγγράφονται σε αυτόν με αναμόρφωση, με την έκδοση της σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Για την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής δεν απαιτείται προηγούμενη απόφαση συλλογικού οργάνου, αν είναι αναγκαία για την επίτευξη της απαιτούμενης εξειδίκευσης της πίστωσης. Σε αυτή την περίπτωση, πριν από την απόφαση του Δημάρχου, προηγείται απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής για μέρος ή το σύνολο των πιστώσεων που χρήζουν εξειδίκευσης. Εξειδικευμένη θεωρείται η πίστωση, όταν κατονομάζεται ρητά η συγκεκριμένη δαπάνη για την οποία προορίζεται και προσδιορίζεται στο αναλυτικότερο δυνατό επίπεδο κωδικοποίησης του προϋπολογισμού.
- ❖ Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος.
- ❖ Εκδίδει τις άδειες που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες του Δήμου.
- ❖ Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών, καθώς και τις βεβαιώσεις μόνιμης κατοικίας.
- ❖ Συγκροτεί ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου αποτελούμενες από μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, υπαλλήλους του Δήμου, υπαλλήλους του δημόσιου τομέα ή ιδιώτες, για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων του Δήμου, καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.
- ❖ Μπορεί να αναθέτει, χωρίς αμοιβή, την εποπτεία και το συντονισμό συγκεκριμένων δράσεων του Δήμου σε μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου.

2.5.1.1.3 Αντιδήμαρχοι και Εντεταλμένοι Σύμβουλοι

Σύμφωνα με το άρθρο 59 του ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 68 του ν. 4555/2018 (Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι») και το άρθρο 3 του ν. 5056/2023, τον Δήμαρχο επικουρούν οι Αντιδήμαρχοι που ορίζει ο Δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην.

Στους αντιδημάρχους, εκτός των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων, ο Δήμαρχος δύναται να μεταβιβάζει και κατά τόπο αρμοδιότητες που αφορούν και ασκούνται στα όρια συγκεκριμένης δημοτικής ενότητας και ιδίως:

- ❖ την ευθύνη για τη λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στην εκάστοτε δημοτική ενότητα,
- ❖ την παρακολούθηση της πορείας των έργων και των εργασιών που υλοποιούνται στη δημοτική ενότητα,
- ❖ τη μέριμνα για τη διατήρηση του εξοπλισμού, που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα, σε κατάσταση καλής λειτουργίας,
- ❖ την υπογραφή, με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων, που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας και
- ❖ τη συνεργασία με τους προέδρους των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων και τους προέδρους των δημοτικών κοινοτήτων για την επίλυση των προβλημάτων τους.

Στο Δήμο Ανωγείων έχουν οριστεί δύο έμμισθοι Αντιδήμαρχοι με θητεία έως 30/09/2025 και ένας άμισθος Αντιδήμαρχος, καθώς και εννέα (9) εντεταλμένοι Σύμβουλοι οι οποίοι έχουν συγκεκριμένες αρμοδιότητες οι οποίες αναλύονται στην υπ' αρ.: 58/18-01-2024 ΑΔΑ: Ψ5ΚΜΩΨΥ-7ΓΛ απόφαση Δημάρχου και παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
1 ^{ος} Έμμισθος Αντιδήμαρχος	<ul style="list-style-type: none"> - Έλεγχος εκτέλεσης προϋπολογισμού και συγκεκριμένα των προσόδων, ΤΑΠ και Τελών Καθαριότητας – Φωτισμού, Ελέγχου, Ταμειακής Βεβαίωσης Εισπράξεων Κοινοποιήσεων Φορολογητέας Ύλης - Ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία και την εφαρμογή του Κανονισμού Κοιμητηρίων του Δήμου - Έσοδα, δαπάνες, έλεγχος δεικτών - Παρακολούθηση εξέλιξης προμηθειών - Ευθύνη, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Διευθύνσεις, για την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος (έργα, υπηρεσίες, προμήθειες) όλων των δαπανών - Εποπτεία και διαχείριση των θεμάτων για τα αδέσποτα ζώα - Έκδοση των πάσης φύσεως αδειών καταστημάτων, επιχειρήσεων και εμπορίου - Συντονισμός, σε συνεργασία με την διεύθυνση τεχνικών υπηρεσιών και προγραμματισμού, για την υποβολή προτάσεων

ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
	<p>σε χρηματοδοτικά προγράμματα και την παρακολούθηση εκτέλεσης του επιχειρησιακού σχεδίου του Δήμου</p> <ul style="list-style-type: none"> - Θέματα Πολιτισμού και εξυπηρέτησης του πολίτη
2 ^{ος} Έμμισθος Αντιδήμαρχος	<ul style="list-style-type: none"> - Θέματα Πολιτικής Προστασίας: εποπτεία και ευθύνη συντονισμού του έργου της Πολιτικής Προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου - Επίβλεψη και συντονισμός των υπηρεσιών συντηρήσεων και επισκευών, εύρυθμη λειτουργία των αποθηκών και μηχανημάτων του Δήμου, καλή λειτουργία και ανάπτυξη των αγροτικών υποδομών - Εποπτεία και έλεγχος για τη διαφύλαξη των υλικών και περιουσιακών στοιχείων - Ευθύνη διαχείρισης, συντήρησης και εποπτείας του συνόλου των δημοτικών οχημάτων και μηχανημάτων έργου και την διαχείριση των καυσίμων του Δήμου - Εποπτεία και ευθύνη συντονισμού του έργου της Πολιτικής Προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου - Ευθύνη για θέματα συντήρησης, διαχείρισης και εποπτείας των συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης, αποχέτευσης και των βιολογικών - Ευθύνη της οργάνωσης και διάθεσης των μέσων, του ανθρώπινου δυναμικού (τεχνίτες υδραυλικοί, υδρονομείς κ.α.) και των προμηθειών του Δήμου αναφορικά με τις παραπάνω αρμοδιότητες - Παρακολούθηση εκτέλεσης τεχνικών έργων αρμοδιότητάς του - Συντονισμός εργατοτεχνικού προσωπικού - Μέριμνα για τη διατήρηση σε κατάσταση καλής λειτουργίας του εξοπλισμού - Εποπτεία καλής λειτουργίας όλων των έργων υποδομής του Δήμου - Εποπτεία του γραφείου κίνησης του Δήμου και της διαχείρισης του στόλου οχημάτων και μηχανημάτων. Συντονισμός, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, της χρήσης

ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
	των λοιπών τροχοφόρων του Δήμου για την υλοποίηση των σκοπών της Διεύθυνσης
Άμισθος Αντιδήμαρχος	<ul style="list-style-type: none"> - Έλεγχος δαπανών του Δήμου, που περιλαμβάνει ειδικότερα τους παρακάτω τομείς ευθύνης: την εποπτεία σε θέματα Προμηθειών Υλικών/ Εξοπλισμού και Υπηρεσιών, συντήρηση και επισκευή Ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού και διαχείρισης υλικών, καυσίμων και ανταλλακτικών μηχανολογικού και υδραυλικού εξοπλισμού - Έκδοση όλων των σχετικών εγκρίσεων των δαπανών και ευθύνη διαχείρισης, συντήρησης του συνόλου των δημοτικών οχημάτων και μηχανημάτων έργου του Δήμου και την ευθύνη για τις προμήθειες του Δήμου - Υπογραφή όλων των εγγράφων που σχετίζονται με τις πιο πάνω ανατεθείσες αρμοδιότητες με την σύμφωνη πάντα γνώμη του Δημάρχου - Τέλεση πολιτικών γάμων, εναλλακτικά με τον Δήμαρχο
ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
1 ^{ος} Εντεταλμένος Σύμβουλος	<ul style="list-style-type: none"> - Ευθύνη παρακολούθησης, συντονισμού και ελέγχου όλων των θεμάτων που σχετίζονται με τη διαφύλαξη, αξιοποίηση, διαχείριση και έλεγχος τήρησης αρχείων και φακέλων των ακινήτων της δημοτικής περιουσίας και των κληροδοτημάτων του Δήμου - Εποπτεία και προώθηση του χωροταξικού σχεδιασμού, του κτηματολογίου και των δασικών χαρτών στην γεωγραφική επικράτεια του Δήμου - Ευθύνη για την ανάπτυξη του Τουρισμού στην περιοχή, των προγραμμάτων πολιτισμού, άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς σε συνεργασία με υπηρεσίες, πολιτιστικούς και τουριστικούς φορείς
2 ^{ος} Εντεταλμένος Σύμβουλος	<ul style="list-style-type: none"> - Εποπτεία και ευθύνη λειτουργίας των υπηρεσιών Κοιμητηρίου, Καθαριότητας, Πρασίνου και Ανακύκλωσης, της αποκομιδής και της διαχείρισης των απορριμμάτων - Ευθύνη καθαριότητας όλων των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής περιφέρειας του Δήμου

ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
	<ul style="list-style-type: none"> - Ευθύνη οργάνωσης και διάθεσης των μέσων και του ανθρώπινου δυναμικού, πλην αυτών που αφορούν θέματα ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης - Παρακολούθηση εκτέλεσης τεχνικών έργων στον τομέα ευθύνης του - Συντονισμός για την εφαρμογή νέων συστημάτων καθαριότητας και ανακύκλωσης καθώς και της υλοποίησης, σε συνεργασία με την Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, έργων υποδομής για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.
3 ^{ος} Εντεταλμένος Σύμβουλος	<ul style="list-style-type: none"> - Εποπτεία, οργάνωση, διοίκηση, παρακολούθηση και προβολή των θεμάτων που αφορούν τον Αθλητικό Τομέα του Δήμου - Εποπτεία και συντονισμό ανάπτυξης των αθλητικών υποδομών και των αθλητικών δραστηριοτήτων - Ευθύνη για την ανάπτυξη, τη βελτίωση και την επέκταση του πρασίνου του Δήμου. Εποπτεία και επίβλεψη των εργασιών ανάπτυξης και συντήρησης των χώρων πρασίνου στα ασύλλα του Δήμου
4 ^{ος} Εντεταλμένος Σύμβουλος	<ul style="list-style-type: none"> - Θέματα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας που περιλαμβάνει ειδικότερα τους παρακάτω τομείς ευθύνης: Κοινωνική Πολιτική και πολιτικών ισότητας των Φύλων, την Προστασία και προαγωγή της Δημόσιας Υγείας, την Παιδεία –Δια Βίου Μάθηση, καθώς και την εφαρμογή και εποπτεία σχετικών προγραμμάτων αρωγής του Δήμου για τη μέριμνα και υποστήριξη ευπαθών ομάδων, άπορων και άστεγων δημοτών - Οργάνωση, παρακολούθηση, συντονισμός και έλεγχος όλων των λειτουργιών των Κοινωνικών Υπηρεσιών του Δήμου - Εισήγηση θεμάτων της αρμοδιότητάς του στα Συλλογικά Όργανα του Δήμου από κοινού με τους Προϊσταμένους των αρμόδιων Διευθύνσεων
5 ^{ος} Εντεταλμένος Σύμβουλος	<ul style="list-style-type: none"> - Παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών, την ευθύνη συντονισμού της διαδικασίας ανάλυσης της επικινδυνότητας για κάθε κίνδυνο σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς και τους Αντιδημάρχους - Εποπτεία για τη συντήρηση όλων των έργων υποδομής του Δήμου

ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
6 ^{ος} Εντεταλμένος Σύμβουλος	<ul style="list-style-type: none"> - Εποπτεία σε ζητήματα που σχετίζονται με την απασχόληση, την επιχειρηματικότητα και την κοινωνική οικονομία, τη μέριμνα για την ανάδειξη και προβολή προϊόντων της τοπικής πρωτογενούς παραγωγής - Προώθηση των πολιτικών που άπτονται στην μείωση του ενεργειακού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος, στην πράσινη ενεργειακή μετάβαση στο Δήμο
7 ^{ος} Εντεταλμένος Σύμβουλος	<ul style="list-style-type: none"> - Προώθηση και ανάπτυξη δράσεων κοινωνικής αλληλεγγύης στο Δήμο - Ευθύνη για τον σχεδιασμό, παρακολούθηση και υλοποίηση δράσεων και προγραμμάτων που σχετίζονται με την σχολική κοινότητα και τη Νέα Γενιά - Επίβλεψη της λειτουργίας του Κέντρου Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων σε συνεργασία με την ομάδα Διαχείρισης του Κέντρου και την σχέση με ΙΝΕΔΙΒΙΜ και άλλους φορείς
8 ^{ος} Εντεταλμένος Σύμβουλος	<ul style="list-style-type: none"> - Παροχή συμβουλών σε θέματα καθημερινότητας του πολίτη - Σε συνεργασία με τον Δήμαρχο συντονίζει την λειτουργία όλων των εμπλεκομένων σε θέματα πρωτογενούς τομέα
9 ^{ος} Εντεταλμένος Σύμβουλος	<ul style="list-style-type: none"> - Ευθύνη για τον προγραμματισμό ανάπτυξης αγροτικών υποδομών - Ευθύνη για την ανάπτυξη και τη βελτίωση του Αγροτικού τομέα - Θέματα πρώην Ο.Γ.Α -Ε.Φ.Κ.Α. και ΕΛ.Γ.Α.

2.5.1.1.4 Δημοτική Επιτροπή

Σύμφωνα με τα άρθρα 63, 72 και 73 του ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 31 του ν. 5013/2023 και 9 του ν. 5056/2023, καταργούνται η εκτελεστική επιτροπή, η οικονομική επιτροπή και η επιτροπή ποιότητας ζωής και συγκροτείται η Δημοτική Επιτροπή στην οποία μετατίθενται όλες οι αρμοδιότητες των τριών αυτών επιτροπών. Σύμφωνα με την εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών με αρ. 1328 και απ. 110575/ 2023 (ΑΔΑ: 9ΖΕΓ46ΜΤΛ6), η δημοτική επιτροπή συγκροτείται: α) από τον δήμαρχο ή τον αντιδήμαρχο που έχει ορίσει ο δήμαρχος, ως πρόεδρος, β) από δημοτικούς συμβούλους της παράταξης του δημάρχου, οι οποίοι εκλέγονται από την ίδια παράταξη και από δημοτικούς συμβούλους από το σύνολο των παρατάξεων της μειοψηφίας, οι οποίοι εκλέγονται αντίστοιχα από το σύνολο των παρατάξεων της μειοψηφίας. Ο συνολικός αριθμός των εκλεγομένων μελών της δημοτικής επιτροπής καθορίζεται εκ του νόμου, ανάλογα με τον αριθμό των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Πιο συγκεκριμένα, η Δημοτική Επιτροπή σύμφωνα με το άρ. 9 του ν. 5056/2023 αποφασίζει για τα εξής:

- την υποβολή αιτημάτων πρόσληψης του πάσης φύσεως προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των δικηγόρων και νομικών συμβούλων με σχέση έμμισθης εντολής και των συμβασιούχων μίσθωσης έργου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, καθώς και για την αναγκαιότητα πρόσληψης του προσωπικού των άρθρων 206, 209, 211 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων [ν. 3584/2007 (Α' 143)] και 36 του ν. 4765/2021 (Α' 6)
- την τροποποίηση του φυσικού ή οικονομικού αντικείμενου συμβάσεων, σύμφωνα με την εφαρμοζόμενη σε κάθε περίπτωση νομοθεσία, και την έγκριση του πρωτοκόλλου παραλαβής με αιτιολογημένη απόφασή της
- την έγκριση των όρων και τη σύναψη κάθε είδους προγραμματικών συμβάσεων και συμβάσεων του άρθρου 12 του ν. 4412/2016 (Α' 147)
- τη διαγραφή χρεών και την απαλλαγή από προσαυξήσεις μέχρι του ποσού των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, κατά το άρθρο 174 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων [ν. 3463/2006 (Α' 114)]
- την επιστροφή από τον Δήμο αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών
- τη σύναψη χρηματοδοτικών μισθώσεων (leasing) μηχανολογικού εξοπλισμού και οχημάτων του Δήμου
- τις δωρεές εξοπλισμού, ειδών και οχημάτων σε άλλους δήμους ή κοινωνοφελείς οργανισμούς.

Οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 5013/2023 ορίζονται ως ακολούθως:

- ❖ Καταρτίζει και δημοσιεύει με πράξη του Προέδρου της, τον κανονισμό λειτουργίας της.
- ❖ Συντάσσει και εισηγείται το σχέδιο του προϋπολογισμού και ελέγχει την πρόοδο υλοποίησής του. Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το Δημοτικό Συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του Δήμου. Η έκθεση αυτή, στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του Δήμου.
- ❖ Εγκρίνει τον απολογισμό του Δήμου.
- ❖ Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το πολυετές σχέδιο αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δήμου και έχει την ευθύνη και την αποφασιστική αρμοδιότητα για την υλοποίησή του. Για την ετήσια πρόοδο υλοποίησης του σχεδίου, ο Πρόεδρος της Δημοτικής Επιτροπής ενημερώνει το δημοτικό συμβούλιο, σε ειδική συνεδρίαση, κατά τον μήνα Δεκέμβριο κάθε έτους.
- ❖ Αποφασίζει για την κατάρτιση των όρων, τη σύνταξη των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασιών και διαγωνισμών, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν σε έργα, μελέτες, προμήθειες και υπηρεσίες, καθώς και τη συγκρότηση των ειδικών επιτροπών διεξαγωγής και αξιολόγησης από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, υπαλλήλους του Δήμου ή δημόσιους υπαλλήλους.

- ❖ Ασκήει τα καθήκοντα αναθέτουσας αρχής κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης των συμβάσεων έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού, πλην των περιπτώσεων της απευθείας ανάθεσης, που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δημάρχου και αποφασίζει για την έγκριση και παραλαβή των πάσης φύσεως μελετών του Δήμου, σύμφωνα με το άρθρο 189 του ν. 4412/2016 (Α' 147). Ειδικά για τις συμβάσεις που υλοποιούνται με σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα του ν. 3389/2005 (Α' 232) ασκήει τα καθήκοντα αναθέτουσας αρχής και κατά το στάδιο εκτέλεσης αυτών και αποφασίζει για την τροποποίηση του φυσικού ή/και οικονομικού αντικείμενου τους, κατά τους όρους της σύμβασης σύμπραξης και της, κατά περίπτωση, εφαρμοζόμενης νομοθεσίας.
- ❖ Αποφασίζει για την υποβολή προτάσεων εκ μέρους του Δήμου για τη χρηματοδότηση ή επιχορήγηση δράσεων, προγραμμάτων και αντίστοιχων έργων από εθνικούς πόρους, πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή οποιουδήποτε άλλου φορέα και αποφασίζει, όπου απαιτείται, για την αποδοχή χρηματοδότησης ή επιδότησης ή επιχορήγησης πράξεων που εντάσσονται στα πάσης φύσεως αναπτυξιακά προγράμματα ή προγράμματα επιχορήγησης.
- ❖ Αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές και αποφασίζει για την άσκηση ή μη όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων, καθώς και για την παραίτηση από αυτά, πλην των περιπτώσεων δικών που αφορούν στον προσδιορισμό ή τη μετατροπή της εργασιακής σχέσης μεταξύ εργαζομένων και του Δήμου, στις οποίες η άσκηση ενδίκων μέσων είναι υποχρεωτική. Επίσης, αποφασίζει τον συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο ποσό έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, πλέον ΦΠΑ. Όταν το αντικείμενο της δίκης είναι άνω του ποσού αυτού, τότε εισηγείται τη λήψη απόφασης από το Δημοτικό Συμβούλιο. Δεν επιτρέπεται συμβιβασμός ή κατάργηση δίκης για απαιτήσεις μισθών, επιδομάτων, αποζημιώσεων, εξόδων παράστασης, εξόδων κίνησης και γενικά μισθολογικών παροχών οποιασδήποτε μορφής, εξαιρουμένων εκείνων για τις οποίες το νομικό ζήτημα έχει επιλυθεί με απόφαση ανώτατου δικαστηρίου. Η απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής για τις περιπτώσεις των προηγούμενων εδαφίων, πλην αυτών που αφορούν στον προσδιορισμό ή τη μετατροπή της εργασιακής σχέσης κατά τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο, λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η έλλειψη της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης. Η παρούσα ρύθμιση ισχύει και όταν η αρμοδιότητα ασκείται από το Δημοτικό Συμβούλιο.
- ❖ Αποφασίζει για:
 - Τη μετακίνηση και την έγκριση της αποζημίωσης των δαπανών μετακίνησης του Δημάρχου, των αντιδημάρχων και των δημοτικών συμβούλων, εκτός της έδρας του Δήμου για εκτέλεση υπηρεσίας. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις επιτρέπεται να μετακινηθεί εκτός έδρας ο Δήμαρχος, ο Αντιδήμαρχος ή μέλος του δημοτικού συμβουλίου χωρίς προηγούμενη απόφαση της οικονομικής επιτροπής. Στις περιπτώσεις αυτές, η επιτροπή αποφασίζει στην αμέσως επόμενη συνεδρίασή της, αν η μετακίνηση ήταν επιβεβλημένη ή όχι.

- Την καταβολή εξόδων κίνησης και ημερήσιας αποζημίωσης σε ιδιώτες μέλη επιτροπών ή ομάδων εργασίας ή ομάδων διοίκησης έργου, που συγκροτούνται από την Δημοτική Επιτροπή ή τον Δήμαρχο, για μετακινήσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, οι οποίες γίνονται για εκτέλεση υπηρεσίας, σχετικής με το έργο τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπαρ. Δ.9 του ν. 4336/2015 (Α' 94).
- ❖ Αξιολογεί και μελετά την ανάγκη σύναψης δανείων με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, διαπραγματεύεται με αυτά τον καθορισμό των όρων δανειοδότησης και υποβάλλει σχετική εισήγηση προς το Δημοτικό Συμβούλιο.
- ❖ Εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του Δήμου, με την επιφύλαξη της περ. βε' της παρ. 1B του άρθρου 73, αξιολογεί την υλοποίησή τους και εισηγείται τροποποιήσεις, όπου απαιτούνται. Οι κανονιστικές αποφάσεις αξιολογούνται υποχρεωτικά από την Δημοτικής Επιτροπή κάθε δύο (2) χρόνια, από την έναρξη ισχύος τους.
- ❖ Αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους δήμους είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι με μηνιαία αντιμισθία είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια. Μπορεί, επίσης, να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνο εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφασή της, είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του Δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 281 του ν. 3463/2006 (Α' 114).
- ❖ Αποφασίζει για:
 - τη διευκόλυνση οφειλετών για ποσά άνω των εκατό πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, κατά το άρθρο 170 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,
 - την παραχώρηση εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και μέσων προς τις κοινωφελείς επιχειρήσεις, κατά την παρ. 4 του άρθρου 259 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.
- ❖ Αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών προς τον Δήμο.
- ❖ Αποφασίζει για την αποδοχή πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεων, επιχορηγήσεων, συμπεριλαμβανομένων κατανομών Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων, επιδοτήσεων, δωρεών προς τον Δήμο και αποφάσεων ένταξης πράξεων του σε αναπτυξιακά προγράμματα, καθώς και για την παροχή δεσμευτικής εισήγησης αναμόρφωσης του προϋπολογισμού, κατά τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου έκτου της από 22.8.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 161), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4722/2020 (Α' 177).
- ❖ Αποφασίζει για το σύνολο των αρμοδιοτήτων του Δήμου που έχουν ανατεθεί με τον ν. 4375/2016 (Α' 51) και την παρ. 10 του άρθρου 14 του ν. 4332/2015 (Α' 76).
- ❖ Αποφασίζει την αποδοχή των πάσης φύσεως μελετών που αφορούν σε έργα και παροχές τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συντάσσονται από την τεχνική υπηρεσία του Δήμου

2.5.1.1.5 Δημοτική επιτροπή ισότητας

Σύμφωνα με το άρθρο 70Α του ν. 3852/2010 όπως προστέθηκε με το άρθρο 6 του ν. 4604/2019, σε κάθε δήμο συνιστάται Δημοτική Επιτροπή Ισότητας, η οποία είναι συμβουλευτικό, προς το δημοτικό συμβούλιο, όργανο.

- ❖ Σε συνεργασία με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου, συμμετέχει και υποστηρίζει την ένταξη της ισότητας των φύλων στις πολιτικές του δήμου, εισηγείται και συμμετέχει στην εκπόνηση σχεδίων δράσης για την ισότητα των φύλων σε τοπικό επίπεδο,
- ❖ Διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα του δήμου, τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής,
- ❖ Συνεργάζεται με την Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων, τις αρμόδιες, κατά περίπτωση, υπηρεσιακές μονάδες του δήμου και με δομές και συλλογικότητες που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της προώθησης θεμάτων ισότητας των φύλων και δικαιωμάτων των γυναικών σε τοπικό επίπεδο,
- ❖ Συνεργάζεται με τις δομές του Δικτύου της ΓΓΦ για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

Η Δημοτική Επιτροπή Ισότητας συγκροτείται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και αποτελείται από τα εξής μέλη:

- Έναν (1) Αντιδήμαρχο ή εντεταλμένο ή δημοτικό/ή σύμβουλο ως Πρόεδρο.
- Έναν (1) δημοτικό/ή σύμβουλο των λοιπών παρατάξεων του δημοτικού συμβουλίου.
- Έναν (1) υπάλληλο της Κοινωνικής Υπηρεσίας ή της Υπηρεσιακής Μονάδας Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων του δήμου.
- Έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Συλλόγων Γονέων του δήμου.
- Έναν (1) εκπρόσωπο τοπικού επαγγελματικού/εμπορικού συλλόγου ή συνεταιριστικής οργάνωσης.
- Έναν (1) εκπρόσωπο τοπικού γυναικείου/φεμινιστικού συλλόγου/φεμινιστικής οργάνωσης ή μη κυβερνητικής οργάνωσης με δράση στα θέματα της ισότητας των φύλων.
- Δύο (2) εμπειρογνώμονες δημότες με ισότιμη εκπροσώπηση των φύλων.

Σημειώνεται ότι η Δημοτική Επιτροπή Ισότητας του Δήμου Ανωγείων δεν έχει ακόμη συσταθεί.

2.5.1.1.6 Συμβούλιο ένταξης μεταναστών & προσφύγων

Σύμφωνα με το άρθρο 78 του ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 79 του ν. 4555/2018 (Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι»), σε κάθε δήμο συγκροτείται και λειτουργεί με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων, ως συμβουλευτικό όργανο του δήμου για την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών και των προσφύγων στην τοπική κοινωνία. Το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων αποτελείται από έντεκα (11) μέλη, τα οποία ορίζονται από το

δημοτικό συμβούλιο. Ως μέλη ορίζονται έξι (6) δημοτικοί σύμβουλοι και πέντε (5) εκπρόσωποι αναγνωρισμένων φορέων συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών και προσφύγων, που ορίζονται ως ακολούθως.

Αν υπάρχουν αναγνωρισμένοι φορείς συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών ή/και προσφύγων, που, σύμφωνα με το καταστατικό τους, δραστηριοποιούνται στο επίπεδο του δήμου, το δημοτικό συμβούλιο καλεί πέντε (5) από τους φορείς αυτούς να ορίσουν από έναν (1) εκπρόσωπο. Σε περίπτωση που ελλείπουν οι εν λόγω φορείς στο επίπεδο του δήμου ή αυτοί είναι λιγότεροι από πέντε, το δημοτικό συμβούλιο καλεί επιπλέον και έναν από τους αναγνωρισμένους φορείς συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών ή/και προσφύγων, που δραστηριοποιούνται, σύμφωνα με το καταστατικό τους, στην οικεία περιφέρεια, να ορίσει έναν (1) εκπρόσωπό του. Σε περίπτωση που ελλείπουν τέτοιοι φορείς στην οικεία περιφέρεια ή αν και μετά τον ορισμό του εκπροσώπου τους, δεν συμπληρώνεται ο συνολικός αριθμός των πέντε (5) εκπροσώπων φορέων, το δημοτικό συμβούλιο καλεί επιπλέον την αντιπροσωπευτικότερη δευτεροβάθμια ή ομοσπονδιακού χαρακτήρα οργάνωση συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών ή/και προσφύγων, που δραστηριοποιείται, κατά το καταστατικό της, σε εθνικό επίπεδο, να ορίσει τους υπολειπόμενους εκπροσώπους, μέχρι τη συμπλήρωση του συνολικού αριθμού των πέντε (5) εκπροσώπων. Με την ίδια διαδικασία γίνεται η τυχόν αντικατάσταση ή η αναπλήρωση των μελών του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων, οι οποίοι προέρχονται από τους αναγνωρισμένους φορείς συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών και προσφύγων.

Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων είναι:

- ❖ Η καταγραφή και η διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες, που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του οικείου δήμου, ως προς την ένταξή τους στην τοπική κοινωνία, την επαφή τους με δημόσιες αρχές ή τη δημοτική αρχή,
- ❖ Η υποβολή εισηγήσεων προς το δημοτικό συμβούλιο για την ανάπτυξη τοπικών δράσεων προώθησης της ομαλής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και προσφύγων και, εν γένει, την επίλυση των προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν, ιδίως μέσω της οργάνωσης συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες και
- ❖ Η διοργάνωση, σε συνεργασία με τον οικείο δήμο, εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού,

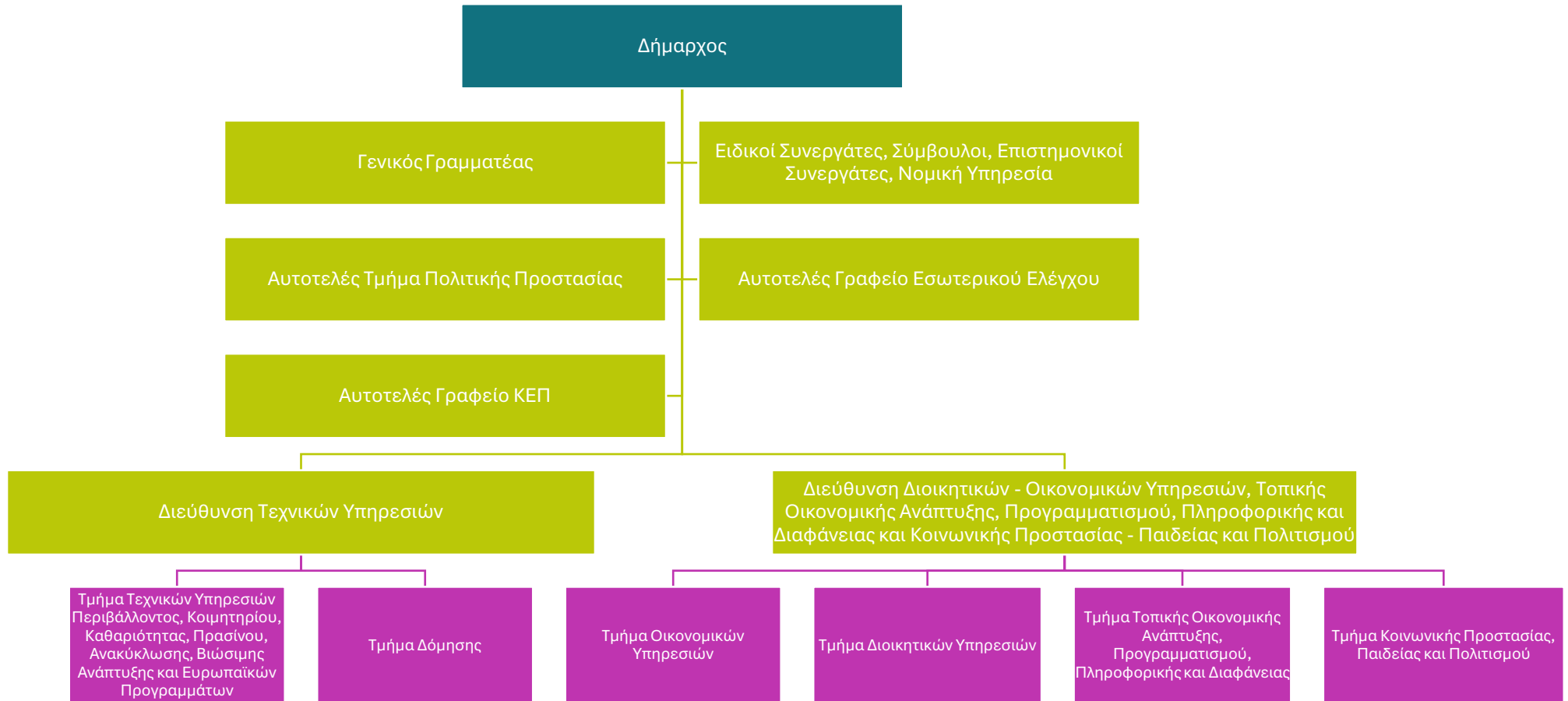
Σημειώνεται ότι το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων του Δήμου Ανωγείων δεν έχει ακόμη συσταθεί.

2.5.1.2 Οργάνωση Υπηρεσιών Δήμου Ανωγείων

Σύμφωνα με την υπ' αρ. 9887/18-08-2011 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (ΦΕΚ 1988/Β' /07-09-2011), όπως τροποποιήθηκε με τα ΦΕΚ 415/Β' / 14-2-2019, ΦΕΚ 4843/Β' /14-09-2022, ΦΕΚ 1865/Β' /24-03-2023, ΦΕΚ 2594/Β' /21-04-2023 και ΦΕΚ 3110/Β' /10-05-2023 που αφορούν στον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών του Δήμου Ανωγείων, οι υπηρεσίες του Δήμου διαρθρώνονται ως εξής:

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΜΗΜΑ
Α: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ	1. Γενικός Γραμματέας	
	2. Ειδικοί Συνεργάτες, Σύμβουλοι, Επιστημονικοί Συνεργάτες, Νομική Υπηρεσία	
	3. Αυτοτελές Γραφείο ΚΕΠ	
	4. Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας	
	5. Αυτοτελές Γραφείο Εσωτερικού Ελέγχου	
Β: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ	1. Διεύθυνση Διοικητικών - Οικονομικών Υπηρεσιών, Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας και Κοινωνικής Προστασίας - Παιδείας και Πολιτισμού	1.1. Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών
		1.2. Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών
		1.3. Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας
		1.4. Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού
	2. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	2.1. Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών Περιβάλλοντος, Κοιμητηρίου, Καθαριότητας, Πρασίνου, Ανακύκλωσης, Βιώσιμης Ανάπτυξης και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
		2.2. Τμήμα Δόμησης

Η διοικητική διάρθρωση του Δήμου Ανωγείων παρουσιάζεται στο παρακάτω οργανόγραμμα.

Οι προβλεπόμενες λειτουργίες των υπηρεσιών του Δήμου Ανωγείων συνάδουν με τις αρμοδιότητες των ΟΤΑ Α' βαθμού, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 75 του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114^Α - Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων), όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 94 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87^Α - Πρόγραμμα Καλλικράτης) και τον ν. 4555 Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής- Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α.- Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι», ΦΕΚ: 133/Α' /19-07-2018

Ειδικότερα, η δημοτική αρχή διευθύνει και ρυθμίζει όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Σε αυτό το πλαίσιο, οι αρμοδιότητες του Δήμου Ανωγείων αφορούν τους τομείς:

- ❖ Ανάπτυξης
- ❖ Περιβάλλοντος
- ❖ Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών
- ❖ Απασχόλησης
- ❖ Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης
- ❖ Παιδείας, Πολιτισμού και αθλητισμού
- ❖ Πολιτικής Προστασίας
- ❖ Αγροτικής Ανάπτυξης – Κτηνοτροφίας – Αλιείας.

Επιπλέον, ο Δήμος ασκεί, σε τοπικό επίπεδο, κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες του έχουν ανατεθεί για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία (δημοτολόγιο, ληξιαρχείο, χορήγηση βεβαιώσεων και αδειών κ.λπ.). Ανάλογα με το αντικείμενο και τους σκοπούς τους, οι κεντρικές υπηρεσίες του Δήμου ομαδοποιούνται ως ακολούθως:

- Επιτελικές, με αρμοδιότητα την παροχή επιτελικής υποστήριξης στα συλλογικά όργανα και στις δημοτικές υπηρεσίες, δηλαδή επεξεργασμένων στοιχείων και προτάσεων για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.
- Υποστηρικτικές ή οριζόντιες λειτουργίες, με αρμοδιότητες την παροχή διοικητικής, οικονομικής και τεχνικής υποστήριξης σε όλες τις δημοτικές υπηρεσίες και τα όργανα διοίκησης του Δήμου (όπως διοίκηση προσωπικού, οικονομική διαχείριση, προμήθειες, διοικητική υποστήριξη, νομική υποστήριξη, υποστήριξη του προγραμματισμού, σχεδιασμός, ανάπτυξη και παραγωγική λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων κ.λπ.). Οι δημοτικές υπηρεσίες αυτής της κατηγορίας συμμετέχουν στην αποτύπωση και αξιολόγηση της οργάνωσης και λειτουργίας τους, αλλά και του Δήμου ως οργανισμού συνολικά.
- Κύριες, δηλαδή λειτουργίες μέσω των οποίων ασκούνται οι αρμοδιότητες του Δήμου σε ένα θεματικό τομέα ανάπτυξης (δραστηριότητες αναπτυξιακές, πολιτιστικές, αθλητισμού, προστασίας περιβάλλοντος κ.λπ.). Οι υπηρεσίες του Δήμου που είναι αρμόδιες για κύριες λειτουργίες είναι οι υπηρεσίες που συμμετέχουν στην αποτύπωση και αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου, αλλά και

στην αποτύπωση και αξιολόγηση της οργάνωσης και λειτουργίας τους. Οι κύριες λειτουργίες ομαδοποιούνται στους ακόλουθους θεματικούς τομείς:

- Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
- Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός
- Τοπική οικονομία και απασχόληση.

Για την άσκηση των ως άνω δραστηριοτήτων από τον Δήμο Ανωγείων, λαμβάνονται υπόψη και προωθούνται τα ακόλουθα:

- οι εθνικές, περιφερειακές και ευρωπαϊκές πολιτικές που σχετίζονται με τις συγκεκριμένες αρμοδιότητες
- η ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού με άλλες τοπικές ή δημόσιες αρχές και οργανισμούς, οι οποίοι έχουν την αρμοδιότητα να δρουν και να διαθέτουν πόρους στην Περιφέρεια Κρήτης και στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή που ανήκει στα διοικητικά όρια του Δήμου Ανωγείων
- η διασφάλιση των διαθέσιμων πόρων για την κάλυψη των ως άνω αρμοδιοτήτων και της αποτελεσματικής χρήσης και ισόρροπης κατανομής τους
- η ανάγκη οργάνωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια, η ποιότητα και αποτελεσματικότητά τους, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων
- η ανάγκη υψηλής ποιότητας περιβαλλοντικής προστασίας και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και η ανάγκη προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

2.5.1.2.1 Γενικός Γραμματέας

Ο Γενικός Γραμματέας υποστηρίζει το Δήμαρχο στα διοικητικά του καθήκοντα υλοποιώντας τις αρμοδιότητες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος με απόφασή του. Οι αρμοδιότητες αυτές αφορούν κυρίως στο συντονισμό των δημοτικών υπηρεσιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των περιοδικών στόχων και προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου.

- ❖ Παρέχει οδηγίες, δίνει κατευθύνσεις και, γενικότερα, συντονίζει τις υπηρεσίες του Δήμου κατά την άσκηση του έργου τους, σε συνεργασία με τους αντίστοιχους προϊσταμένους.
- ❖ Μεριμνά για την επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των θεμάτων που είναι προς συζήτηση ενώπιον του Δημοτικού Συμβουλίου και της Δημοτικής Επιτροπής σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη ή έχουν ήδη συζητηθεί, καθώς και να τα υποστηρίζει ενώπιον των ανωτέρω οργάνων, εφόσον κρίνεται απαραίτητο από τον Πρόεδρό τους.
- ❖ Παρακολουθεί τη διαδικασία εφαρμογής των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου και της Δημοτικής Επιτροπής από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου, σε συνεργασία με τον Γενικό Διευθυντή.
- ❖ Συμμετέχει στις διαδικασίες κατάρτισης του Επιχειρησιακού Σχεδίου και των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης του Δήμου και παρακολουθεί την επίτευξη των περιοδικών στόχων

και την υλοποίηση των αντίστοιχων προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου.

- ❖ Μεριμνά για την έγκαιρη ετοιμασία των περιοδικών απολογισμών δράσης του Δήμου σύμφωνα προς τα αντίστοιχα προγράμματα ή τις συγκεκριμένες αποφάσεις και ενημερώνει σχετικά τη Δημοτική Επιτροπή.
- ❖ Οργανώνει κάθε νέα υπηρεσία που δημιουργείται στο Δήμο και μεριμνά για τη συνεχή βελτίωση της αποτελεσματικής δράσης των υπηρεσιών του Δήμου, την προσαρμογή της λειτουργίας τους στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τη βελτίωση της απόδοσης του στελεχικού δυναμικού και των τεχνικών μέσων του Δήμου.
- ❖ Δύναται να συγκαλεί περιοδικά ή κατά περίπτωση Συντονιστικά Συμβούλια στα οποία μετέχουν με εκπροσώπους τους το σύνολο ή μέρος (ανάλογα με ομοιογενή θεματικά αντικείμενα) των υπηρεσιών του Δήμου.
- ❖ Παρακολουθεί τις δραστηριότητες των νομικών προσώπων του Δήμου και συνεργάζεται με τις διοικήσεις τους, ώστε να εξασφαλίζεται η εναρμόνιση των αποτελεσμάτων από την δραστηριοποίηση τους προς τους στόχους του Δήμου.
- ❖ Υπογράφει τις αποφάσεις χορήγησης αδειών με ή χωρίς αποδοχές και μετακίνησης εκτός έδρας στο εσωτερικό και εξωτερικό των υπαλλήλων του Δήμου.
- ❖ Υπογράφει έγγραφα σύμφωνα με τις δικαιοδοσίες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος.

2.5.1.2.2 Διεύθυνση Διοικητικών - Οικονομικών Υπηρεσιών, Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας και Κοινωνικής Προστασίας - Παιδείας και Πολιτισμού

Τη Διεύθυνση απαρτίζουν:

1. **Το Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών.** Είναι αρμόδιο για την αποτελεσματική τήρηση των οικονομικών προγραμμάτων λειτουργίας του Δήμου, τη σωστή απεικόνιση των οικονομικών πράξεων και τη διαχείριση των εσόδων και δαπανών του, καθώς και τη διασφάλιση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας και την αποτελεσματική διενέργεια όλων των νόμιμων διαδικασιών που απαιτούνται για την προμήθεια υλικών, εξοπλισμού και υπηρεσιών του Δήμου.
2. **Το Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών.** Είναι αρμόδιο για την τήρηση των διαδικασιών και αρχείων που αφορούν την δημοτική κατάσταση και την καταγραφή των ληξιαρχικών γεγονότων στην περιοχή του Δήμου, για την ορθολογική διοίκηση/διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου και για την παροχή γενικών υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης προς τις δημοτικές υπηρεσίες. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες του Τμήματος στο πλαίσιο της αποστολής του, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων.
3. **Το Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας.** Είναι αρμόδιο για:

- την προστασία και ανάπτυξη της φυτικής και της ζωικής παραγωγής στην περιοχή του Δήμου, την υποστήριξη του αγροτικού κόσμου για την βελτίωση των μεθόδων εργασίας και την καλύτερη οργάνωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων
 - την παρακολούθηση, αδειοδότηση και εποπτεία των εμπορικών δραστηριοτήτων στην περιοχή του Δήμου, την προστασία του καταναλωτή
 - την προώθηση της απασχόλησης και την εφαρμογή ενεργειών τουριστικής ανάπτυξης
 - την παροχή γραμματειακής και διοικητικής υποστήριξης στα αιρετά όργανα, τους ειδικούς συνεργάτες, τους συμβούλους ή επιστημονικούς συνεργάτες και τους νομικούς συμβούλους,
 - τη σύνταξη, παρακολούθηση και αξιολόγηση αποτελεσμάτων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης
 - τη γενικότερη υποστήριξη των πολιτών μέσα από τη λειτουργία του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών
 - την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών του Δήμου κατά τις διαδικασίες σύνταξης, παρακολούθησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης, καθώς και τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής των εσωτερικών οργανωτικών συστημάτων του Δήμου.
 - τη διασφάλιση της ένταξης των πολιτικών ισότητας των φύλων στις τοπικές πολιτικές
 - ανάπτυξη, εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση των συστημάτων ΤΠΕ του Δήμου, περιλαμβανομένης της ευθύνης εκπλήρωσης του έργου του ΚΟ.Σ.Ε. (Κομβικό Σημείο Επαφής) του Δήμου, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19 του ν. 3882/2010(Α' 166)
4. Το **Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού**. Είναι αρμόδιο για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλων καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου, με τη λήψη των καταλλήλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων. Συγχρόνως το Τμήμα είναι αρμόδιο για την εύρυθμη οργάνωση, λειτουργία και διαχείριση της Δομής «Βοήθεια στο Σπίτι», για την προώθηση και ρύθμιση ζητημάτων αγωγής σε παιδιά προσχολικής ηλικίας, της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, την προώθηση της Δια Βίου Μάθησης, καθώς και για το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς. Σημειώνεται ότι στο σχεδιασμό του Δήμου είναι η μετατροπή του εν λόγω Τμήματος σε Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού.

2.5.1.2.3 Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών

Τη Διεύθυνση απαρτίζουν:

1. Το **Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών Περιβάλλοντος, Κοιμητηρίου, Καθαριότητας, Πρασίνου, Ανακύκλωσης, Βιώσιμης Ανάπτυξης και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων**. Είναι αρμόδιο για τη μελέτη, εκτέλεση και συντήρηση των κάθε είδους τεχνικών έργων του Δήμου, με στόχο την έγκαιρη, οικονομική και άριστη από επιστημονικής απόψεως πραγματοποίησής τους. Συγχρόνως το τμήμα είναι αρμόδιο για την εξασφάλιση βελτιωμένων συνθηκών ασφαλούς μετακίνησης και κυκλοφορίας

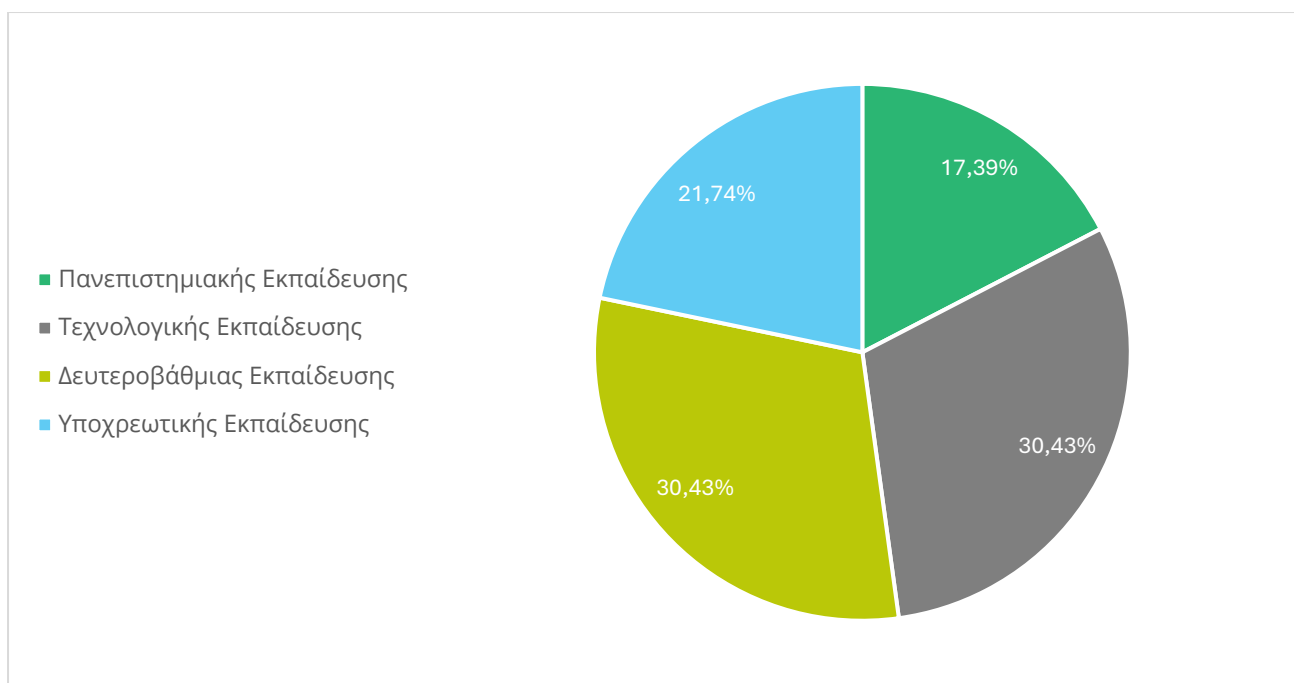
των δημοτών και των οχημάτων τους, καθώς και για τον έλεγχο εγκαταστάσεων και την έκδοση αδειών εγκαταστάσεων και εγκαταστατών κυρίως στον τομέα των μεταφορών.

2. **Το Τμήμα Δόμησης.** Είναι αρμόδιο για θέματα Οικοδομικών Αδειών και Ελέγχου Κατασκευών.

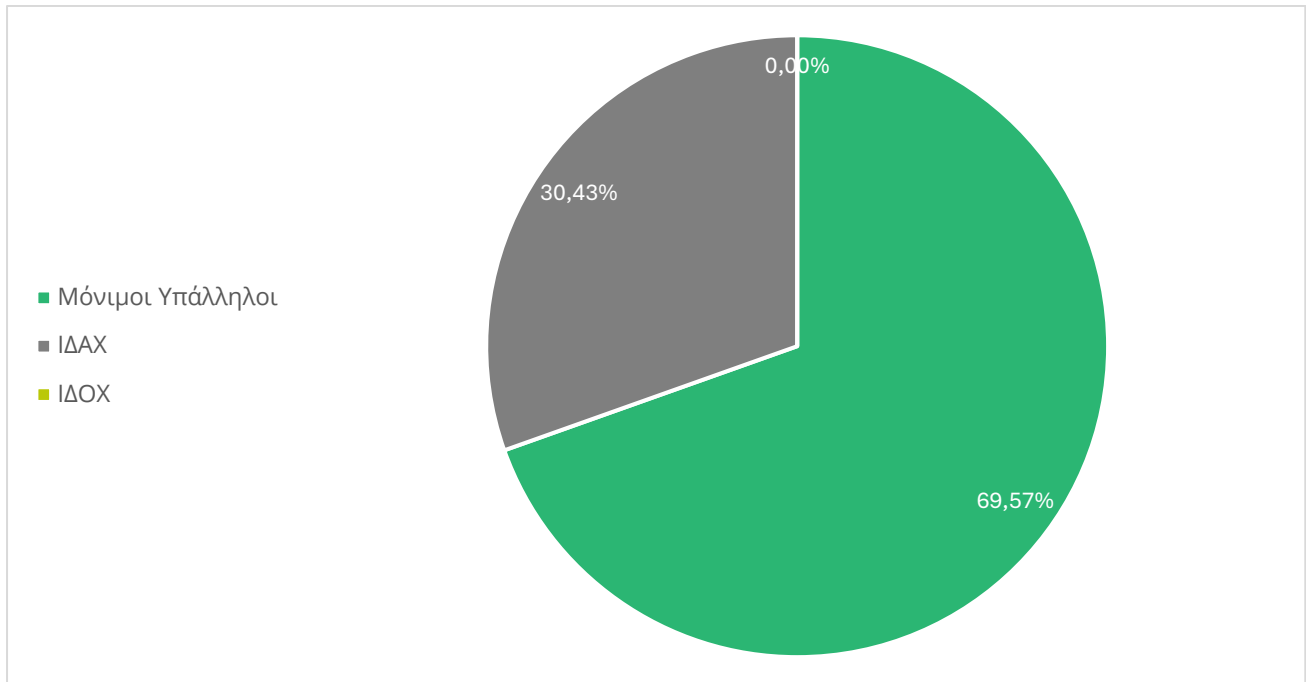
2.5.2 Στελέχωση υπηρεσιών και ανθρώπινο δυναμικό

Ο Δήμος στελεχώνεται από 23 άτομα εκ των οποίων τα 16 άτομα ανήκουν στην κατηγορία «Μόνιμοι υπάλληλοι του δημοσίου /δικαστικοί λειτουργοί /δημόσιοι λειτουργοί» και 7 στην κατηγορία «Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου». Επιπλέον, από τα 23 άτομα, τα 4 ανήκουν στην κατηγορία ΠΕ, τα 7 στην κατηγορία ΤΕ, ενώ, στις κατηγορίες ΔΕ και ΥΕ ανήκουν 7 και 5 άτομα αντίστοιχα.

Γράφημα 8: Στελέχωση Δήμου Ανωγείων ανά κατηγορία εκπαίδευσης

Γράφημα 9: Στελέχωση Δήμου Ανωγείων ανά εργασιακή σχέση

Αναφορικά με τις υπηρεσίες που είναι υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο, στον Δήμο απασχολείται ένα άτομο στη θέση του Γενικού Γραμματέα και ένα άτομο στο Αυτοτελές Γραφείο ΚΕΠ το οποίο είναι μόνιμος υπάλληλος, τεχνολογικής εκπαίδευσης, κλάδου και ειδικότητας «Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών».

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται η κατανομή θέσεων στις οργανικές μονάδες του Δήμου σύμφωνα με τον Ο.Ε.Υ. του Δήμου, όπως ισχύει (ΦΕΚ 1988 Β'/07-09-2011, 415 Β'/14-02-2019, 4843 Β'/14-09-2022, 1865 Β'/24-03-2023, 2594 Β'/21-04-2023, 3110 Β'/10-05-2023).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩΓΕΙΩΝ 2024 – 2028

Ενότητα 1: Στρατηγικός Σχεδιασμός

Κατηγορία Εκπαίδευσης	Εργασιακή Σχέση	Κλάδος	Ειδικότητα	Σύνολο Οργανικών Θέσεων ΟΕΥ	1. Δ/ση Διοικητικών - Οικονομικών Υπηρεσιών, Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας και Κοινωνικής Προστασίας - Παιδείας και Πολιτισμού				2. Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών		Σύνολο Θέσεων
					1.1. Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών	1.2. Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών	1.3. Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Διαφάνειας	1.4. Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού	2.1. Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών Περιβάλλοντος, Κοιμητηρίου, Καθαριότητας, Πρασίνου, Ανακύκλωσης, Βιώσιμης Ανάπτυξης και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων	2.2. Τμήμα Δόμησης	
ΠΕ	ΜΟΝ	Διοικητικού - Οικονομικού	Διοικητικού - Οικονομικού	1	1						1
ΠΕ	ΜΟΝ	Κοινωνικών Επιστημών	Κοινωνιολόγων	1				1			1
ΠΕ	ΜΟΝ	Μηχανικών	Πολιτικών Μηχανικών	1						1	1
ΠΕ	ΜΟΝ	Μηχανικών	Χημικών Μηχανικών	1							0
ΠΕ	ΜΟΝ	Ψυχολόγων	Ψυχολόγων	1							0
ΤΕ	ΜΟΝ	Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	1							1
ΤΕ	ΜΟΝ	Διοικητικού - Λογιστικού	Διοικητικού - Λογιστικού	2	1	1					2
ΤΕ	ΜΟΝ	Μηχανικών	Πολιτικών Μηχανικών	1					1		1
ΤΕ	ΜΟΝ	Πληροφορικής	Πληροφορικής (Software ή Hardware)	1			1				1
ΤΕ	ΜΟΝ	Τεχνολόγων Γεωπονίας	Γεωπονίας	1							0
ΤΕ	ΜΟΝ	Φυσικοθεραπείας	Φυσικοθεραπείας	1				1			1
ΔΕ	ΜΟΝ	Βοηθών Νοσηλευτών	Βοηθών Νοσηλευτών	1				1			1
ΔΕ	ΜΟΝ	Διοικητικού - Λογιστικού	Διοικητικού - Λογιστικού	2	1	1					2
ΔΕ	ΜΟΝ	Οδηγών	Οδηγών	1					1		1
ΔΕ	ΜΟΝ	Τεχνικού	Υδραυλικών	2					1		1
ΔΕ	ΜΟΝ	Χειριστών Μηχανημάτων Έργου	Χειριστών Μηχανημάτων Έργου	2							0
ΥΕ	ΜΟΝ	Εργατών Κοιμητηρίων	Εργατών Κοιμητηρίων	1							0
ΥΕ	ΜΟΝ	Οικογενειακών Βοηθών	Οικογενειακών Βοηθών	2				2			2
ΥΕ	ΜΟΝ	Προσωπικού Καθαριότητας Εξωτερικών Χώρων	Προσωπικού Καθαριότητας Εξωτερικών Χώρων	2							0
ΠΕ	ΙΔΑΧ	Διοικητικού - Οικονομικού	Διοικητικού - Οικονομικού	1		1					1
ΤΕ	ΙΔΑΧ	Κοινωνικής Εργασίας	Κοινωνικών Λειτουργιών	1				1			1

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩΓΕΙΩΝ 2024 – 2028

Ενότητα 1: Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΔΕ	ΙΔΑΧ	Βοηθών Νοσηλευτών	Βοηθών Νοσηλευτών	2		1		1			2
ΥΕ	ΙΔΑΧ	Προσωπικού Καθαριότητας Εσωτερικών Χώρων	Προσωπικού Καθαριότητας Σχολικών Μονάδων	3				3			3
ΠΕ	ΙΔΟΧ	Αρχιεονόμων/ Βιβλιοθηκονόμων	Βιβλιοθηκονόμων	1							0
ΠΕ	ΙΔΟΧ	Γεωτεχνικών	Γεωπόνων	1							0
ΠΕ	ΙΔΟΧ	Γεωτεχνικών	Δασολόγων	1							0
ΠΕ	ΙΔΟΧ	Γεωτεχνικών	Κτηνιάτρων	1							0
ΠΕ	ΙΔΟΧ	Διοικητικού - Οικονομικού	Διοικητικού - Οικονομικού	1							0
ΠΕ	ΙΔΟΧ	Ιατρών	Ιατρών	1							0
ΠΕ	ΙΔΟΧ	Μηχανικών	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	1							0
ΠΕ	ΙΔΟΧ	Μηχανικών	Πολιτικών Μηχανικών	1							0
ΠΕ	ΙΔΟΧ	Μηχανικών	Χημικών Μηχανικών	1							0
ΠΕ	ΙΔΟΧ	Νηπιαγωγών	Νηπιαγωγών	1							0
ΠΕ	ΙΔΟΧ	Φυσικής Αγωγής	Φυσικής Αγωγής	1							0
ΤΕ	ΙΔΟΧ	Διοικητικού - Λογιστικού	Διοικητικού - Λογιστικού	3							0
ΤΕ	ΙΔΟΧ	Εργοθεραπείας	Εργοθεραπείας	1							0
ΤΕ	ΙΔΟΧ	Κοινωνικής Εργασίας	Κοινωνικής Εργασίας	1							0
ΤΕ	ΙΔΟΧ	Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας	Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας	1							0
ΤΕ	ΙΔΟΧ	Τεχνολογικών Εφαρμογών	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών	1							0
ΤΕ	ΙΔΟΧ	Τεχνολογικών Εφαρμογών	Πολιτικών Μηχανικών	1							0
ΤΕ	ΙΔΟΧ	Τεχνολόγων Γεωπονίας	Γεωπονίας	1							0
ΔΕ	ΙΔΟΧ	Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων	Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων	1							0
ΔΕ	ΙΔΟΧ	Διοικητικού - Λογιστικού	Διοικητικού - Λογιστικού	1							0
ΔΕ	ΙΔΟΧ	Οδηγών	Οδηγών	2							0
ΔΕ	ΙΔΟΧ	Προσωπικού Εστίασης	Μαγείρων	1							0
ΔΕ	ΙΔΟΧ	Τεχνικού	Δομικών Έργων	1							0
ΔΕ	ΙΔΟΧ	Τεχνικού	Υδραυλικών	1							0
ΔΕ	ΙΔΟΧ	Χειριστών Μηχανημάτων Έργου	Χειριστών Μηχανημάτων Έργου	1							0
ΥΕ	ΙΔΟΧ	Εργατών Πρασίνου	Εργατών Πρασίνου	1							0
ΥΕ	ΙΔΟΧ	Εργατών Τεχνικών Εργασιών	Εργατών Υδρονομέων	2							0
ΥΕ	ΙΔΟΧ	Εργατών Τεχνικών Έργων	Εργατών Ύδρευσης Αποχέτευσης	1							0
ΥΕ	ΙΔΟΧ	Οικογενειακών Βοηθών	Οικογενειακών Βοηθών	1							0
ΥΕ	ΙΔΟΧ	Προσωπικού Εστίασης	Προσωπικού Μαγειρείων	1							0
ΥΕ	ΙΔΟΧ	Προσωπικού Καθαριότητας Εξωτερικών Χώρων	Προσωπικού Καθαριότητας Εξωτερικών Χώρων	2							0
ΣΥΝΟΛΑ				68	3	4	1	10	3	1	23

2.5.3 Υλικοτεχνική υποδομή

2.5.3.1 Ακίνητη περιουσία

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται οι ενσώματες ακινητοποιήσεις όπως αποτυπώνονται στον ισολογισμό του Δήμου Ανωγείων του 2023.

Πίνακας 32: Κινητή και ακίνητη περιουσία Δήμου Ανωγείων

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΕΩΣ	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	ΑΝΑΠΟΣΒΕΣΤΗ ΑΞΙΑ
Γήπεδα - Οικόπεδα	1.740.040,67	0,00	1.740.040,67
Πλατείες-Πάρκα -Παιδότοποι κοινής χρήσεως	807.039,65	386.647,30	420.392,35
Οδοί-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	3.968.331,93	2.027.999,57	1.940.332,36
Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες, Δάση	18.285.962,00	0,00	18.285.962,00
Κτίρια και τεχνικά έργα	15.955.222,34	10.705.022,52	5.250.199,82
Εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	510.705,78	373.555,92	137.149,86
Λοιπές εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	1.947.429,96	1.025.081,16	922.348,80
Μηχανήματα-Τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός μηχ/κός εξοπλισμός	1.003.706,36	914.886,66	88.819,70
Μεταφορικά μέσα	633.265,86	519.222,29	114.043,57
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	1.612.495,61	1.228.139,60	384.356,01
Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	3.273.646,43	0,00	3.273.646,43
ΣΥΝΟΛΟ	49.737.846,59	17.180.555,02	32.557.291,57

2.5.3.2 Οχήματα

Ο Δήμος Ανωγείων έχει στην κατοχή του συνολικά είκοσι πέντε (25) οχήματα, τα οποία καταγράφονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 33: Οχήματα Δήμου Ανωγείων

A/A	ΑΡ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	ΕΙΔΟΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ
1	ΚΗΙ 4949	Επιβατικό	Μέτρια	Οικονομική - Διοικητική
2	ΚΗΗ8174	Επιβατικό	Καλή	Πολιτισμού - Αθλητισμού - Κοινωνικής Πολιτικής
3	ΚΗΗ8165	Επιβατικό	Καλή	Πολιτισμού - Αθλητισμού - Κοινωνικής Πολιτικής
4	ΚΗΙ9385	Λεωφορείο	Καλή	Πολιτισμού - Αθλητισμού - Κοινωνικής Πολιτικής
5	ΚΗΙ9364	Απορριμματοφόρο	Καλή	Ηλεκτροφωτισμού και καθαριότητας
6	ΚΗΙ4451	Απορριμματοφόρο	Καλή	Ηλεκτροφωτισμού και καθαριότητας

Α/Α	ΑΡ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	ΕΙΔΟΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ
7	ΚΗΗ 9473	Απορριμματοφόρο	Καλή	Πολιτισμού - Αθλητισμού - Κοινωνικής Πολιτικής
8	ΚΤΥ3580	Απορριμματοφόρο	Πολύ καλή	Ηλεκτροφωτισμού και καθαριότητας
9	ΚΗΙ9358	Ημιφορτηγό	Καλή	Ύδρευσης - Άρδευσης - Αποχέτευσης
10	ΚΗΙ4468	Ημιφορτηγό	Καλή	Τεχνικών Υπηρεσιών
11	ΚΗΙ9368	Πυροσβεστικό	Καλή	Πρασίνου
12	ΚΗΥ4473	Απορριμματοφόρο	Καλή	Πρασίνου
13	ΚΗΥ9794	Φορτηγό	Καλή	Τεχνικών Υπηρεσιών
14	ΚΗΗ6600	Φορτηγό	Καλή	Τεχνικών Υπηρεσιών
15	ΚΗΙ9390	Φορτηγό Λεωφορείο	Καλή	Πολιτισμού - Αθλητισμού - Κοινωνικής Πολιτικής
16	ΚΗΥ4452	Φορτηγό	Καλή	Τεχνικών Υπηρεσιών
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ				
17	ΜΕ77005	Γκρέιντερ	Καλή	Τεχνικών Υπηρεσιών
18	ΜΕ104078	Εκσκαφέας - Φορτωτής	Καλή	Τεχνικών Υπηρεσιών
19	ΜΕ34981	Ερπυστριοφόρος Φορτωτής	Καλή	Τεχνικών Υπηρεσιών
20	ΜΕ106968	Εκσκαφέας - Φορτωτής	Καλή	Τεχνικών Υπηρεσιών
21	ΜΕ142021	Καλαθοφόρο	Καλή	Λοιπές Υπηρεσίες
22	ΜΕ 131183	Αλατοδιανομέας με λεπίδα αποχιονισμού	Καλή	Λοιπές Υπηρεσίες
23		Χιονοστρωτήρας - Δονητής χιονιού	Καλή	Λοιπές Υπηρεσίες
24		Αυτοκινούμενος αναστροφέας	Καλή	Λοιπές Υπηρεσίες
25		Ερπυστριοφόρος μοτοσυκλέτα	Μέτρια	Λοιπές Υπηρεσίες

2.5.4 Συστήματα ποιότητας

Ο Δήμος Ανωγείων έχει λάβει το υπ. αρ. 463/2024 πιστοποιητικό από την TCert, σύμφωνα με το οποίο βεβαιώνεται ότι το Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας Τροφίμων του Βρεφονηπιακού Σταθμού Δ. Ανωγείων συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του Προτύπου ISO 22000:2018. Πεδίο εφαρμογής είναι η παρασκευή και διάθεση γευμάτων κρύας και ζεστής κουζίνας εντός του παιδικού σταθμού, ενώ το εν λόγω πιστοποιητικό έχει ισχύ έως 07.07.2027.

2.5.5 Οικονομικά στοιχεία

Για την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου Ανωγείων χρησιμοποιήθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις των τριών κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων, δηλαδή, των οικονομικών ετών 2021, 2022 και 2023. Πιο συγκεκριμένα, παρακάτω γίνεται ανάλυση των εσόδων και των εξόδων του Δήμου, βάσει των ταμειακών απολογισμών για το εν λόγω διάστημα.

2.5.5.1 Έσοδα

Στον Δήμο Ανωγείων τα έσοδα διαρθρώνονται στις εξής κατηγορίες:

- Τακτικά έσοδα
- Έκτακτα έσοδα
- Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ) που θα βεβαιωθούν για πρώτη φορά
- Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από ΠΟΕ
- Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων
- Χρηματικό υπόλοιπο

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται τα εισπραχθέντα έσοδα του Δήμου Ανωγείων για τα έτη 2021-2023, βάσει των επίσημων ταμειακών απολογισμών.

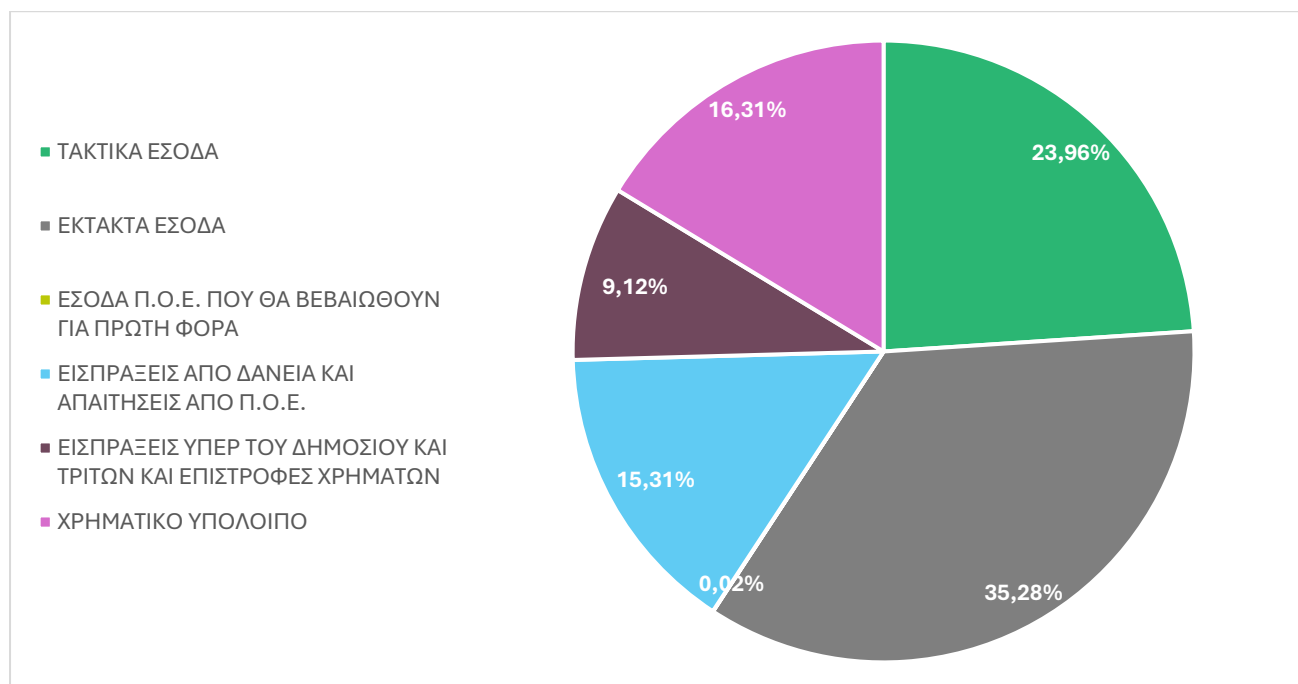
Πίνακας 34: Ταμειακοί απολογισμοί εσόδων για τα έτη 2021-2023

Κ.Α. Π/Υ	ΕΣΟΔΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			
01	Πρόσοδοι από την ακίνητη περιουσία	22.405,20	22.800,73	24.281,45
02	Πρόσοδοι από την κινητή περιουσία	525,43	473,84	1.128,98
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	153.743,10	118.791,72	137.021,01
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	27.547,20	22.812,19	23.409,78
05	Φόροι και εισφορές	12.428,34	10.432,75	12.353,95
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	681.129,12	701.958,38	1.101.206,66
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	61.376,10	44.956,73	64.239,56
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 0 ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	959.154,49	922.226,34	1.363.641,39
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ			
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	0,00	0,00	0,00
12	Επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	374.824,99	495.111,31	166.017,48
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	1.039.703,12	1.798.831,16	1.793.025,73
14	Δωρεές – κληρονομίες – κληροδοσίες	9.020,00	10.960,00	6.373,00
15	Προσαυξήσεις – πρόστιμα – παράβολα	37.510,29	49.719,86	38.201,03
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	4.291,78	14.228,57	4.010,43
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 1 ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	1.465.350,18	2.368.850,90	2.007.627,67
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ			
21	Έσοδα Π.Ο.Ε. τακτικά	89,56	641,93	884,09
22	Έσοδα Π.Ο.Ε. έκτακτα	0,00	0,00	0,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 2 ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	89,56	641,93	884,09
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ			

Κ.Α. Π/Υ	ΕΣΟΔΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
31	Εισπράξεις από δάνεια	170.500,00	157.060,58	739.719,41
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	124.234,15	159.119,38	131.589,48
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 3 ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε	294.734,15	316.179,96	871.308,89
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ			
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων	426.101,61	374.287,09	420.636,05
42	Επιστροφές χρημάτων	5.478,49	19.992,94	23.538,62
43	Έσοδα προς απόδοση σε τρίτους (νομικά ή φυσικά πρόσωπα)	48.302,50	59.035,00	74.789,30
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 4 ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	479.882,60	453.315,03	518.963,97
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ			
511	Χρηματικό υπόλοιπο προερχόμενο από τακτικά έσοδα	251.521,95	138.175,57	135.153,12
512	Χρηματικό υπόλοιπο προερχόμενο από έκτακτα έσοδα	313.267,31	515.369,21	793.282,08
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	564.789,26	653.544,78	928.435,20
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (0+1+2+3+4+5)	3.764.000,24	4.714.758,94	5.690.861,21

Στο παρακάτω γράφημα αποτυπώνεται η κατανομή των εσόδων ανά κατηγορία εσόδου για το οικονομικό έτος 2023.

Γράφημα 10: Κατανομή εσόδων για το έτος 2023

Το σύνολο των εσόδων του Δήμου Ανωγείων για το έτος 2023 ανήλθε σε 5,7 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν έκτακτα έσοδα (2 εκατ. €) και τακτικά έσοδα (1,4 εκατ. €). Ο Δήμος εισέπραξε περίπου 870 χιλιάδες € από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε. καθώς και περίπου 520 χιλιάδες € υπέρ του

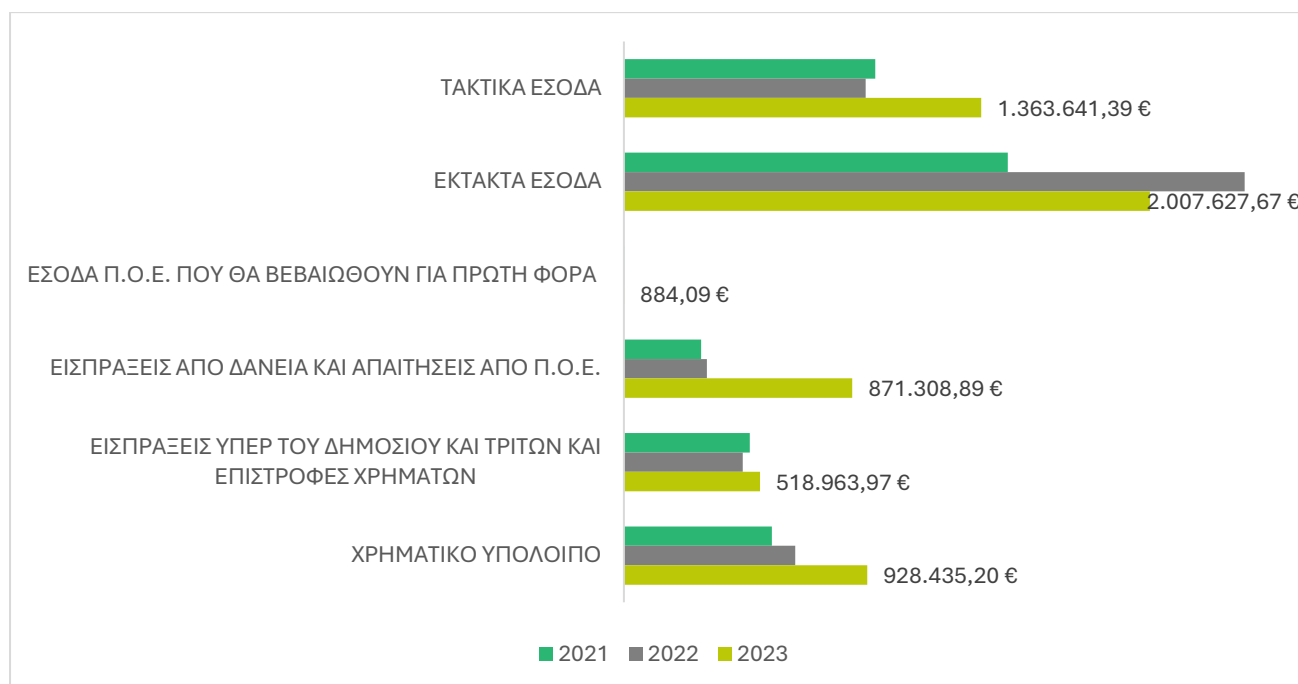
δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων. Σημειώνεται ότι ο Δήμος είχε έσοδα από χρηματικό υπόλοιπο περίπου 930 χιλιάδες €.

Αναφορικά με το 2022, τα έσοδα του Δήμου Ανωγείων ανήλθαν σε 4,7 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν και πάλι τα έκτακτα έσοδα (2,3 εκατ. €), ενώ ακολουθούν τα τακτικά έσοδα (920 χιλιάδες €) και το χρηματικό υπόλοιπο από το έτος 2021 (650 χιλιάδες €). Επιπλέον, ο Δήμος εισέπραξε περίπου 450 χιλιάδες € υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων και 320 χιλιάδες € από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε. Αξιοσημείωτα είναι τα έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώθηκαν για πρώτη φορά τα οποία ανήλθαν σε μόλις 641,93 €.

Το 2021, το σύνολο των εσόδων του Δήμου ανήλθε σε σχεδόν 3,8 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν έκτακτα έσοδα (1,4 εκατ. €) και τακτικά έσοδα (960 χιλιάδες €). Επιπλέον, ο Δήμος εισέπραξε περίπου 480 χιλιάδες € υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων, καθώς και περίπου 300 χιλιάδες € από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε. Σημειώνεται ότι από το έτος 2020 είχε χρηματικό υπόλοιπο περίπου 560 χιλιάδες €.

Στο γράφημα που ακολουθεί αποτυπώνεται η μεταβολή των εσόδων των τελευταίων τριών οικονομικών ετών.

Γράφημα 11: Μεταβολή εσόδων για τα έτη 2021-2023

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των τελικά βεβαιωθέντων και εισπραχθέντων εσόδων του Δήμου Ανωγείων για τα έτη 2021-2023.

Κ.Α. Π/Υ	ΕΣΟΔΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			
01	Πρόσοδοι από την ακίνητη περιουσία	0,60%	0,48%	0,43%
02	Πρόσοδοι από την κινητή περιουσία	0,01%	0,01%	0,02%

Κ.Α. Π/Υ	ΕΣΟΔΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	4,08%	2,52%	2,41%
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	0,73%	0,48%	0,41%
05	Φόροι και εισφορές	0,33%	0,22%	0,22%
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	18,10%	14,89%	19,35%
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	1,63%	0,95%	1,13%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 0 ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	25,48%	19,56%	23,96%
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ			
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	0,00%	0,00%	0,00%
12	Επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	9,96%	10,50%	2,92%
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	27,62%	38,15%	31,51%
14	Δωρεές - κληρονομίες - κληροδοσίες	0,24%	0,23%	0,11%
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - παράβολα	1,00%	1,05%	0,67%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	0,11%	0,30%	0,07%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 1 ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	38,93%	50,24%	35,28%
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ			
21	Έσοδα Π.Ο.Ε. τακτικά	0,00%	0,01%	0,02%
22	Έσοδα Π.Ο.Ε. έκτακτα	0,00%	0,00%	0,00%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 2 ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	0,00%	0,01%	0,02%
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ			
31	Εισπράξεις από δάνεια	4,53%	3,33%	13,00%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	3,30%	3,37%	2,31%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 3 ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	7,83%	6,71%	15,31%
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ			
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων	11,32%	7,94%	7,39%
42	Επιστροφές χρημάτων	0,15%	0,42%	0,41%
43	Έσοδα προς απόδοση σε τρίτους (νομικά ή φυσικά πρόσωπα)	1,28%	1,25%	1,31%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 4 ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	12,75%	9,61%	9,12%
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ			
511	Χρηματικό υπόλοιπο προερχόμενο από τακτικά έσοδα	6,68%	2,93%	2,37%
512	Χρηματικό υπόλοιπο προερχόμενο από έκτακτα έσοδα	8,32%	10,93%	13,94%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	15,01%	13,86%	16,31%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (0+1+2+3+4+5)	100,00%	100,00%	100,00%

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, κατά κύριο λόγο η έκτακτη και η τακτική επιχορήγηση αποτελούν την κύρια πηγή χρηματοδότησης του Δήμου αποτελώντας το περίπου 35-50% και το 19-26% των εσόδων αντίστοιχα. Σημαντική πηγή εσόδων αποτελεί και το χρηματικό υπόλοιπο των παρελθόντων ετών (13-

17%). Οι εισπράξεις από δάνεια (6-16%), οι εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων (9-13%), αποτελούν μικρές, αλλά, επίσης σημαντικές πηγές εσόδων.

2.5.5.2 Έξοδα

Στον Δήμο Ανωγείων τα έξοδα διαρθρώνονται στις εξής κατηγορίες:

- Έξοδα χρήσης
- Επενδύσεις
- Πληρωμές Π.Ο.Ε., αποδόσεις και προβλέψεις
- Αποθεματικό

Επιπλέον, σύμφωνα με τους ταμειακούς απολογισμούς των οικονομικών ετών 2021, 2022 και 2023, η ανάλυση των εξόδων γίνεται και στις επιμέρους υπηρεσίες του Δήμου, ως εξής:

- 00- Γενικές Υπηρεσίες
- 10- Οικονομικές Διοικητικές Υπηρεσίες
- 15- Υπηρεσίες Πολιτισμού Αθλητισμού Κοινωνικής Πολιτικής
- 20- Υπηρεσίες Καθαριότητας και Ηλεκτροφωτισμού
- 25- Υπηρεσίες Ύδρευσης, Άρδευσης Αποχέτευσης
- 30- Υπηρεσίες Τεχνικών Έργων
- 35- Υπηρεσίες Πρασίνου
- 45- Υπηρεσίες Νεκροταφείων
- 60- Υπηρεσίες Κοινωνικής Πολιτικής (Έργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από ΠΔΕ)
- 61- Υπηρεσίες Πολιτισμού και Αθλητισμού (Έργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από ΠΔΕ)
- 62- Υπηρεσίες Καθαριότητας και Ηλεκτροφωτισμού (Έργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από ΠΔΕ)
- 63- Υπηρεσίες Ύδρευσης, Άρδευσης Αποχέτευσης (Έργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από ΠΔΕ)
- 64- Υπηρεσίες Τεχνικών Έργων, Πρασίνου και Πολεοδομίας (Έργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από ΠΔΕ)
- 69- Λοιπές Υπηρεσίες (Έργα και δράσεις χρηματοδοτούμενες από ΠΔΕ)
- 70- Λοιπές Υπηρεσίες

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται τα πληρωθέντα έξοδα του Δήμου Ανωγείων για τα έτη 2021-2023, βάσει των επίσημων ταμειακών απολογισμών.

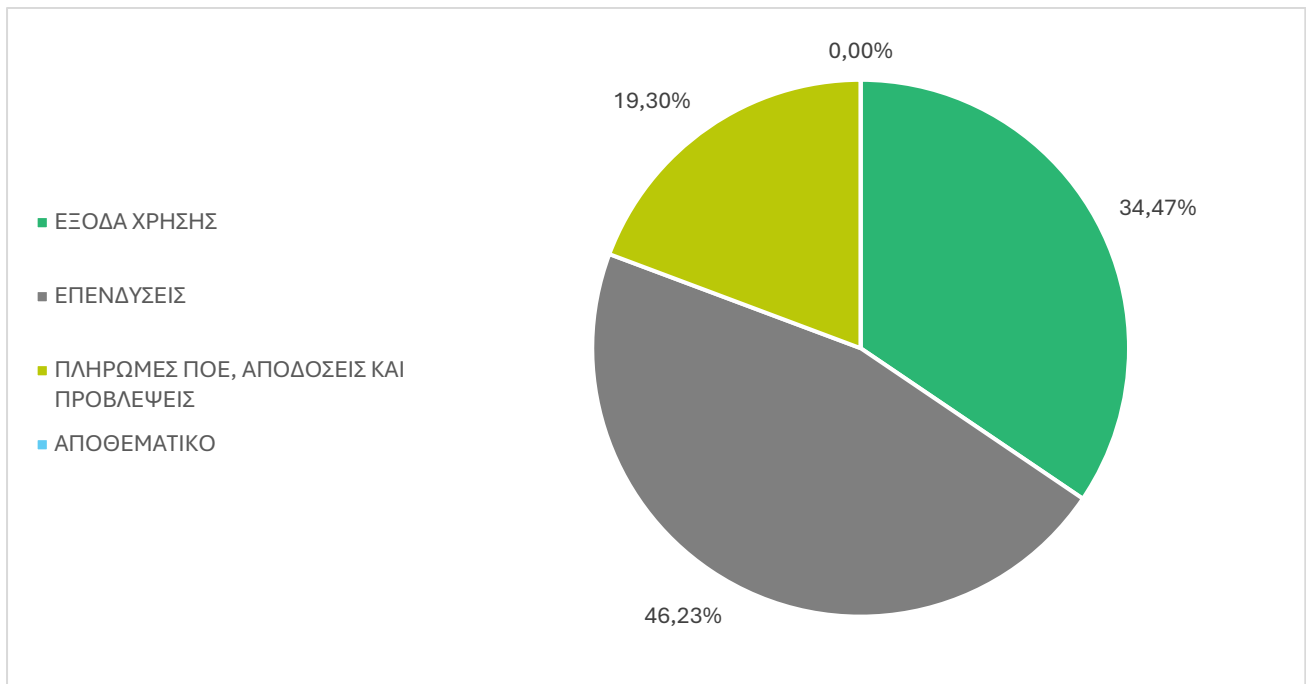
Πίνακας 35: Ταμειακός απολογισμός εξόδων για τα έτη 2021-2023

Κ.Α. Π/Υ	ΔΑΠΑΝΕΣ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ			
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	622.074,91	597.912,54	669.658,86
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	228.146,77	187.554,52	253.801,03

Κ.Α. Π/Υ	ΔΑΠΑΝΕΣ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
62	Παροχές τρίτων	410.211,22	400.494,01	312.847,39
63	Φόροι και τέλη	10.532,46	10.543,73	11.362,50
64	Λοιπά γενικά έξοδα	38.273,56	54.825,08	78.075,22
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσια πίστης	2.829,74	3.305,80	3.421,14
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	203.284,35	208.239,74	211.279,40
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους παραχωρήσεις- παροχές - επιχορηγήσεις - επιδοτήσεις - δωρεές	102.788,16	116.701,11	169.860,29
68	Λοιπά έξοδα	6.481,38	288,17	156,41
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 6 ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	1.624.622,55	1.579.864,70	1.710.462,24
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ			
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	275.096,87	148.519,43	71.158,89
73	Έργα	655.908,02	791.873,71	2.198.873,94
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	41.217,60	139.470,82	0,00
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	14.022,00	0,00	23.500,00
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	986.244,49	1.079.863,96	2.293.532,83
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ			
81	Πληρωμές οφειλών παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ)	73.486,81	740.784,44	538.557,58
82	Λοιπές Αποδόσεις	426.101,61	385.810,64	418.937,59
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωθέντων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 8 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ, ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	499.588,42	1.126.595,08	957.495,17
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ			
91	Αποθεματικό	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 9 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	0,00	0,00	0,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (6-7-8-9)	3.110.455,46	3.786.323,74	4.961.490,24

Στο ακόλουθο γράφημα αποτυπώνεται η κατανομή των εξόδων ανά κατηγορία εξόδου του οικονομικού έτους 2023 για τη διευκόλυνση της κατανόησης των οικονομικών δεδομένων του Δήμου.

Γράφημα 12: Ποσοστιαία κατανομή εξόδων έτους 2023

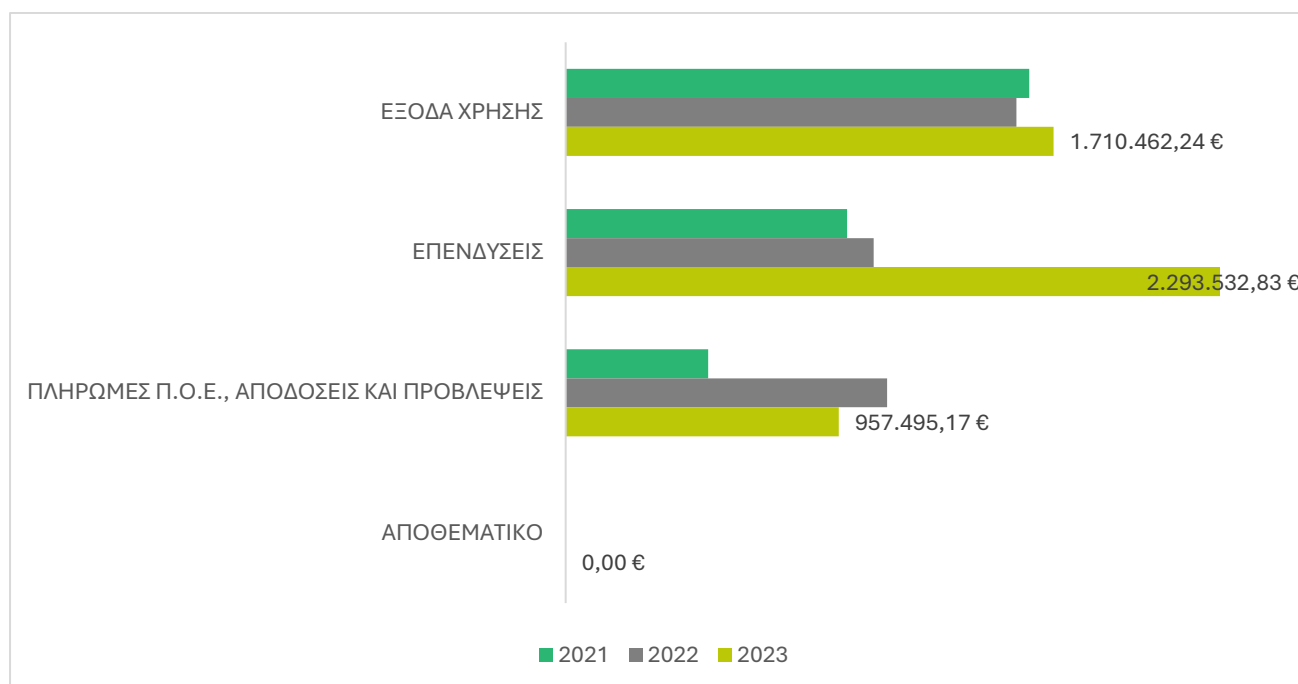
Το σύνολο των εξόδων του Δήμου Ανωγείων για το έτος 2023 ανήλθε σε 4,9 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν οι επενδύσεις (2,3 εκατ. €) και τα έξοδα χρήσης (1,7 εκατ. €). Σημειώνεται ότι ο Δήμος δαπάνησε περίπου 960 χιλιάδες € σε πληρωμές Π.Ο.Ε. και λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις.

Αναφορικά με το 2022, τα έξοδα του Δήμου Ανωγείων ανήλθαν σε 3,8 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν τα έξοδα χρήσης (1,6 εκατ. €), ενώ ακολουθούν οι πληρωμές Π.Ο.Ε. και λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις (1,1 εκατ. €) και οι επενδύσεις (1 εκατ. €).

Το 2021, το σύνολο των εξόδων του Δήμου ανήλθε σε σχεδόν 3,1 εκατ. €, με την πλειοψηφία αυτών να αποτελούν έξοδα χρήσης (1,6 εκατ. €) και επενδύσεις (990 χιλιάδες €). Ο Δήμος δαπάνησε περίπου 500 χιλιάδες € σε πληρωμές Π.Ο.Ε. και λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις.

Στο γράφημα που ακολουθεί αποτυπώνεται η μεταβολή των εξόδων των τελευταίων τριών οικονομικών ετών.

Γράφημα 13: Μεταβολή εξόδων για τα έτη 2021-2023

Στον ακόλουθο πίνακα αποτυπώνεται η κατανομή των τελικών πληρωθέντων εξόδων του Δήμου Ανωγείων για τα οικονομικά έτη 2021-2023.

Πίνακας 36: Ποσοστιαία κατανομή εξόδων για τα έτη 2021-2023

Κ.Α. Π/Υ	ΔΑΠΑΝΕΣ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ			
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	20,00%	15,79%	13,50%
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	7,33%	4,95%	5,12%
62	Παροχές τρίτων	13,19%	10,58%	6,31%
63	Φόροι και τέλη	0,34%	0,28%	0,23%
64	Λοιπά γενικά έξοδα	1,23%	1,45%	1,57%
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσια πίστης	0,09%	0,09%	0,07%
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	6,54%	5,50%	4,26%
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους παραχωρήσεις- παροχές - επιχορηγήσεις - επιδοτήσεις - δωρεές	3,30%	3,08%	3,42%
68	Λοιπά έξοδα	0,21%	0,01%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 6 ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	52,23%	41,73%	34,47%
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ			
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	8,84%	3,92%	1,43%
73	Έργα	21,09%	20,91%	44,32%
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	1,33%	3,68%	0,00%
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	0,45%	0,00%	0,47%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	31,71%	28,52%	46,23%

Κ.Α. Π/Υ	ΔΑΠΑΝΕΣ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ		
		2021	2022	2023
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ			
81	Πληρωμές οφειλών παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ)	2,36%	19,56%	10,85%
82	Λοιπές Αποδόσεις	13,70%	10,19%	8,44%
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωθέντων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη	0,00%	0,00%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 8 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ, ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	16,06%	29,75%	19,30%
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ			
91	Αποθεματικό	0,00%	0,00%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 9 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	0,00%	0,00%	0,00%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (6-7-8-9)	100,00%	100,00%	100,00%

Με βάση τον παραπάνω πίνακα, οι επενδύσεις του Δήμου για την υλοποίηση έργων (20-44%), οι αμοιβές και τα έξοδα προσωπικού (13-20%), καθώς και οι παροχές τρίτων (6-13%) αποτελούν τις κύριες πηγές εξόδων του Δήμου Ανωγείων. Σημαντικές πηγές εξόδων, ακόμη, είναι και οι πληρωμές οφειλών Π.Ο.Ε. (2-20%) και οι λοιπές αποδόσεις (8-14%).

2.5.5.3 Αποτέλεσμα

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται ο συνολικός ταμειακός απολογισμός του Δήμου Ανωγείων για τα οικονομικά έτη 2021, 2022, 2023. Όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα, ο Δήμος παρουσιάζει θετικά αποτελέσματα και τα 3 έτη ύψους περίπου 650 χιλιάδων € για το 2021, 930 χιλιάδων € για το 2022 και 730 χιλιάδων € για το 2023.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΟΣΟ		
	2021	2022	2023
Έσοδα	3.764.000,24	4.714.758,94	5.690.861,21
Έξοδα	3.110.455,46	3.786.323,74	4.961.490,24
Αποτέλεσμα	653.544,78	928.435,20	729.370,97

2.5.6 Πολιτική Προστασία

Στον Δήμο λειτουργεί το Αστυνομικό Τμήμα Ανωγείων καθώς και το Πυροσβεστικό Κλιμάκιο Ανωγείων. Το Πυροσβεστικό Κλιμάκιο εδρεύει στη θέση «Μετόχι» και ιδρύθηκε προκειμένου να εξασφαλιστεί η άμεση επιχειρησιακή απόκριση, δεδομένης της απόστασης της περιοχής πλησιέστερες Πυροσβεστικές Υπηρεσίες. Η περιοχή ευθύνης του είναι εκτεταμένη και παρουσιάζει ιδιαίτερες ανάγκες λόγω της τουριστικής επισκεψιμότητας, κυρίως από περιπατητές που διασχίζουν τα φαράγγια και τα μονοπάτια του Ψηλορείτη, αλλά και λόγω της έντονης γεωργικής και κτηνοτροφικής δραστηριότητας.

Ο Δήμος Ανωγείων, βάσει της υπ' αρ. 1677/28-02-2019 Απόφασης του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, έχει κηρυχθεί σε κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση των συνεπειών που προέκυψαν από τα έντονα καιρικά φαινόμενα (ισχυρές βροχοπτώσεις, θυελλώδεις άνεμοι) που εκδηλώθηκαν στις 25-02-2019 και στις 10-11-2020 και επιδεινώθηκαν από την εκδήλωση της

ισχυρής σεισμικής δόνησης στις 27-09-2021. Η εν λόγω κήρυξη ισχύει από την ημερομηνία εκδήλωσης των φαινομένων και έως 12/05/2025, κατόπιν παρατάσεων που έχουν επέλθει, με πιο πρόσφατη την παράταση που απορρέει από τη με αρ. Α5200/08-11-2024 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας.

2.6 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

2.6.1 Κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης

Η ανάλυση των κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης του Δήμου Ανωγείων πραγματοποιείται ανά άξονα του επιχειρησιακού προγράμματος, ήτοι:

- Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
- Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός
- Τοπική οικονομία και απασχόληση
- Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου

Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση των φυσικών πόρων και οικοσυστημάτων. ▪ Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ενίσχυση των υποδομών και της επιχειρησιακής ετοιμότητας της πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση έκτακτων συνθηκών. ▪ Ολοκλήρωση και εφαρμογή χωρικού και πολεοδομικού σχεδιασμού. ▪ Ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων. ▪ Αύξηση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των δημοτών, προώθηση της ανακύκλωσης και της κυκλικής οικονομίας. ▪ Εκσυγχρονισμός και επέκταση ευρυζωνικών υποδομών.
Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Άμβλυση κοινωνικών ανισοτήτων και προστασία των ευάλωτων ομάδων (γυναίκες, πρόσφυγες, μετανάστες, κ.α.). ▪ Καταπολέμηση παραβατικών συμπεριφορών με έμφαση στην εξάλειψη της νεανικής παραβατικότητας. ▪ Ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και παιδείας και άρση της κοινωνικής απομόνωσης. ▪ Καταγραφή, διάσωση, ανάδειξη και αξιοποίηση πολιτιστικού αποθέματος. ▪ Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών για την ανάδειξη και προώθηση του πολιτιστικού αποθέματος. ▪ Δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την παραμονή του νεανικού πληθυσμού στην περιοχή και την προσέλκυση νέων κατοίκων.

<p>Τοπική οικονομία και απασχόληση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Στήριξη του πρωτογενή τομέα, παραγωγή ποιοτικών αγροδιατροφικών προϊόντων και υιοθέτηση καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία. ▪ Αύξηση εξωστρέφειας και δημιουργία συνεργασιών για την περαιτέρω ανάδειξη του Δήμου ως τουριστικού προορισμού. ▪ Αξιοποίηση του σημαντικού αριθμού υποδομών πολιτισμού του Δήμου και διασύνδεσή τους με άλλους επισκέψιμους χώρους της ευρύτερης περιοχής. ▪ Βιώσιμη εκμετάλλευση φυσικών πόρων για την περαιτέρω ανάπτυξη μορφών τουρισμού που σχετίζονται με το περιβάλλον (περιπατητικός, φυσιολατρικός τουρισμός, παρατήρηση πουλιών, κ.α.). ▪ Αξιοποίηση της δυναμικής αναπτυξιακών φορέων και δικτύων (π.χ. ΑΚΟΜΜ Ψηλορείτης, Δίκτυο Παγκόσμιων Γεωπάρκων UNESCO)
<p>Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ψηφιακός μετασχηματισμός του Δήμου και παράλληλη αύξηση των ψηφιακών δεξιοτήτων των εργαζομένων του ▪ Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για μεγιστοποίηση των πόρων του Δήμου ▪ Ενίσχυση του Δήμου με ικανό και καταρτισμένο στελεχιακό δυναμικό ▪ Ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων του προσωπικού του Δήμου

2.6.2 SWOT Analysis

Η ανάλυση SWOT αποτελεί ένα αποτελεσματικό εργαλείο για τον στρατηγικό σχεδιασμό, το οποίο χρησιμοποιείται για την αναγνώριση των δυνατών (Strengths) και αδύνατων (Weaknesses) σημείων της υπό μελέτη περιοχής παρέμβασης, καθώς και των ευκαιριών (Opportunities) και των απειλών (Threats) που υπάρχουν στο εξωτερικό περιβάλλον και μπορεί να επηρεάσουν την υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος.

Εν προκειμένω, η ανάλυση SWOT θα χρησιμοποιηθεί ως μεθοδολογικό εργαλείο, ώστε να καταγραφούν και στη συνέχεια να αξιολογηθούν οι παραπάνω παράμετροι. Στόχος της SWOT Analysis είναι, αρχικά, ο εντοπισμός και η καταγραφή των ισχυρών σημείων ή στρατηγικών πλεονεκτημάτων πάνω στα οποία θα στηριχθεί η αναπτυξιακή πορεία του Δήμου και στη συνέχεια ο καθορισμός των στρατηγικών κατευθύνσεων για μια ολοκληρωμένη αναπτυξιακή στρατηγική. Επιπλέον, ο εντοπισμός και η καταγραφή των «αδύνατων σημείων» συνιστά την απαραίτητη βάση για τις πολιτικές και τις δράσεις που θα συμβάλουν στην αντιμετώπισή τους. Άλλωστε, σε ένα οικονομικό περιβάλλον που συνεχώς εξελίσσεται, ανακύπτουν ευκαιρίες και απειλές που θα πρέπει να αξιολογούνται και να λαμβάνονται υπόψη.

Η εφαρμογή της SWOT Analysis στον Δήμο Ανωγείων επικεντρώνεται σε τέσσερις κύριους άξονες:

- Περιβάλλον και ποιότητα ζωής: Εξετάζονται παράγοντες όπως η κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, οι υποδομές και οι υπηρεσίες που επηρεάζουν την καθημερινότητα των κατοίκων
- Κοινωνική πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός: Η ανάλυση SWOT επικεντρώνεται στην αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών στους δημότες
- Τοπική οικονομία και απασχόληση: Εξετάζει παράγοντες όπως οι τοπικές επιχειρήσεις, οι επενδυτικές ευκαιρίες και η αγορά εργασίας
- Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου: Εξετάζονται παράγοντες όπως η διοικητική δομή, οι διαδικασίες και οι πόροι του Δήμου.

Συνοψίζοντας, η ανάλυση SWOT είναι ένα πολύτιμο εργαλείο που προσφέρει μια ολοκληρωμένη και δομημένη προσέγγιση για την αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης και των προοπτικών του Δήμου. Μέσω της ανάλυσης αυτής, ο Δήμος μπορεί να εντοπίσει τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες του, καθώς και τις ευκαιρίες και τις απειλές που αντιμετωπίζει, επιτρέποντας τη διαμόρφωση του στρατηγικού σχεδιασμού βάσει πραγματικών δεδομένων και πληροφοριών.

2.6.2.1 Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Πλούσιο φυσικό περιβάλλον ▪ Παγκόσμιο Γεωπάρκο Unesco Ψηλορείτη ▪ Μεγάλο μέρος της έκτασης του Δήμου εντός του Δικτύου NATURA 2000 ▪ Οικοσυστήματα υψηλής οικολογικής αξίας ▪ Οικότοποι στον Ψηλορείτη με μεγάλο αριθμό ενδημικών φυτών ▪ Φυσικό περιβάλλον ιδανικό για την ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού ▪ Χαμηλά επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης ▪ Λειτουργία Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ▪ Σύσταση της Ενεργειακής Κοινότητας Ανωγείων για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών μέσα από τη χρήση ΑΠΕ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η ορεινότητα του Δήμου, η οποία τον καθιστά πιο ευάλωτο και καθυστερεί την ανάπτυξή του ▪ Περιορισμένη ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος ▪ Προβλήματα στο οδικό δίκτυο λόγω των έντονων καιρικών φαινομένων ▪ Ανεξέλεγκτη ανθρώπινη δραστηριότητα (γεωργία, κτηνοτροφία, νοικοκυριά), αλόγιστη κατανάλωση φυσικών πόρων και ελλιπής περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού ▪ Απουσία υποδομών και ελλιπής αξιοποίηση τεχνολογιών για την πρόληψη και αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ενισχυμένη χρηματοδότηση κατά τη νέα προγραμματική περίοδο με προτεραιότητα στο περιβάλλον 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κλιματική αλλαγή με συχνότερα και εντονότερα ακραία καιρικά φαινόμενα που καθιστά τον Δήμο πιο ευάλωτο

<ul style="list-style-type: none"> Πιο αυστηρό διεθνές θεσμικό πλαίσιο για τη διασφάλιση της περιβαλλοντικής προστασίας και την αειφόρο ανάπτυξη Καθιέρωση της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) ως κεντρικής αναπτυξιακής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ύπαρξη δυναμικών αναπτυξιακών φορέων και δικτύων στην περιοχή (π.χ. Δίκτυο Παγκόσμιων Γεωπάρκων UNESCO) 	
---	--

2.6.2.2 Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> Σημαντικό ιστορικό και πολιτιστικό περιβάλλον Πλούσια πολιτισμική παράδοση, με ήθη και έθιμα που διασώζονται έως σήμερα Υψηλής αξίας πολιτιστική κληρονομιά με επίκεντρο τη μουσικοχορευτική παράδοση και την κτηνοτροφία Μεγάλος αριθμός κτισμάτων που συνδέονται με την κτηνοτροφική παράδοση (μιτάτα) Ανάπτυξη της Πολιτιστικής Δημιουργικής Βιομηχανίας και της παραδοσιακής τέχνης (π.χ. υφαντική, οργανοποιία κ.ά.) Λειτουργία του Κέντρου Υγείας και του σταθμού ΕΚΑΒ Γεωγραφική εγγύτητα με τις βασικές δομές νοσοκομειακής περίθαλψης Σημαντικός αριθμός κοινωνικών και πολιτιστικών φορέων ιδιωτικής πρωτοβουλίας (ΚΟΙΝΣΕΠ, πολιτιστικοί σύλλογοι) 	<ul style="list-style-type: none"> Μείωση του μόνιμου πληθυσμού Ανεπαρκής διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, ελλιπής πρόληψη για τη δημιουργία νέων και ανεπαρκής ενημέρωση/ ευαισθητοποίηση των δημοτών Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης του μόνιμου πληθυσμού Υψηλό επίπεδο ψηφιακού αναλφαβητισμού του τοπικού πληθυσμού Περιορισμένη ανάδειξη και αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος Ελλιπής διασύνδεση πολιτισμού – τουρισμού Περιορισμένος αριθμός πολιτιστικών γεγονότων μεγάλης κλίμακας που θα μπορούσαν να προσελκύσουν επισκέπτες Μη ικανοποιητικός αριθμός αθλητικών υποδομών Πεπαλαιωμένες κτιριακές υποδομές εκπαίδευσης
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> Ενισχυμένη χρηματοδότηση κατά τη νέα προγραμματική περίοδο 	<ul style="list-style-type: none"> Κλιματική αλλαγή που εγκυμονεί κινδύνους για την υποβάθμιση των μνημείων και των

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η αυξημένη βαρύτητα στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στις αγροτικές περιοχές από την Ευρωπαϊκή Ένωση ▪ Εθνική στρατηγική ψηφιακού μετασχηματισμού για την αντιμετώπιση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού και την αξιοποίηση προηγμένων τεχνολογιών ▪ Δραστηριότητα διεθνών οργανισμών (π.χ. UNESCO) για την προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς ▪ Ψηφιοποίηση των υπηρεσιών υγείας και ανάπτυξη της τηλεϊατρικής ▪ Λειτουργία του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης 	<p>αρχαιολογικών χώρων, τη μεγέθυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και την επιβάρυνση του υγειονομικού συστήματος</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Απομάκρυνση από τα τοπικά πολιτιστικά πρότυπα και αλλοίωση της τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας εξαιτίας της παγκοσμιοποίησης ▪ Ελλείψεις σε υγειονομικό προσωπικό και εξοπλισμό στο κέντρο υγείας ▪ Πολύπλοκο θεσμικό πλαίσιο που προκαλεί σημαντικές καθυστερήσεις ή αδυναμία εκτέλεσης έργων σε μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους
--	---

2.6.2.3 Τοπική οικονομία και απασχόληση

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παραγωγή ποιοτικών αγροδιατροφικών προϊόντων και προϊόντων ΠΟΠ (τυροκομικά κ.λπ.) ▪ Σχετικά χαμηλός δείκτης ανεργίας ▪ Υπόβαθρο για την ανάπτυξη θεματικού τουρισμού (γεωτουρισμός, οικοτουρισμός, πολιτιστικός, γαστρονομικός τουρισμός, αστροτουρισμός κ.λπ.) ▪ Ενεργός και δραστήριος κτηνοτροφικός σύλλογος ▪ Παρουσία αναπτυξιακού φορέα (ΑΚΟΜΜ Ψηλορείτης) με σημαντική εμπειρία στον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων τοπικής ανάπτυξης 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Περιορισμένη ανάπτυξη του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα ▪ Περιορισμένη ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού ▪ Περιορισμένη διασύνδεση του πολιτιστικού τομέα με τον τουρισμό ▪ Περιορισμένες τουριστικές υποδομές ▪ Περιορισμένο επίπεδο ποιότητας παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών ▪ Μη επαρκής αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος στον τομέα της εστίασης και των καταλυμάτων ▪ Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης του τοπικού πληθυσμού ▪ Ανεπαρκής συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση του τοπικού πληθυσμού

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανεπαρκής ψηφιακός μετασχηματισμός της τοπικής οικονομίας ▪ Ανεπαρκής οργάνωση εμπορικών δικτύων για την προώθηση των τοπικών προϊόντων
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ενισχυμένη χρηματοδότηση κατά τη νέα προγραμματική περίοδο για εκπαίδευση/κατάρτιση και επενδύσεις ▪ Ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές και μέτρα για την ενίσχυση των ορεινών ή/ και μειονεκτικών περιοχών ▪ Συμπερίληψη των Ανωγείων στη λίστα “BEST TOURISM VILLAGES” του ΟΗΕ Αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης για εξειδικευμένες μορφές τουρισμού ▪ Η διεθνής τάση των «ψηφιακών νομάδων» ▪ Επανασύσταση του Γαλακτοκομικού, Αγροτικού και Κτηνοτροφικού Συνεταιρισμού Ανωγείων και λειτουργία του τυροκομείου ▪ Στροφή των καταναλωτών σε υψηλής διατροφικής αξίας τρόφιμα 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Σύνθετο νομικό πλαίσιο για την υλοποίηση επενδύσεων ▪ Κλιματική αλλαγή που εγκυμονεί κινδύνους για τη γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή ▪ Υψηλός πληθωρισμός και ενεργειακή κρίση που επηρεάζουν την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών και αυξάνουν το κόστος παραγωγής των τοπικών επιχειρήσεων ▪ Έλλειψη ιδιωτικής πρωτοβουλίας για αξιοποίηση των υφιστάμενων υποδομών με σκοπό την προώθηση θεματικών μορφών τουρισμού με έμφαση στο φυσικό περιβάλλον

2.6.2.4 Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου

2.6.2.4.1 Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Άριστο επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών, παρά τα ζητήματα υποστελέχωσης. ▪ Καλό επίπεδο συνεργασίας με τις άλλες Διευθύνσεις/τμήματα του Δήμου ▪ Καλό επίπεδο συνεργασίας με φορείς και οργανισμούς εκτός Δήμου ▪ Υλοποίηση και παρακολούθηση πλήθους έργων και πρωτοβουλιών με στόχο τη βελτίωση της υποδομών του Δήμου και της εξυπηρέτησης των πολιτών. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Έλλειψη στελεχιακού δυναμικού ▪ Αυξημένος όγκος εργασίας εξαιτίας της έλλειψης προσωπικού ▪ Προβλήματα προσβασιμότητας στις εγκαταστάσεις της Υπηρεσίας ▪ Ανεπαρκής εξειδικευμένη επιμόρφωση του προσωπικού ▪ Προβλήματα στη συνεργασία και τη διεπαφή με άλλες Διευθύνσεις

	Σποραδικά παράπονα από τους δημότες λόγω καθυστέρησης ανταπόκρισης στα αιτήματά τους
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας - ενισχυμένοι χρηματοδοτικοί πόροι κατά τη νέα προγραμματική περίοδο ▪ Θεσμικό πλαίσιο (ν. 4674/2020) που επιτρέπει τη λειτουργία του Αναπτυξιακού Οργανισμού ΟΤΑ «Δαίδαλος» στον οποίο συμμετέχει ο Δήμος ▪ Νέος Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης που αναμένεται να τεθεί σε ισχύ και θα διευκολύνει τη λειτουργία των ΟΤΑ ▪ Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για τη βελτίωση της αποδοτικότητας - Εθνική στρατηγική για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα ▪ Θεσμικό πλαίσιο που σχετίζεται με την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Πολύπλοκο θεσμικό περιβάλλον για την υλοποίηση έργων. ▪ Χρονοβόρες διοικητικές διαδικασίες ▪ Έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης παρά τη μεταβίβαση πλήθους αρμοδιοτήτων στους Δήμους

2.6.2.4.2 Διεύθυνση Διοικητικών - Οικονομικών Υπηρεσιών

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Καλό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών, παρά τα ζητήματα υποστελέχωσης ▪ Πλήρης πρόσβαση των δημοτών στις υπηρεσίες της Διεύθυνσης ▪ Καλό επίπεδο συνεργασίας με τις άλλες Διευθύνσεις/τμήματα του Δήμου ▪ Καλό επίπεδο συνεργασίας με φορείς και οργανισμούς εκτός Δήμου 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Έλλειψη προσωπικού λόγω χρονοβόρων διαδικασιών ▪ Έλλειψη οικονομικών πόρων ▪ Ανάγκη βελτίωσης μηχανοργάνωσης ▪ Αυξημένος όγκος εργασίας εξαιτίας της υποστελέχωσης ▪ Προβλήματα στη συνεργασία με άλλες Διευθύνσεις/τμήματα του Δήμου εξαιτίας του φόρτου εργασίας

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανεπαρκής εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού ▪ Άνιση κατανομή πόρων
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας - ενισχυμένοι χρηματοδοτικοί πόροι κατά τη νέα προγραμματική περίοδο ▪ Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για τη βελτίωση της αποδοτικότητας - Εθνική στρατηγική για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Δημόσιου Τομέα ▪ Θεσμικό πλαίσιο που σχετίζεται με την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Πολύπλοκο θεσμικό περιβάλλον για την υλοποίηση έργων. ▪ Χρονοβόρες διοικητικές διαδικασίες ▪ Έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης παρά τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στους Δήμους.

3 Αναπτυξιακό όραμα και στρατηγική

3.1 Πλαίσιο διαμόρφωσης στρατηγικής

3.1.1 Διεθνές επίπεδο

3.1.1.1 Πολιτική συνοχής

Η Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστά μια στρατηγική με στόχο την εξομάλυνση των οικονομικών, κοινωνικών και γεωγραφικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Αυτή η πολιτική αποτελεί ένα από τα κύρια εργαλεία της ΕΕ για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ευημερίας των πολιτών σε ολόκληρη την Ένωση.

Οι κύριοι στόχοι της Πολιτικής Συνοχής είναι:

- **Οικονομική Συνοχή** | Ενίσχυση της οικονομικής αποτελεσματικότητας και ανταγωνιστικότητας των περιφερειών, με σκοπό την προώθηση της ανάπτυξης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
- **Κοινωνική Συνοχή** | Μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και της φτώχειας, ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής για όλους τους πολίτες.
- **Εδαφική Συνοχή** | Αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι λιγότερο αναπτυγμένες και απομακρυσμένες περιοχές, εξασφαλίζοντας ισότιμη πρόσβαση στις ευκαιρίες και τους πόρους.

Η χρηματοδότηση της Πολιτικής Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης πραγματοποιείται κυρίως μέσω τριών βασικών ταμείων. Τα εν λόγω ταμεία, τα οποία στηρίζουν οικονομικά την υλοποίηση προγραμμάτων και έργων που συμβάλλουν στη μείωση των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ είναι τα εξής:

1. **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)**. Αποσκοπεί στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω της διόρθωσης των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της. Χρηματοδοτεί έργα που προάγουν την καινοτομία, την ψηφιοποίηση, τη ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) και την ανάπτυξη των υποδομών.
2. **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)**. Αποτελεί το βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο της ΕΕ για την ενίσχυση της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, συμβάλλοντας στην καταπολέμηση της ανεργίας, στην προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης και τη βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, εστιάζοντας ιδιαίτερα στις ευάλωτες ομάδες.
3. **Ταμείο Συνοχής**. Στοχεύει στη στήριξη των λιγότερο ανεπτυγμένων κρατών-μελών της ΕΕ, των οποίων το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ) ανά κάτοικο είναι κάτω από το 90% του μέσου όρου της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας). Το ταμείο αυτό χρηματοδοτεί έργα στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος, με στόχο την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της συνδεσιμότητας.

Οι βασικές προτεραιότητες της Πολιτικής Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την περίοδο 2021-2027 επικεντρώνονται σε πέντε κύριους τομείς που είναι κρίσιμοι για την επίτευξη της ισόρροπης ανάπτυξης, της διασφάλισης της βιώσιμης ανάπτυξης και της ευημερίας όλων των περιφερειών της ΕΕ.

Οι εν λόγω προτεραιότητες, οι οποίες ανταποκρίνονται στις βασικές προκλήσεις και τις ευκαιρίες που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση και συμβάλλουν στην προώθηση μιας δίκαιης, βιώσιμης και ανθρώπινης ανάπτυξης σε ολόκληρη την Ένωση αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 37: Προτεραιότητες της Πολιτικής Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την περίοδο 2021-2027

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Μια Εξυπνότερη Ευρώπη	Προώθηση της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης και της οικονομικής μεταρρύθμισης με στόχο τη δημιουργία έξυπνων, ανθεκτικών και βιώσιμων οικονομιών.
Μια Πιο Πράσινη Ευρώπη	Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της ανθεκτικότητας απέναντι στην κλιματική αλλαγή και της κυκλικής οικονομίας προς όφελος του περιβάλλοντος και της αειφορίας.
Μια Πιο Συνδεδεμένη Ευρώπη	Βελτίωση της κινητικότητας και της συνδεσιμότητας των περιφερειών μέσω επενδύσεων σε μεταφορές, ψηφιακές υποδομές και τηλεπικοινωνίες
Μια Πιο κοινωνική Ευρώπη	Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, της πρόσβασης στην παιδεία, της δικαιοσύνης και της υγειονομικής περίθαλψης, με σκοπό να εξασφαλιστούν ίσες ευκαιρίες για όλους τους πολίτες
Μια Ευρώπη Πιο Κοντά στους Πολίτες	Υποστήριξη της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών μέσω της τοπικής ανάπτυξης και της ενίσχυσης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η εφαρμογή της Πολιτικής Συνοχής υλοποιείται μέσω συνεργασιών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών, οι οποίες προσδιορίζουν τις προτεραιότητες και τους στόχους για την αξιοποίηση των πόρων. Η πρόοδος παρακολουθείται μέσω δεικτών απόδοσης και αξιολογήσεων, προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική και αποδοτική χρήση των χρηματοδοτικών πόρων.

Η Πολιτική Συνοχής της ΕΕ αποτελεί βασικό εργαλείο για την επίτευξη της ισόρροπης ανάπτυξης, τη μείωση των ανισοτήτων και της βελτίωση της ποιότητας ζωής για όλους τους πολίτες της Ένωσης.

3.1.1.2 Μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές

Οι αγροτικές περιοχές της Ε.Ε. αποτελούν το 30% του συνολικού πληθυσμού και το 80% της επικράτειας της. Ωστόσο, οι κοινωνικοοικονομικές μεταβολές των τελευταίων δεκαετιών, συμπεριλαμβανομένης της παγκοσμιοποίησης και της αστικοποίησης, αλλάζουν τον ρόλο και τη φύση των αγροτικών περιοχών, οι οποίες επηρεάζονται και από τη μείωση και τη γήρανση του πληθυσμού. Πλέον αναγνωρίζεται ότι οι περιοχές αυτές παίζουν καθοριστικό ρόλο στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση της Ε.Ε. μέσα από τη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην επίτευξη των στόχων της Ε.Ε. που αφορούν την Πράσινη Συμφωνία, το πρόγραμμα «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και τη βιοποικιλότητα. Παράλληλα, η ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών είναι καίριας σημασίας για την υλοποίηση της ψηφιακής δεκαετίας της Ευρώπης.

Λόγω του ότι οι αγροτικές περιοχές εμφανίζουν μεγάλη ποικιλομορφία στις φυσικές και κλιματικές συνθήκες, τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά, τις ιστορικές και πολιτιστικές εξελίξεις, τις δημογραφικές και κοινωνικές μεταβολές, τις εθνικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες και την οικονομική ευημερία, είναι αναγκαίος ο τοπικός σχεδιασμός δράσεων και λύσεων που ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες και τις δυνατότητες κάθε περιοχής. Αυτές οι δράσεις πρέπει να επικεντρωθούν κυρίως στις απομακρυσμένες και λιγότερο αναπτυγμένες αγροτικές περιοχές. Η ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη θα πρέπει να βασίζεται σε τοποκεντρικές προσεγγίσεις, ενώ η συμμετοχή όλων των επιπέδων διακυβέρνησης είναι ζωτικής σημασίας για την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού των αγροτικών περιοχών.

Το όραμα και το σχέδιο δράσης προσδιορίζουν τέσσερα πεδία παρέμβασης, με στόχο οι αγροτικές περιοχές να καταστούν:

- **Ισχυρότερες**, δίνοντας έμφαση στην ενδυνάμωση των αγροτικών κοινοτήτων, στη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες και στη διευκόλυνση της κοινωνικής καινοτομίας
- **Συνδεδεμένες**, μέσω βελτίωσης της συνδεσιμότητας όσον αφορά τις μεταφορές και την ψηφιακή πρόσβαση
- **Ανθεκτικές**, μέσω της διατήρησης των φυσικών πόρων και οικολογικού προσανατολισμού των γεωργικών δραστηριοτήτων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, διασφαλίζοντας παράλληλα την κοινωνική ανθεκτικότητα μέσω της πρόσβασης σε προγράμματα κατάρτισης και ευκαιρίες ποιοτικής απασχόλησης.
- **Ευημερούσες**, για τη διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων και τη βελτίωση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και των αγροδιατροφικών δραστηριοτήτων, καθώς και του αγροτουρισμού.

Οι αγροτικές κοινότητες και τα ενδιαφερόμενα μέρη φιλοδοξούν, μέσω των παραπάνω χαρακτηριστικών και με χρονικό ορίζοντα το 2040, οι αγροτικές περιοχές:

- Να αποτελέσουν ελκυστικούς χώρους, που αναπτύσσονται σύμφωνα με μια αρμονική εδαφική ανάπτυξη, αξιοποιώντας τις ιδιαίτερες δυνατότητές τους που τους καθιστούν τόπους ευκαιριών,

και που προσφέρουν λύσεις οι οποίες συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των τοπικών επιπτώσεων των παγκόσμιων προκλήσεων.

- Να συμμετέχουν στην πολυεπίπεδη και τοποκεντρική διακυβέρνηση, εκπονώντας ολοκληρωμένες στρατηγικές με τη χρήση συνεργατικών και συμμετοχικών προσεγγίσεων και επωφελούμενες από εξατομικευμένα μείγματα πολιτικής και αλληλεξαρτήσεις μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.
- Να καταστούν πάροχοι επισιτιστικής ασφάλειας, οικονομικών ευκαιριών, αγαθών και υπηρεσιών για την ευρύτερη κοινωνία, όπως βιοπροϊόντων και ενέργειας, αλλά και τοπικών προϊόντων υψηλής ποιότητας με βάση την κοινότητα και ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, διατηρώντας δίκαιο μερίδιο από τη δημιουργούμενη αξία.
- Να εξελιχθούν σε ζωντανές κοινότητες που επικεντρώνονται στην ευζωία, συμπεριλαμβανομένων των εισοδημάτων, της δικαιοσύνης, της ευημερίας και της ποιότητας ζωής, όπου όλοι οι άνθρωποι θα ζουν και θα εργάζονται αρμονικά και όπου θα υπάρχουν επαρκείς δυνατότητες αλληλοϋποστήριξης.
- Να καταστούν κοινότητες χωρίς αποκλεισμούς που χαρακτηρίζονται από αλληλεγγύη, δικαιοσύνη και ανανέωση μεταξύ των γενεών, οι οποίες είναι ανοιχτές στους νεοαφιχθέντες και προάγουν ίσες ευκαιρίες για όλους.
- Να καταστούν δυναμικές πηγές φυσικών πόρων, οι οποίες ενισχύονται από τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας και συμβάλλουν στην επίτευξή τους, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής ουδετερότητας, καθώς και της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων.
- Να αξιοποιούν στο έπακρο τις ψηφιακές καινοτομίες με ίση πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες, ευρέως διαδεδομένο ψηφιακό γραμματισμό και ευκαιρίες απόκτησης πιο προηγμένων δεξιοτήτων.
- Να αποτελούνται από άτομα με επιχειρηματικό και καινοτόμο πνεύμα και επαρκείς δεξιότητες, συμβάλλοντας από κοινού στην τεχνολογική, οικολογική και κοινωνική πρόοδο.
- Να καταστούν δραστήρια μέρη που προσφέρουν αποτελεσματικές, προσιτές και εύκολα προσβάσιμες δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών υπηρεσιών, παρέχοντας εξατομικευμένες λύσεις (π.χ. στους τομείς των μεταφορών, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της υγειονομικής περίθαλψης και της φροντίδας, συμπεριλαμβανομένης της μακροχρόνιας φροντίδας, της κοινωνικής ζωής και των επιχειρήσεων λιανικής).
- Να εξελιχθούν σε περιοχές που διακρίνονται για την ποικιλομορφία τους και αξιοποιούν στο έπακρο τα μοναδικά τους πλεονεκτήματα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.

Η Επιτροπή θα στηρίζει και θα παρακολουθεί την υλοποίηση του αγροτικού σχεδίου δράσης της ΕΕ και θα το επικαιροποιεί ανά τακτά διαστήματα προκειμένου να διασφαλίζει ότι παραμένει συναφές. Επίσης, θα συνεργάζεται με τα κράτη μέλη και τους αγροτικούς φορείς για τη διατήρηση του διαλόγου γύρω από τα αγροτικά ζητήματα. Επιπλέον, θα εφαρμοστεί ένας μηχανισμός «αγροτικής θωράκισης» σύμφωνα με τον οποίο οι πολιτικές της ΕΕ θα επανεξετάζονται υπό το πρίσμα των αγροτικών αναγκών. Στόχος είναι

να προσδιοριστεί καλύτερα και να ληφθεί υπόψη ο ενδεχόμενος αντίκτυπος και οι συνέπειες που θα έχει μια πρωτοβουλία πολιτικής της Επιτροπής στις θέσεις εργασίας, στην οικονομική μεγέθυνση και στη βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

Τέλος, θα συσταθεί παρατηρητήριο για τις αγροτικές περιοχές εντός της Επιτροπής για την περαιτέρω βελτίωση της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων που σχετίζονται με τις αγροτικές περιοχές. Το παρατηρητήριο θα παρέχει στοιχεία για τη χάραξη πολιτικής σε σχέση με την αγροτική ανάπτυξη και θα υποστηρίξει την εφαρμογή του αγροτικού σχεδίου δράσης.

3.1.2 Εθνικό επίπεδο

3.1.2.1 ΕΣΠΑ 2021-2027

Το νέο «Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027» (ΕΣΠΑ 2021-2027), το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Ιουλίου 2021, αποτυπώνει σε μεγάλο βαθμό τις νέες προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις νέες αναπτυξιακές προτεραιότητες της Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια. Σύμφωνα με αυτό, για την Ελλάδα πρόκειται να διατεθούν πόροι συνολικού ύψους 26,2 δισ. ευρώ, από τα οποία τα 20,9 δισ. ευρώ αφορούν στην Ενωσιακή Στήριξη και ποσό 5,3 δισ. ευρώ αφορά στην Εθνική Συνεισφορά.

Το «ΕΣΠΑ 2021-2027» αποτυπώνει και θέτει προτεραιότητες για την ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας, των υποδομών, των ανθρώπινων δεξιοτήτων και την ενδυνάμωση της κοινωνικής προστασίας. Τα έργα/ δράσεις που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες και ανάγκες της χώρας τα επόμενα χρόνια και απαντούν στις διαρθρωτικές υστερήσεις της ελληνικής οικονομίας. Ταυτόχρονα, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται μεγάλα έργα που ξεκίνησαν στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Προβάλλονται, ως συνολική πολιτική, οι προτεραιότητες και δράσεις που θα υλοποιηθούν και οι οποίες ως σκοπό τους έχουν τη γόνιμη μετάβαση σε μια:

- «πιο έξυπνη» Ελλάδα - 20% των πόρων
- «πιο πράσινη» Ελλάδα - 27% των πόρων
- «πιο διασυνδεδεμένη» Ελλάδα - 8% των πόρων
- «πιο κοινωνική» Ελλάδα - 30% των πόρων
- Ελλάδα πιο κοντά στους πολίτες της- 6% των πόρων
- για τη Δίκαιη Μετάβαση των περιοχών μετά την απολιγνιτοποίηση - 7% των πόρων

Το «ΕΣΠΑ 2021-2027» έχει ισχυρό αναπτυξιακό αποτύπωμα μέσα από δράσεις και έργα υψηλής προστιθέμενης αξίας και με πολλαπλασιαστικά οφέλη τόσο για την κοινωνία, όσο και για την οικονομία.

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 αποτελείται από 22 Προγράμματα, από τα οποία τα 9 είναι Τομεακά και τα 13 Περιφερειακά. Τα Τομεακά Προγράμματα αφορούν έναν ή περισσότερους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα:

Ανταγωνιστικότητα (προϋπολογισμός 3,89 δισεκατομμύρια €). Αποτελεί ολοκληρωμένη παρέμβαση που θα υποστηρίξει τους παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας στη μετάβασή τους σε ένα αναπτυξιακό πρότυπο που καθοδηγείται από την Οικονομία της Γνώσης. Το Πρόγραμμα λειτουργεί ως το μέσο εφαρμογής της στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης, η οποία συνδέει την έρευνα και την καινοτομία με την επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση των εθνικών και περιφερειακών πλεονεκτημάτων. Επίσης, εναρμονίζεται με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον ψηφιακό και πράσινο μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας. Σχεδιάζονται ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες στήριξης, με στόχο να καλυφθεί όλο το εύρος των αναγκών των επιχειρήσεων σε επίπεδο πληροφόρησης, ενίσχυσης συνεργασιών, ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών προτύπων και εύρεσης τεχνολογικών, ανθρώπινων και επενδυτικών πόρων.

Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή (προϋπολογισμός 4,17 δισεκατομμύρια €). Το Πρόγραμμα στοχεύει σε μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη και Ελλάδα, μέσω της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων (ΕΠΚΔ), σύμφωνα με το Στόχο Πολιτικής 4 της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 και τους αντίστοιχους Ειδικούς Στόχους που οριοθετούν τη θεματολογία του και καλύπτει το σύνολο των Περιφερειών της χώρας. Το Πρόγραμμα εξυπηρετεί τις εθνικές πολιτικές για την απασχόληση, την εκπαίδευση, την υγεία, την κοινωνική ένταξη και την επισιτιστική βοήθεια σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία, θέτοντας ως στόχους:

- τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και την ενίσχυση της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού, με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους έως 29 ετών εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΑΕΚ)
- τη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και στην ενίσχυση της ίσης πρόσβασης, χωρίς αποκλεισμούς, στην εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση
- την αντιμετώπιση της υλικής στέρξης
- την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της ίσης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας
- την προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας

Ψηφιακός Μετασχηματισμός (προϋπολογισμός 943 εκατομμύρια €). Το Πρόγραμμα στοχεύει:

- στην παροχή νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών και εφαρμογών προς τις επιχειρήσεις και τους πολίτες, με ταυτόχρονη διασφάλιση της ιδιωτικότητας και της προστασίας δεδομένων,
- στη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας ψηφιακών συστημάτων και υπηρεσιών,
- στην ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών για την υποστήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας,
- στην εξασφάλιση συνδεσιμότητας υπερυψηλής ταχύτητας
- στην κάλυψη των αναγκών σε ψηφιακές δεξιότητες στο πλαίσιο της υποστήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας, εστιάζοντας στην αξιοποίηση και ενσωμάτωση τεχνολογιών αιχμής.

Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή (προϋπολογισμός 3,61 δισεκατομμύρια €). Το Πρόγραμμα σχεδιάζεται στο πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 2 του ΕΣΠΑ 2021-2027 για την προώθηση μιας πιο πράσινης Ευρώπης θέτοντας ως στρατηγικούς στόχους:

- την προώθηση της ενεργειακής μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας και χρήση ΑΠΕ για ελαχιστοποίηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
- την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την πρόληψη και τη διαχείριση κινδύνων που συνδέονται τόσο με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, αλλά και με τις ανθρώπινες παρεμβάσεις στα οικοσυστήματα
- την αστική αναζωογόνηση με έμφαση στο δομημένο και φυσικό αστικό περιβάλλον
- τη βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα-μικροκινητικότητα
- την ικανοποίηση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της ΕΕ στην διαχείριση των στερεών αποβλήτων και υδάτων, ενσωματώνοντας τις παραμέτρους της κυκλικής οικονομίας
- τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων.

Μέσω του στρατηγικού προσανατολισμού του Προγράμματος υπηρετούνται οι επιμέρους στόχοι της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και των περιβαλλοντικών και κλιματικών πολιτικών που συνδέονται με αυτή, ενώ, παράλληλα, υπάρχει ένα σύνολο σχετιζόμενων εθνικών πολιτικών που εξυπηρετούνται από το Πρόγραμμα, με κυρίαρχο το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα.

Μεταφορές (προϋπολογισμός 2,22 δισεκατομμύρια €). Όραμα του Προγράμματος αποτελεί η διασφάλιση ασφαλούς, ομαλής και οικονομικά αποτελεσματικής λειτουργίας του τομέα μεταφορών και την ενίσχυση της ανάπτυξης προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών, με σκοπό να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της πρόσφατης κρίσης, την οικονομική ανάκαμψη, τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των Περιφερειών, και παράλληλα την επιδίωξη για μία πράσινη, χωρίς αποκλεισμούς, ψηφιακή και ανθεκτική Ευρώπη.

Πολιτική Προστασία (προϋπολογισμός 714 εκατομμύρια €). Το Πρόγραμμα στοχεύει στην αξιοποίηση κονδυλίων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, με σκοπό την υλοποίηση έργων πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων, την αναβάθμιση των επιχειρησιακών δομών του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, την ενίσχυση των θεσμικών ικανοτήτων, καθώς και την κινητοποίηση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων εθελοντικών οργανώσεων. Κύρια στρατηγική του Προγράμματος είναι η δημιουργία ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού μηχανισμού πολιτικής προστασίας που εστιάζει στην πρόληψη, την ετοιμότητα ανταπόκρισης και επέμβασης με στόχο την προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών, του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς, των υποδομών, των πλουτοπαραγωγικών πηγών, των υπηρεσιών ζωτικής σημασίας, των υλικών και άυλων αγαθών από φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές και λοιπές απειλές συναφούς προέλευσης, που προκαλούν ή ενδέχεται να προκαλέσουν καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης.

Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (προϋπολογισμός 1,63 δισεκατομμύρια €). Υπηρετεί το διακριτό ειδικό στόχο για τη δίκαιη μετάβαση, παρέχοντας στήριξη σε εκείνες τις περιοχές και τους ανθρώπους

που πλήττονται από τις κοινωνικές, εργασιακές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασης, προς τους στόχους της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα για το έτος 2030 και προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία της Ένωσης έως το 2050. Μια διακριτή κατηγορία επιλέξιμων περιοχών είναι τα νησιά (Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης), που καλύπτουν τις ενεργειακές τους ανάγκες κυρίως από αυτόνομους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με καύσιμο το πετρέλαιο. Λόγω του πλήθους των νησιών και, συνεπώς, του κατακερματισμού των εν λόγω σταθμών, οι επιπτώσεις θα είναι περιορισμένες. Ωστόσο, η στοχευμένη και προγραμματισμένη μετάβαση σε κλιματική ουδετερότητα των νησιών αποτελεί ευκαιρία για την οικονομική τους διαφοροποίηση, προκειμένου να μην εξαρτώνται σχεδόν αποκλειστικά από τον μαζικό θερινό τουρισμό και την αγορά ακινήτων.

Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα (προϋπολογισμός 455 εκατομμύρια €). Στόχος του Προγράμματος είναι η μετάβαση σε μια ανθεκτική, ανταγωνιστική και περιβαλλοντικά φιλική αλιεία και υδατοκαλλιέργεια, αρμονικά ενταγμένων στο πλαίσιο της κυκλικής και ενεργειακά αποδοτικής οικονομίας, με έμφαση στη γνώση, την καινοτομία και την αξιοποίηση της τεχνολογικής ανάπτυξης, και την ενδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών ώστε να επωφελούνται από τις ευκαιρίες που προσφέρει η βιώσιμη γαλάζια οικονομία.

Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων (προϋπολογισμός 504 εκατομμύρια €). Κεντρικός στρατηγικός στόχος του Προγράμματος είναι η διαμόρφωση και συνεχής εξασφάλιση των κατάλληλων οργανωτικών και λειτουργικών συνθηκών που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων πολιτικής του ΕΣΠΑ 2021-2027 και των επιμέρους Προγραμμάτων. Η στρατηγική του Προγράμματος επικεντρώνεται:

- Στην ενίσχυση των δομών συντονισμού, διαχείρισης και επιτελικών δομών των Υπουργείων και του συστήματος σχεδιασμού, διοίκησης και συντονισμού της εφαρμογής του συνόλου των Προγραμμάτων, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν απρόσκοπτα, αποτελεσματικά και αποδοτικά στις νέες αυξημένες υποχρεώσεις τους, μέσω της χρηματοδότησης προπαρασκευαστικών ενεργειών, εφαρμογής και παρακολούθησης των Προγραμμάτων, της διενέργειας ελέγχων, επιθεωρήσεων και πιστοποιήσεων, της εκπόνησης μελετών και αξιολογήσεων, του σχεδιασμού και εφαρμογής δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας.
- Στην ενίσχυση της στελέχωσης και υποστήριξης της διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των διαχειριστικών αρχών, των επιτελικών δομών των Υπουργείων και των υποστηρικτικών δομών του συστήματος διοίκησης και συντονισμού της εφαρμογής των Προγραμμάτων.
- Στην στοχευμένη ενίσχυση της ικανότητας και αποτελεσματικότητας των εμπλεκόμενων φορέων και δικαιούχων των Προγραμμάτων για την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων.
- Στην υποστήριξη της υλοποίησης του ΕΣΠΑ μέσω μελετών και δράσεων οριζόντιου χαρακτήρα.

Τα Περιφερειακά Προγράμματα, ένα για κάθε ελληνική Περιφέρεια, περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας και αξιοποιούν τα τοπικά πλεονεκτήματα. Ο προϋπολογισμός του Περιφερειακού Προγράμματος Κρήτης ανέρχεται σε 565 εκατομμύρια € και αποτελεί το 7% της συνολικής κατανομής.

Επιπλέον, υλοποιούνται τα παρακάτω Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας για την περίοδο 2021-2027:

- Interreg VI-A IPA Ελλάδα-Αλβανία

- Interreg VI-A Ελλάδα-Βουλγαρία
- Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος
- Interreg VI-A Ελλάδα-Ιταλία
- Interreg VI-A IPA Ελλάδα-Βόρεια Μακεδονία

3.1.3 Περιφερειακό επίπεδο

3.1.3.1 Ε.Π. Κρήτη 2021-2027

Το πρόγραμμα «Κρήτη» 2021-2027 συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+), σε ποσοστό 85%, έχει προϋπολογισμό Δημόσιας Δαπάνης 564,5 εκ. ευρώ και συγκροτείται από 8 Προτεραιότητες ως ακολούθως:

- ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1 (ΕΤΠΑ): Προώθηση της Καινοτομίας και στήριξη της επιχειρηματικότητας
- ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2 (ΕΤΠΑ): Στήριξη της πράσινης ανάπτυξης και μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα
- ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3 (ΕΤΠΑ) : Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας
- ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4 (ΕΤΠΑ) : Ενίσχυση της Κοινωνικής Δυναμικής και της Κοινωνικής Συνοχής
- ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5 (ΕΚΤ+) : Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών
- ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6 (ΕΤΠΑ): Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των Αστικών Κέντρων και της Υπαίθρου
- ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 7: Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ
- ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 8: Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ+

Παρακάτω καταγράφονται οι ειδικοί στόχοι ανά προτεραιότητα, καθώς και οι προτεινόμενες παρεμβάσεις ανά ειδικό στόχο:

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
1. Προώθηση της Καινοτομίας και στήριξη της επιχειρηματικότητας	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RSO1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών ▪ RSO1.3. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων
2. Στήριξη της πράσινης ανάπτυξης και μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RSO2.1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RSO2.4. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα ▪ RSO2.5. Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού ▪ RSO2.7. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και μείωση όλων των μορφών ρύπανσης
<p>3. Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RSO3.2. Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνورياκή κινητικότητα
<p>4. Ενίσχυση της Κοινωνικής Δυναμικής και της Κοινωνικής Συνοχής</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RSO4.2. Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης ▪ RSO4.5. Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας ▪ RSO4.6. Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία
<p>5. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ESO4.1. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικά αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας

- ESO4.6. Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες
- ESO4.8. Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτουσών ομάδων
- ESO4.9. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών
- ESO4.10. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά
- ESO4.11. Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης.
- ESO4.12. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών

6. Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των Αστικών Κέντρων και της Υπαίθρου	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RSO5.1. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές ▪ RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών
7 & 8: Τεχνική Βοήθεια	-

3.2 Αναπτυξιακό όραμα και κεντρικές κατευθύνσεις

Ο Δήμος Ανωγείων, μέσω του καθορισμού του αναπτυξιακού οράματός του, οφείλει να οριοθετήσει το πού θα ήθελε να βρίσκεται ως Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε μερικά χρόνια από σήμερα, γεγονός που θα υποστηριχθεί και από την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδιασμού του για την περίοδο 2024-2028. Το όραμα του Δήμου καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη την αποστολή του η οποία συντελεί σε πολύ μεγάλο βαθμό στην επιλογή και διαμόρφωση της στρατηγικής που θα ακολουθηθεί.,

Το όραμα και η αποστολή είναι δύο έννοιες που συχνά συγχέονται, καθώς αλληλοσυμπληρώνονται για την επίτευξη του επιχειρησιακού σχεδιασμού. Ωστόσο, η δήλωση του οράματος περιγράφει το σημείο στο οποίο επιθυμεί να βρεθεί ένας οργανισμός στο μέλλον, ενώ η δήλωση της αποστολής καθορίζει τις άμεσες ενέργειες που πρέπει να γίνουν για να επιτευχθεί το όραμα.

Αποστολή του Δήμου Ανωγείων είναι η διαχείριση των τοπικών ζητημάτων και η παροχή δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών για την κάλυψη των αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, συμπεριλαμβανομένης της επιχειρηματικής κοινότητας, με σκοπό την ολοκληρωμένη και βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας. Ο απώτερος στόχος είναι η προστασία του περιβάλλοντος και η ανάπτυξη και η συνεχής βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.

Η αποδοχή της δήλωσης αποστολής από ολόκληρο τον Δήμο ως οργανισμό είναι ιδιαίτερα σημαντική, κυρίως για τους εξής λόγους:

- Εξασφαλίζει ομοφωνία σχετικά με τον επιχειρησιακό σκοπό
- Δίνει την κατευθυντήρια γραμμή στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων
- Αποτυπώνει το γενικό επιχειρησιακό κλίμα και στίγμα
- Οδηγεί σε μετάφραση των επιχειρησιακών στόχων σε καθημερινές λειτουργίες και αρμοδιότητες του Δήμου
- Αποτελεί την έκφραση ενός κοινού σκοπού για όλα τα στελέχη του Δήμου και τους αιρετούς

- Μπορεί να αποτελέσει μέσω υποκίνησης για τα στελέχη του Δήμου και τους αιρετούς

Το όραμα του Δήμου Ανωγείων για την περίοδο 2024-2028 στοχεύει στη μέγιστη κοινωνική αποδοχή και διαμορφώνεται λαμβάνοντας υπόψη διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές με γνώμονα την πλήρη εναρμόνιση του Δήμου με αυτές, πάντοτε σε συνάρτηση με τις τοπικές ανάγκες. Κατά συνέπεια, το όραμα του Δήμου Ανωγείων αποτυπώνεται ως εξής:

«Όραμα του Δήμου Ανωγείων είναι να γίνουν τα Ανώγεια ένας ποιοτικότερος και πιο βιώσιμος τόπος για τους πολίτες και ελκυστικότερος για τους επισκέπτες. Με την ανάπτυξη των υποδομών, των Πολιτιστικών Συμπλεγμάτων του βουνού και του χωριού, ο Δήμος στοχεύει στην αύξηση της επισκεψιμότητας και στην δημιουργία θέσεων εργασίας, για να παραμείνουν οι νέοι στον τόπο. Επιπλέον, επιδιώκεται η δημιουργία ενός προορισμού εμπειριών και η ανάπτυξη του «επιχειρείν» στον πρωτογενή τομέα, στην μεταποίηση και στον τουρισμό, δημιουργώντας, έτσι, νέες θέσεις εργασίας οι οποίες ενισχύουν την απασχόληση και βελτιώνουν το δημογραφικό. Επομένως, ο Δήμος Ανωγείων εργάζεται για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των δημοτών με όλες τις σύγχρονες δομές και υποδομές για την κάλυψη των πραγματικών καθημερινών αναγκών.»

3.3 Διαμόρφωση στρατηγικής

Η στρατηγική του Δήμου στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος σχετίζεται με τον προσδιορισμό των κύριων μεσοπρόθεσμων στόχων και επιδιώξεων, την υιοθέτηση συγκεκριμένων δράσεων και τον καθορισμό των αναγκαίων πόρων και εργαλείων για την επίτευξη αυτών των επιδιώξεων από τη Δημοτική Αρχή κατά τη διάρκεια κατά τη διάρκεια της θητείας της.

Η αναπτυξιακή στρατηγική αποτελεί ένα συνολικό πλαίσιο στόχων και δράσεων, που ορίζει, με όρους τοπικής ανάπτυξης, την παρούσα κατάσταση, την επιθυμητή εξέλιξη και τον τρόπο υλοποίησης του επιθυμητού μετασχηματισμού της περιοχής παρέμβασης. Ο σχεδιασμός της αναπτυξιακής στρατηγικής είναι αποτέλεσμα της ανάλυσης των υφιστάμενων χαρακτηριστικών, ιδιαιτεροτήτων και του επιπέδου ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης, του καθορισμού του επιθυμητού επιπέδου ανάπτυξης, καθώς και του προσδιορισμού των απαραίτητων μέσων και εργαλείων για την επίτευξη του επιθυμητού επιπέδου ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της στρατηγικής, είναι σημαντικό να τεθούν και να απαντηθούν ορισμένα κρίσιμα ερωτήματα που θα διαμορφώσουν τη βάση του στρατηγικού σχεδιασμού, προκειμένου να ανταποκριθεί επαρκώς στις ανάγκες των κατοίκων, των επιχειρήσεων και των επισκεπτών της περιοχής παρέμβασης. Ένα ερώτημα αφορά την κατάσταση της περιοχής. Αυτό απαντάται με την αναλυτική παρουσίαση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή παρέμβασης. Ένα άλλο ερώτημα σχετίζεται με το πώς επιθυμούμε να εξελιχθεί η περιοχή, το οποίο απαντάται μέσω του καθορισμού του αναπτυξιακού οράματος, των αξόνων ανάπτυξης και των στρατηγικών στόχων. Επιπλέον, θα εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο θα μετασχηματιστεί η περιοχή, με τον καθορισμό ειδικών στόχων και παρεμβάσεων. Τέλος, σημαντικό είναι να αξιολογήσουμε ποια είναι τα αποτελέσματα που έχουμε επιτύχει, μέσω της θέσπισης δεικτών αξιολόγησης. Με αυτόν τον τρόπο, η στρατηγική θα είναι στοχευμένη και ικανή να καλύψει τις απαιτήσεις των διαφόρων ομάδων της περιοχής.

Ο σχεδιασμός της αναπτυξιακής στρατηγικής στηρίζεται στη διαμόρφωση ενός αναπτυξιακού οράματος που απολαμβάνει ευρεία αποδοχή και εκφράζει τον επιθυμητό μετασχηματισμό της περιοχής παρέμβασης. Η διαμόρφωση του αναπτυξιακού οράματος συνοδεύεται από την εξειδίκευσή του μέσω του καθορισμού συγκεκριμένων στρατηγικών στόχων, οι οποίοι είναι ρεαλιστικοί, σαφείς, φιλόδοξοι, μετρήσιμοι και έχουν χείρουν της υποστήριξης των πολιτών.

Για τη διαμόρφωση του ιδανικού αναπτυξιακού οράματος και, κατά συνέπεια, των πιο κατάλληλων στρατηγικών και ειδικών στόχων, καθώς και για καθώς και για τη διαμόρφωση της αναπτυξιακής στρατηγικής, καθοριστικό ρόλο παίζει η ακριβής και λεπτομερής αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής παρέμβασης, η αναγνώριση των προβληματικών ζητημάτων, των κύριων προκλήσεων και αναπτυξιακών αναγκών, καθώς και η ανάδειξη των βασικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των αναπτυξιακών προοπτικών της περιοχής παρέμβασης.

Βάσει των ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών στρατηγικών, πολιτικών και χρηματοδοτικών εργαλείων και με κύριο στόχο την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος του Δήμου, διαμορφώνεται ο Στρατηγικός Σχεδιασμός για την περίοδο 2024-2028. Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός διαρθρώνεται σε τέσσερις άξονες προτεραιότητας, καθένας από τους οποίους περιλαμβάνει μια σειρά μέτρων και ειδικών στόχων. Μέσω της στρατηγικής του, ο Δήμος αποσκοπεί στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής, στην ικανοποίηση των αναγκών των αποδεκτών των υπηρεσιών του, στη βελτίωση της διοικητικής του ικανότητας, καθώς και στη βελτίωση της οικονομικής του κατάστασης.

Οι άξονες προτεραιότητας του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου Ανωγείων είναι οι εξής:

- 1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής** | Ο στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου Ανωγείων εστιάζει στην ενίσχυση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής των δημοτών μέσω μιας σειράς στοχευμένων παρεμβάσεων. Στόχος είναι η ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η προστασία, διαχείριση και ανάδειξη του Παγκόσμιου Γεωπάρκου Ψηλορείτη ενώ παράλληλα προωθείται η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των δημοτών σε περιβαλλοντικά ζητήματα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάπλαση και διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων και οικισμών με όρους βιωσιμότητας. Στις υποδομές, δίνεται προτεραιότητα στην αναβάθμιση του αγροτικού, δημοτικού και επαρχιακού οδικού δικτύου, στην αναβάθμιση των υποδομών ύδρευσης, άρδευσης, αποχέτευσης και τηλεπικοινωνιών, καθώς και στη βελτίωση της διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων. Η πολιτική προστασία και ασφάλεια αποτελεί, επίσης, βασικό σημείο του σχεδιασμού. Για την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και έκτακτων καταστάσεων θα αναβαθμιστεί η πολιτική προστασία (υποδομές, εξοπλισμός, υπηρεσίες), ενώ οι δημότες θα ενημερώνονται και θα ευαισθητοποιούνται σε σχετικά θέματα. Μέσω της συγκεκριμένης στρατηγικής προσέγγισης, ο Δήμος Ανωγείων φιλοδοξεί να δημιουργήσει ένα βιώσιμο και ασφαλές περιβάλλον, αναβαθμίζοντας την ποιότητα ζωής και ενισχύοντας τη συμμετοχή των δημοτών σε κρίσιμα ζητήματα.
- 2. Κοινωνική πολιτική – υγεία – παιδεία – πολιτισμός - αθλητισμός** | Ο Δήμος Ανωγείων δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης κοινωνικής πολιτικής η οποία

επικεντρώνεται στην προστασία και την αλληλεγγύη, την υγεία, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό. Στον τομέα της υγείας, πρόνοιας και κοινωνικής συνοχής, ο Δήμος επικεντρώνεται στην αναβάθμιση των δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, καθώς και των δομών πρόνοιας και αλληλεγγύης. Παράλληλα, προωθείται η ενημέρωση, η ευαισθητοποίηση και η ενεργοποίηση των πολιτών σε θέματα πρόληψης και προαγωγής της υγείας και εξάλειψης των ανισοτήτων. Στον τομέα του πολιτισμού, προωθείται η προστασία και ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, η ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και η αναβάθμιση των πολιτιστικών δομών. Όσον αφορά την εκπαίδευση, προωθείται η αναβάθμιση των εκπαιδευτικών δομών, με έμφαση στη μείωση της σχολικής διαρροής. Τέλος, ως προς τον αθλητισμό, ο Δήμος προωθεί την αναβάθμιση των υποδομών άθλησης, ενώ ενισχύονται οι αθλητικές εκδηλώσεις και οι δομές για τη νέα γενιά. Μέσω αυτών των πρωτοβουλιών, ο Δήμος δημιουργεί ένα περιβάλλον που προωθεί την ευημερία και την ποιότητα ζωής των κατοίκων του.

3. **Τοπική οικονομία - απασχόληση** | Ο Δήμος Ανωγείων στοχεύει στην ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η ενδυνάμωση του πρωτογενούς τομέα συμβάλλει στη διατήρηση και την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας, ενώ η ενίσχυση της μεταποίησης αγροδιατροφικών προϊόντων δημιουργεί νέες ευκαιρίες απασχόλησης και ανάπτυξης τοπικών επιχειρήσεων. Παράλληλα, η ενίσχυση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας συμβάλλει στη δημιουργία ενός δίκαιου και βιώσιμου οικονομικού περιβάλλοντος, προωθώντας πρωτοβουλίες και επιχειρηματικά μοντέλα που ενισχύουν την κοινωνική συνοχή. Η διασύνδεση του αγροδιατροφικού και του πολιτιστικού τομέα με τον τουρισμό και η ανάπτυξη του γεωτουρισμού οδηγεί σε εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος, ενισχύοντας τον τουριστικό τομέα, προσελκύοντας επισκέπτες και δημιουργώντας επιπλέον ευκαιρίες εργασίας σε αυτόν. Με αυτόν τον τρόπο, ο Δήμος Ο Δήμος διαμορφώνει ένα ολοκληρωμένο οικονομικό περιβάλλον, στο οποίο οι διάφοροι τομείς συνεργάζονται για την αλληλοϋποστήριξή τους, παρέχοντας ταυτόχρονα παρέχουν νέες δυνατότητες ανάπτυξης και απασχόλησης.
4. **Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου** | Η βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου Ανωγείων αποτελεί προτεραιότητα για την αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών προς τους δημότες. Η εσωτερική οργάνωση και διοίκηση των υπηρεσιών επιδιώκει την απλοποίηση και βελτιστοποίηση των εσωτερικών διαδικασιών και λειτουργιών, προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα και η διαφάνεια. Παράλληλα, η αναβάθμιση του προγραμματισμού και της παρακολούθησης των έργων συμβάλλουν στη βελτίωση της λειτουργίας του Δήμου. Σημαντική είναι επίσης η αναβάθμιση των ψηφιακών υπηρεσιών και εργαλείων, δεδομένου ότι ο ψηφιακός μετασχηματισμός αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη βελτίωση των υπηρεσιών προς τους δημότες και τη διευκόλυνση της λειτουργίας του Δήμου εσωτερικά. Επιπλέον, οι δράσεις κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού και εκσυγχρονισμού της υλικοτεχνικής υποδομής συμβάλλουν στην αύξηση της αποδοτικότητας και την αναβάθμιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων του προσωπικού του Δήμου. Η οικονομική διαχείριση στοχεύει στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου και την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας προς όφελος της κοινότητας. Τέλος, η εξωστρέφεια και η ανάπτυξη συνεργασιών προάγουν την ανάπτυξη και

τη βιωσιμότητα του Δήμου, ενώ προωθούν την ανταλλαγή γνώσεων και πρακτικών, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή και την αειφορία.

Άξονας 1 : Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Μέτρο 1.1. Φυσικό περιβάλλον

Κωδ.	Στόχος
1.1.1	Ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, αντιμετώπιση και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
1.1.2	Προστασία, διαχείριση και ανάδειξη του Παγκόσμιου Γεωπάρκου Ψηλορείτη
1.1.3	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των δημοτών σε θέματα περιβάλλοντος

Μέτρο 1.2. Οικιστικό περιβάλλον και βασικές υποδομές

Κωδ.	Στόχος
1.2.1	Ανάπλαση, αναβάθμιση και διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων και οικισμών με όρους βιωσιμότητας
1.2.2	Αναβάθμιση αγροτικού, δημοτικού και επαρχιακού οδικού δικτύου
1.2.3	Αναβάθμιση υποδομών ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης
1.2.4	Ανάπτυξη και αναβάθμιση ευρυζωνικών δικτύων
1.2.5	Αναβάθμιση της διαχείρισης απορριμμάτων (υποδομές, εξοπλισμός, υπηρεσίες)
1.2.6	Αξιοποίηση ΑΠΕ και ανάπτυξη ενεργειακής κοινότητας
1.2.7	Βελτιώσεις στην κινητικότητα πεζών και οχημάτων

Μέτρο 1.3. Πολιτική προστασία

Κωδ.	Στόχος
1.3.1	Αναβάθμιση πολιτικής προστασίας για τη μείωση των επιπτώσεων από τις φυσικές καταστροφές και τις έκτακτες καταστάσεις (υποδομές, εξοπλισμός, υπηρεσίες)
1.3.2	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των δημοτών σε θέματα πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών και έκτακτων καταστάσεων

Άξονας 2: Κοινωνική Πολιτική-Υγεία-Παιδεία-Πολιτισμός - Αθλητισμός

Μέτρο 2.1. Υγεία, πρόνοια και κοινωνική συνοχή

Κωδ.	Στόχος
2.1.1	Αναβάθμιση δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας (υποδομές, εξοπλισμός, υπηρεσίες)
2.1.2	Αναβάθμιση δομών πρόνοιας και κοινωνικής αλληλεγγύης (υποδομές, εξοπλισμός, υπηρεσίες)
2.1.3	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των δημοτών για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την εξάλειψη των ανισοτήτων
2.1.4	Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των δημοτών σε θέματα πρόληψης και προαγωγής της υγείας

Μέτρο 2.2. Πολιτισμός και παιδεία

Κωδ.	Στόχος
2.2.1	Προστασία και ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και μνημείων

2.2.2	Δημιουργία και αναβάθμιση δομών πολιτισμού (υποδομές, εξοπλισμός, υπηρεσίες)
2.2.3	Ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού
2.2.4	Δημιουργία και αναβάθμιση δομών εκπαίδευσης (υποδομές, εξοπλισμός, υπηρεσίες)
2.2.5	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των δημοτών για τη μείωση της σχολικής διαρροής

Μέτρο 2.3 Νεολαία και άθληση

Κωδ.	Στόχος
2.3.1	Αναβάθμιση δομών άθλησης (υποδομές, εξοπλισμός, υπηρεσίες)
2.3.2	Ενίσχυση αθλητικών εκδηλώσεων
2.3.3	Ενίσχυση δομών για τη νέα γενιά (υποδομές, εξοπλισμός, υπηρεσίες)

Άξονας 3: Τοπική Οικονομία-Απασχόληση**Μέτρο 3.1. Ενίσχυση επιχειρηματικότητας**

Κωδ.	Στόχος
3.1.1	Ανάπτυξη πρωτογενούς παραγωγής
3.1.2	Ανάπτυξη της μεταποίησης αγροδιατροφικών προϊόντων
3.1.3	Ανάπτυξη της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας

Μέτρο 3.2. Ανάπτυξη εξειδικευμένων μορφών τουρισμού

Κωδ.	Στόχος
3.2.1	Διασύνδεση του αγροδιατροφικού τομέα με τον τουρισμό
3.2.2	Διασύνδεση του πολιτιστικού τομέα με τον τουρισμό
3.2.3	Ανάπτυξη του γεωτουρισμού
3.2.4	Ανάπτυξη λοιπών μορφών θεματικού τουρισμού (οικοτουρισμός, περιπατητικός, αστροτουρισμός κ.λπ.)

Άξονας 4: Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου**Μέτρο 4.1. Εσωτερική οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία του Δήμου**

Κωδ.	Στόχος
4.1.1	Απλοποίηση και βελτιστοποίηση εσωτερικών διαδικασιών
4.1.2	Αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου
4.1.3	Αναβάθμιση του προγραμματισμού και της παρακολούθησης έργων

Μέτρο 4.2. Ανθρώπινοι πόροι και υλικοτεχνική υποδομή

Κωδ.	Στόχος
4.2.1	Κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου
4.2.2	Αναβάθμιση της υλικοτεχνικής υποδομής του Δήμου
4.2.3	Αναβάθμιση κτιριακών υποδομών

Μέτρο 4.3. Ψηφιακή μετάβαση

Κωδ.	Στόχος
4.3.1	Αναβάθμιση ψηφιακών υπηρεσιών για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών
4.3.2	Αναβάθμιση ψηφιακών εργαλείων για την εσωτερική λειτουργία του Δήμου

Μέτρο 4.4. Οικονομική λειτουργία και διαχείριση

Κωδ.	Στόχος
4.4.1	Βελτίωση της οικονομικής θέσης του Δήμου
4.4.2	Αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας
Μέτρο 4.5. Συμμετοχικές διαδικασίες, εξωστρέφεια και συνεργασίες	
Κωδ.	Στόχος
4.5.1	Ενίσχυση συμμετοχικών διαδικασιών
4.5.2	Προβολή και δημοσιότητα δημοτικού έργου
4.5.3	Συμμετοχή σε δίκτυα και ανάπτυξη συνεργασιών

3.4 Συσχέτιση/Συμπληρωματικότητα με άλλες στρατηγικές

Η διαμόρφωση της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ανωγείων συνοδεύεται από τη συσχέτιση/ συμπληρωματικότητά της με τις υπάρχουσες κοινοτικές, εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές. Αναλυτικότερα, παρακάτω παρατίθενται πίνακες που αποτυπώνουν τη συνάφεια της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τους ειδικούς στόχους των ακόλουθων στρατηγικών:

- Κοινοτικές στρατηγικές
 - Πολιτική συνοχής
 - Μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές
- Εθνικές στρατηγικές
 - ΕΣΠΑ 2021-2027
- Περιφερειακές στρατηγικές
 - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτη 2021-2027

Πίνακας 38: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις κοινοτικές στρατηγικές

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Πολιτική συνοχής				
Μια Εξυπνότερη Ευρώπη			✓✓	✓✓
Μια πιο πράσινη Ευρώπη	✓✓			
Μια πιο συνδεδεμένη Ευρώπη	✓✓			
Μια πιο κοινωνική Ευρώπη		✓✓		
Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες	✓	✓	✓	
Μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές				
Ισχυρότερες αγροτικές περιοχές	✓	✓		
Συνδεδεμένες αγροτικές περιοχές	✓✓			✓
Ανθεκτικότερες αγροτικές περιοχές που προάγουν την ευημερία	✓✓	✓		
Ευημερούσες αγροτικές περιοχές			✓✓	

Πίνακας 39: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις λοιπές εθνικές στρατηγικές

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
ΕΣΠΑ 2021-2027				
Στόχος Πολιτικής 1: Μια εξυπνότερη Ελλάδα			✓	✓✓
Στόχος Πολιτικής 2: Μια πιο πράσινη Ελλάδα	✓✓			
Στόχος Πολιτικής 3: Μια πιο διασυνδεδεμένη Ελλάδα	✓✓			
Στόχος Πολιτικής 4: Μια πιο κοινωνική Ελλάδα		✓✓		
Στόχος Πολιτικής 5: Μια Ελλάδα πιο κοντά στους πολίτες της		✓	✓	
Ειδικός Στόχος: Δίκαιη μετάβαση	✓		✓✓	✓

Πίνακας 40: Συσχέτιση/ συμπληρωματικότητα με τις λοιπές περιφερειακές στρατηγικές

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠ1	ΑΠ2	ΑΠ3	ΑΠ4
Ε.Π. Κρήτη 2021-2027				
Προτεραιότητα 1: Προώθηση της καινοτομίας και στήριξη της επιχειρηματικότητας			✓✓	
Προτεραιότητα 2: Στήριξη της πράσινης ανάπτυξης και μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα.	✓✓			✓
Προτεραιότητα 3: Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας	✓✓			
Προτεραιότητα 4: Ενίσχυση της κοινωνικής δυναμικής και της κοινωνικής συνοχής		✓✓	✓✓	
Προτεραιότητα 5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών				
Προτεραιότητα 6: Ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη των αστικών κέντρων και της υπαίθρου	✓✓	✓✓	✓	